

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

เบญจวรรณ ทิศวงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

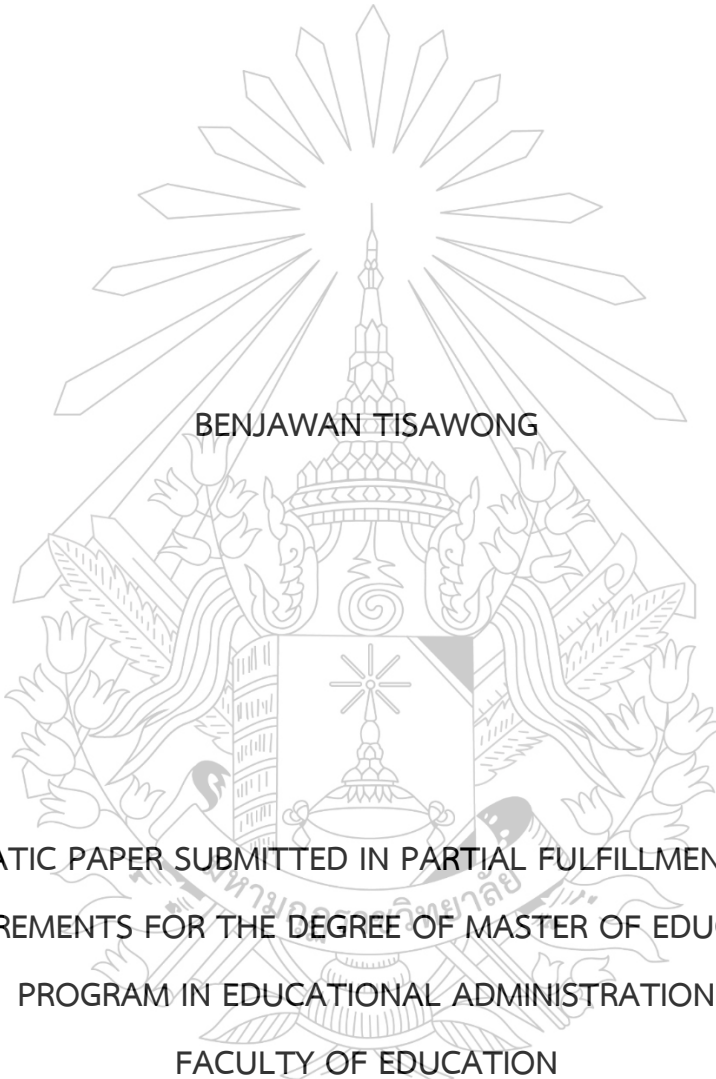
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE SKILLS
OF TEACHERS IN THE 21ST CENTURY UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

The logo of Mahamakut Buddhist University is a large, intricate emblem. It features a central shield with a sunburst at the top, flanked by two figures holding a banner. Below the shield is a large, ornate bowl. The entire emblem is surrounded by a circular border with Thai script. The name 'BENJAWAN TISAWONG' is printed across the middle of the emblem.

BENJAWAN TISAWONG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อสารนิพนธ์	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
ชื่อนักศึกษา	เบญจวรรณ ทิศาวงศ์
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุณจะนำ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุณจะนำ)

กรรมการ

(พระครูวุฒิชัยการโกศล , ดร.)

กรรมการ

(ดร.บุญส่ง ทองเอียง)

กรรมการ

(ดร.สุภัทรา ภูษิตรัตนวลี)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
ชื่อนักศึกษา	เบญจวรรณ ทิศวงค์
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุณจะนำ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 และ 4) เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.997 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 มี 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย ด้านการนิเทศ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร สามารถร่วมกันพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 คิดเป็นร้อยละ 59.40 ($R^2=.594$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .105 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.584 + .163(X_1) + .131(X_2) + .141(X_3) + .125(X_4) + .087(X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .264(X_1) + .223(X_2) + .228(X_3) + .194(X_4) + .145(X_5)$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา, ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

Thematic Paper Topic	ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE SKILLS OF TEACHERS IN THE 21 st CENTURY UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2
Student's Name	Benjawan Tisawong
Degree Sought	Master of Education
Program	Program in Educational Administration
Anno Domini	2026
Advisor	Assistant Professor Dr. Santi Aunjanam

This thesis aims to: 1) study the level of academic leadership of school administrators in schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2, 2) study the level of 21st century skills of teachers in schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2, 3) study the relationship between the academic leadership of school administrators and the 21st century skills of teachers in schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2, and 4) study the predictive variables of academic leadership of school administrators that affect the 21st century skills of teachers in schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 322 teachers from schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 during the 2025 academic year. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.997. The statistical methods used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research findings showed that:

1. The overall academic leadership of school administrators under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 has an average score at a high level.

2. The overall average score for 21st century skills of teachers in the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 is at a high level.

3. The overall relationship between the academic leadership of school administrators and the 21st century skills of teachers in schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 showed a high level of positive correlation, which was statistically significant at the .01 level.

4. The academic leadership of school administrators affecting 21st century skills of teachers in schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 consisted of five aspects: mission and goal setting, supervision, curriculum and instruction management, creating a conducive learning environment, and teacher and personnel quality development. These five aspects collectively predicted 59.40% of the variance ($R^2=.594$) of 21st-century skills among teachers, with statistical significance at the .001 level and a predictive error of .105. A regression equation can be constructed using both raw and standardized scores as follows:

Predictive equation in raw score format.

$$\hat{Y} = 1.584 + .163(X_1) + .131(X_2) + .141(X_3) + .125(X_4) + .087(X_5)$$

Predictive equation in standardized score format.

$$\hat{Z} = .264(X_1) + .223(X_2) + .228(X_3) + .194(X_4) + .145(X_5)$$

Keywords: Leadership, Academic leadership of school administrators, 21st Century Teacher Skills

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลายฝ่ายในการให้ความช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา

ขอขอบพระคุณอธิการบดี คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และรองอธิการบดี วิทยาเขต ศรีธรรมราช ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และขอขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูงของคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุนจะนำ อาจารย์ที่ปรึกษา ในการให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา และที่สำคัญขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยานี จรงค์สี นายทวงศ์ บุญทองสังข์ และนายสาโรจน์ โกละกะ ที่กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือ และแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย จนสำเร็จลุล่วงด้วยดีตามวัตถุประสงค์

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ได้อำนวยความสะดวก และให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดี ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาปริญญาโททุกท่านที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณบิดา มารดา ญาติมิตรทุกท่านที่คอยห่วงใย ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา ครูอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนผู้ที่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือ คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ขอมอบเป็นการบูชาคุณความดี แต่บุพการี คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่คอยสนับสนุน และให้กำลังใจ จนการศึกษาครั้งนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์

เบญจวรรณ ทิศาวงศ์

สารบัญ

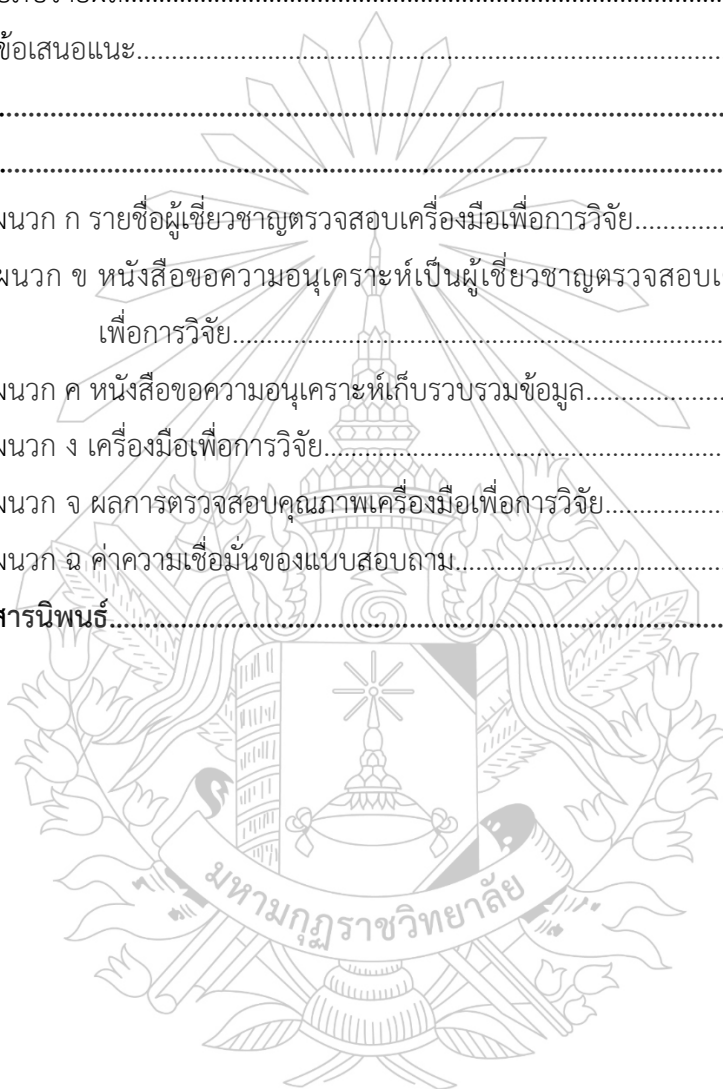
	หน้า
บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญรูปภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 คำถามวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	11
2.1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	11
2.1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ.....	13
2.1.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำ.....	16
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	17
2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา....	17
2.2.2 ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	22
2.2.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	25
2.2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	26
2.2.5 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	28

สารบัญ

	หน้า
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21.....	55
2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21.....	55
2.3.2 ความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21.....	58
2.3.3 ความสำคัญทักษะครูในศตวรรษที่ 21.....	59
2.3.4 องค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21.....	62
2.4 บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.....	81
2.4.1 ประวัติความเป็นมา.....	81
2.4.2 วิสัยทัศน์.....	82
2.4.3 พันธกิจ.....	82
2.4.4 ค่านิยมองค์กร.....	83
2.4.5 เป้าประสงค์.....	83
2.4.6 กลยุทธ์.....	84
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
2.5.1 งานวิจัยในประเทศ.....	86
2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	94
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	99
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	99
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	100
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	102
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	103
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	106
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	110
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131
5.1 สรุปผล.....	132
5.2 อภิปรายผล.....	135
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	145
บรรณานุกรม.....	147
ภาคผนวก.....	160
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	161
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	163
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	167
ภาคผนวก ง เครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	169
ภาคผนวก จ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	179
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	187
ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์.....	190

สารบัญตาราง

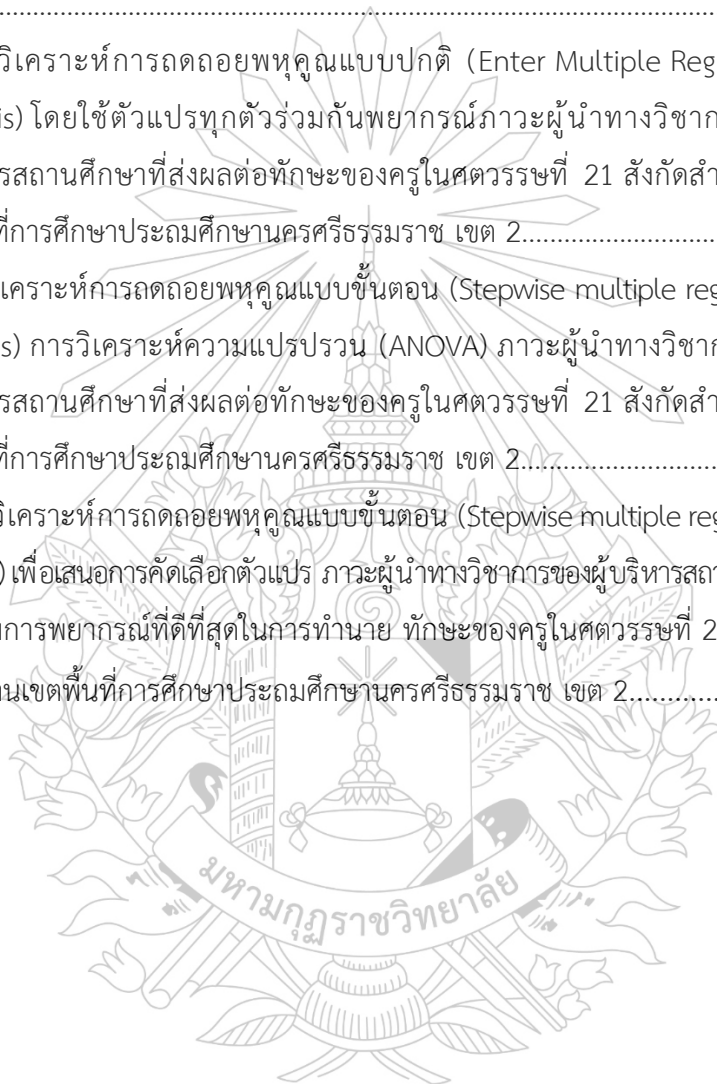
ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	36
2.2 แสดงผลการสังเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบ นิยามศัพท์ และประเด็นคำถามของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	51
2.3 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	68
2.4 แสดงผลการสังเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบ นิยามศัพท์ และประเด็นคำถามทักษะของครูในศตวรรษที่ 21.....	78
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	100
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งฝ่ายงานปัจจุบัน ตำแหน่งวิทยฐานะปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และอำเภอในสังกัดของสถานศึกษา.....	111
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม และรายด้าน.....	113
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย โดยรวมและรายข้อ.....	114
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	115
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการนิเทศ โดยรวมและรายข้อ.....	116
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	117

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการพัฒนา คุณภาพครูและบุคลากร โดยรวมและรายข้อ.....	118
4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	119
4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการเรียนรู้ของ นักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	120
4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน โดยรวมและรายข้อ.....	121
4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	122
4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี โดยรวมและรายข้อ.....	123
4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการสร้างชุมชน การเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	124
4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะ ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2.....	125

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter) ในภาพรวมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2.....	126
4.16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2.....	127
4.17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2.....	128
4.18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเสนอการคัดเลือกตัวแปร ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเข้าสู่สมการพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการทำงาน ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2.....	129

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2.1 โมเดลแสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	39
2.2 โมเดลแสดงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21.....	70

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในยุคศตวรรษที่ 21 (ช่วงปี ค.ศ.2001-2100) ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย โดยเฉพาะทางด้านการศึกษานั้นเนื่องมาจากการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก (กชกร กันภัย และสาโรจน์ เพ้าวางสากุล, 2567, หน้า 28) เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความต่อเนื่องและมีแนวทางที่ชัดเจน ประเทศไทยจึงได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) โดยมีการตั้งเป้าหมายวิสัยทัศน์ของประเทศว่า “ประชาชนคนไทยทุกคน ควรได้รับการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ในระดับที่มีคุณภาพ ตลอดจนมีการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21” โดยมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาทั้งหมด 4 ประการ คือ เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณลักษณะ ทักษะและความสามารถที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 3) เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีหลักคุณธรรม จริยธรรม ความสามัคคี และการร่วมมือผนึกกำลังในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อช่วยให้ประเทศไทยก้าวข้าม จากการเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และลดความไม่เท่าเทียมกันภายในประเทศ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ๑)

การพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับพลวัต และเงื่อนไขใหม่ของโลกในปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องมีการปรับตัว เพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565, หน้า 3) ถือเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา ที่จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ที่จำเป็นจะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานภายในสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในองค์กร (เริงฤทธิ์ คำหุ่ม, 2565, หน้า 3) โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา ในการกำกับ นิเทศ ติดตาม

การสอนของครู ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ต้องเป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร และพัฒนาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งในยุคศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้นำทีมแห่งการเรียนรู้ มีความเป็นมืออาชีพ สามารถบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลทั่วทั้งองค์กร สามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันและภาพอนาคตสร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยมุ่งเน้นพัฒนาขีดความสามารถของครูและบุคลากร ซึ่งถือเป็นกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความเข้าใจ เข้าถึง ต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา (เจนวีสิริสมบัติ, 2566, หน้า 31) เข้ามาดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมภายในสถานศึกษาในการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมกับครู และสนับสนุนด้านการสอนให้กับครู รวมถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองตามความต้องการของครูโดยแท้จริง เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน เป็นผู้สร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ปฏิรูปการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 (ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ และคณะ, 2565, หน้า 67)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ได้ดำเนินการตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ โดยมุ่งเน้นเรื่องการส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ตามศักยภาพและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2, 2567, หน้า 62) แต่กลับพบว่า ผลการดำเนินการยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดเอาไว้ โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ จากรายงานผลข้อมูลการทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (Ordinary National Educational Test : O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 จนถึง 2566 จำนวน 4 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย อังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า มีผลสัมฤทธิ์คะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระ ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 50 ซึ่งเป็นคะแนนที่ต่ำกว่าระดับประเทศ และจากรายงานผลข้อมูลการทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (National Test : NT) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 จนถึง 2566 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษาไทย พบว่ามีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยทั้ง 2 ด้านได้ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 50 โดยมีเพียงด้านภาษาไทยในปีการศึกษา 2564 ที่ได้คะแนนเฉลี่ย 50.05 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2, 2567, หน้า 23) ซึ่งผลการทดสอบ

ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ยังคงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผลคะแนนวิชาหลัก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ และต่ำกว่าระดับประเทศ แสดงให้เห็นถึงปัญหาการขาดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่สามารถบริหารจัดการจัดการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไข เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำในสถานศึกษา ซึ่งเป็นยุคที่สภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องตอบสนองการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย สามารถบริหารจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพบุคลากร การทำงานร่วมกันกับเครือข่ายต่าง ๆ ตลอดจนจนถึงการพัฒนาสถานศึกษาให้กลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีพัฒนาการอย่างยั่งยืนและมั่นคงในยุศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังเป็นการช่วยยกระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพของครูและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.2.4 เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.3 คำถามวิจัย

1.3.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในระดับใด

1.3.2 ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 อยู่ในระดับใด

1.3.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับทักษะของครู ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ในทิศทางใด

1.3.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 หรือไม่

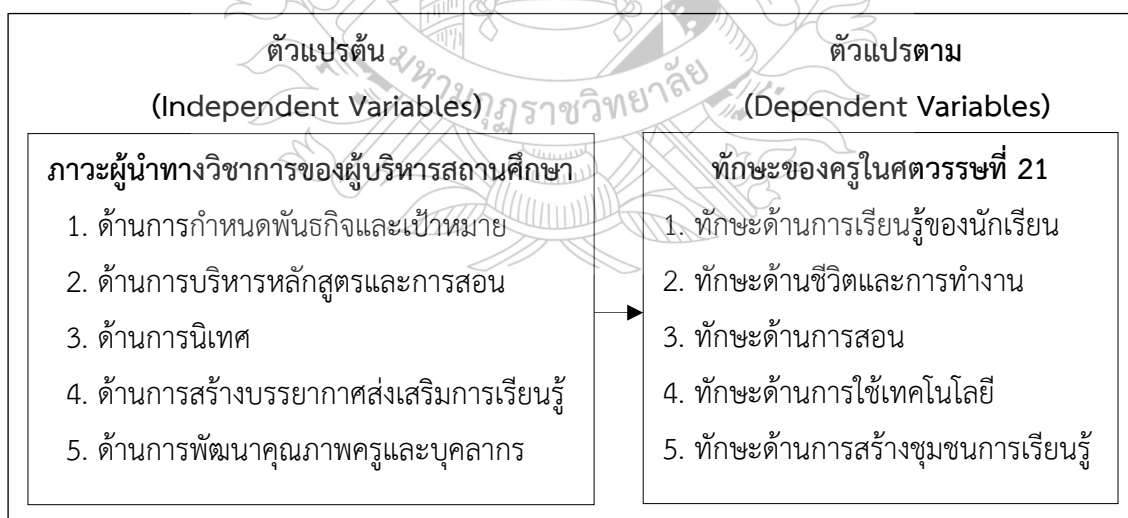
1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะของครู ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.4.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อทักษะของครู ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยผู้วิจัยได้อาศัยแนวความคิดและทฤษฎีของนักวิชาการศึกษาหลายท่านนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบ จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เนื้อหาที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่มีปรากฏในเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบ และได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัยดังนี้

1) **ตัวแปรต้น** ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้

1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน
3. ด้านการนิเทศ
4. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร

2) **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบดังนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน
3. ทักษะด้านการสอน
4. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี
5. ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้

1.6.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,094 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2, 2567, หน้า 25)

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 322 คน ได้จากการกำหนดขนาดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 607)

1.6.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 188 แห่ง

1.6.4 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยตลอดปีการศึกษา 2568

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความชำนาญ รวมถึงกลยุทธ์ต่าง ๆ ของผู้นำหรือหัวหน้าสถานศึกษามาใช้ในการบริหารจัดการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการ สนับสนุนให้มีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน และพัฒนาคุณภาพของครูให้เป็นมืออาชีพ โดยยึดถือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเป้าหมายหลัก ซึ่งประกอบด้วย ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย ด้านการบริหารหลักสูตร และการสอน ด้านการนิเทศ ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ดังนี้

ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีกรอบเวลา มีการวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบ โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการสร้างความเข้าใจ การวางแผนกลยุทธ์ และการสร้างเอกลักษณ์ขององค์กร เพื่อให้ทุกคนในองค์กรมีความเข้าใจร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกันในการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการ ปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีความทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตลอดจนพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในสังคม โดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ด้านการนิเทศ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน สนับสนุนบุคลากรให้พัฒนาวิชาชีพตนเอง อยู่เสมอ ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมแก้ปัญหา ส่งเสริมให้กำลังใจ แสวงหาแนวทางร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียน และนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้ กำหนดแนวทางในการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การเอื้อให้มีทรัพยากร จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการให้รางวัลยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของครูและนักเรียน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนและครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพครู จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษา วางแผนการพัฒนาวิชาชีพครูที่จำเป็นต่อครู และส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคล จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งความรู้ทางวิชาชีพให้แก่ครู ร่วมกับครูในการจัดอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในหมู่คณะ

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถของครูในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพหรือมีทักษะที่หลากหลาย โดยครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ช่วยสนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวก คอยชี้แนะแนวทาง คอยเป็นที่ปรึกษา ผลักดัน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ จนกระทั่งสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านชีวิตและการทำงาน ด้านการสอน ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ดังนี้

ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในปัจจุบัน ที่มีการปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ ในการสอน มีการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาข้อมูล เพื่อประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทางอย่างรอบคอบ ส่งเสริม

ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่กระบวนการคิด ค้นคว้าหาความรู้ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน หมายถึง ความสามารถของครูที่จะจัดการปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความเปลี่ยนแปลง โดยการใช้ความคิด การปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการอารมณ์และความเครียด การแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้อย่างชาญฉลาด รู้จักยับยั้งชั่งใจ เป็นคนที่มีเหตุผล รู้จักเลือกการดำรงชีวิตที่เหมาะสม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อตนเองและผู้อื่น

ทักษะด้านการสอน หมายถึง ความสามารถของครูในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยอาศัยการเตรียมตัวของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ วิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของครูในการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้ มีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี การเรียนรู้เทคนิควิทยาการใหม่ที่ทันสมัย นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหา และถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสม และสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และประเมินผล ในการติดตามความก้าวหน้าและพฤติกรรมผู้เรียน

ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการทำงานของครู จากการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ตรงระหว่างเพื่อนครูในการนำประสบการณ์ และนวัตกรรมที่ตนเองทดลองมาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน จนเกิดการสร้างความรู้หรือยกระดับความรู้ โดยการทำงานกันเป็นกลุ่ม เป็นทีม จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิดในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนและเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1.8.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 สามารถนำผลการวิจัย ไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุน และส่งเสริม

ให้มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีศักยภาพในการบริหารงานวิชาการ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดหมายของหลักสูตร

1.8.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการบริหารงานในสถานศึกษาของสังกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตำรา แนวคิดทฤษฎี เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังนี้

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

- 2.1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
- 2.1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ
- 2.1.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

- 2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.2.2 ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.2.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.2.5 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

- 2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21
- 2.3.2 ความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21
- 2.3.3 ความสำคัญทักษะครูในศตวรรษที่ 21
- 2.3.4 องค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

2.4 บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

- 2.4.1 ประวัติความเป็นมา
- 2.4.2 วิสัยทัศน์
- 2.4.3 พันธกิจ
- 2.4.4 ค่านิยมองค์กร
- 2.4.5 เป้าประสงค์
- 2.4.6 กลยุทธ์

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดหรือชักจูงให้กลุ่มสมาชิกในองค์การทำตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการมีอิทธิพลต่อกลุ่มต่าง ๆ ในองค์การ ผู้นำนั้นจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การ การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ความหมายของภาวะผู้นำ และความสำคัญของภาวะผู้นำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ จะช่วยเป็นแนวทางการปฏิบัติในการบริหารองค์การให้ประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีไว้ดังนี้

ฟิดเลอร์ (Fiedler, 1967, p.48) ได้เสนอทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (The Fiedler Model) โดยได้จัดกลุ่มผู้นำออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) มุ่งเน้นงาน 2) มุ่งเน้นความสัมพันธ์ โดยมีการใช้แบบสอบถามที่เรียกว่า Least Preferred Co-worker (LPC) Questionnaire โดยการให้พนักงานประเมินเพื่อนร่วมงานในเรื่องรูปแบบการจัดการ ซึ่งฟิดเลอร์เชื่อว่ารูปแบบการบริหารนี้จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แม้ว่าสถานการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมีปัจจัยสำคัญ 3 ประการดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องระหว่างผู้นำกับพนักงาน (Leader-member relation) หมายถึง หากทั้งคู่มีความไว้วางใจและเชื่อถือกันจะถือว่าความสัมพันธ์ดี แต่หากไม่เป็นเช่นนั้นจะถือว่าความสัมพันธ์ไม่ดี
2. ส่วนประกอบสำคัญต่าง ๆ ของงาน (Task structure) หมายถึง สถานการณ์ในองค์การที่มีการจัดโครงสร้างอย่างชัดเจน จะถูกมองว่ามีความแน่นอนสูง แต่ถ้าไม่มีความชัดเจนจะถือว่ามีความแน่นอนต่ำ
3. อำนาจของผู้นำตามตำแหน่ง (Position power) หมายถึง หากผู้นำมีอำนาจในการให้รางวัล หรือการลงโทษอย่างเต็มที่ จะถือว่ามีความอำนาจสูง แต่ถ้าผู้นำไม่สามารถจัดการกับพนักงานได้ดี จะถือว่ามีความอำนาจต่ำ

เบอร์น (Burns, 1978, pp. 55-58) ได้อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง โดยเริ่มจากการศึกษาด้วยวิธีการบรรยายเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง เบอร์นถือเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทสำคัญ และมีอิทธิพลต่อแนวคิดนี้ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การมีวิสัยทัศน์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงแนวคิด และส่งเสริมพลังหรือแรงจูงใจ โดยเป็นผู้มีจริยธรรมที่กระตุ้นให้ผู้ตามเข้าใจ และพัฒนาความเป็นผู้นำของตนเอง ทฤษฎีนี้เป็นหนึ่งในแนวคิดแรก ๆ เกี่ยวกับการเป็นผู้นำ

ที่เน้นความสำคัญของความมีจริยธรรมและความสามารถในการนำทีมไปสู่เป้าหมายที่ดีขึ้น โดยทั้งผู้นำและผู้ตามมีความตั้งใจในการให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสังคม มากกว่าผลประโยชน์ของตน นอกจากนี้ยังเน้นความกระตือรือร้นที่เกิดจากภายในมากกว่าจากภายนอก พร้อมทั้งสนับสนุนการเสริมสร้างพลังให้กับผู้อื่น ผ่านบทบาทในการเป็นผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง นักวิจัยหลายคนได้ทดสอบว่าทฤษฎีนี้มีความสำคัญและมีความต้องการสูงในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน บวกกับการเกิดวิกฤตหลายอย่าง เบอร์นได้แนะนำว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถปรากฏตัวจากบุคคลใดก็ได้จากทุกระดับในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหลักหรือลูกทีม และสามารถเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอิทธิพลในระดับที่เท่าเทียม สูงกว่าหรือว่าต่ำกว่านี้ ซึ่งเกิดได้ใน 3 ลักษณะ คือ

1. การเป็นผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) คือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์สำหรับทั้งสองฝ่าย ผู้นำจะใช้รางวัลเพื่อสนองความต้องการของผู้ตามในขณะที่ได้รับผลลัพธ์ที่ดีจากการทำงาน ซึ่งเมื่อมองในแง่นี้จะเห็นว่าผู้นำและผู้ตามมีความต้องการพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Need Hierarchy Theory)

2. การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นำและผู้ตาม ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้นำและผู้ตาม โดยการเปลี่ยนแปลงผู้ตามให้กลายเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และทำให้ผู้นำที่มีแนวทางการเปลี่ยนแปลงนั้นมีจริยธรรม ผู้นำที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงจะเข้าใจความต้องการของผู้ตาม และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ตามมีความตั้งใจในการบรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งส่งเสริมระดับความต้องการให้สูงขึ้นตามลำดับขั้นของทฤษฎีมาสโลว์ โดยมีเป้าหมายคือ การสร้างความตระหนักในค่านิยมที่มีพื้นฐานทางจริยธรรม เช่น เสรีภาพ ความเที่ยงธรรม ความเท่าเทียม ความสงบ ความรุนแรง สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่เป็นของมนุษย์ทุกคน

3. การเป็นผู้นำทางจริยธรรม (Moral Leadership) ผู้นำที่เป็นตัวแทนของการทำให้สิ่งต่าง ๆ เปลี่ยนไปจากที่เป็นอยู่เดิม เพื่อก้าวเข้าสู่บทบาทที่มีจริยธรรมอย่างแท้จริง เมื่อพวกเขาสามารถทำให้ระดับหรือมาตรฐานสูงขึ้น พฤติกรรมและแรงจูงใจด้านจริยธรรมในตนเองของผู้ที่ปฏิบัติงานจะสูงขึ้นตาม ทำให้สิ่งต่าง ๆ เปลี่ยนไปจากที่เป็นอยู่เดิม และส่งเสริมผู้ที่ปฏิบัติงานเกิดความต้องการในระดับขั้นที่สูงกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับลำดับขั้นสิ่งที่เราอยากมีหรืออยากได้ของมาสโลว์ หรือในระดับจริยธรรมตามแนวคิดของโคลเบริน จากนั้นจึงปรับเปลี่ยนสภาพ เพื่อให้ทั้งผู้นำและผู้ตามมุ่งสู่เป้าหมายที่สูงขึ้น

จะสังเกตได้ว่าลักษณะของผู้นำทั้งสามตามทฤษฎีของเบอร์นมีความสัมพันธ์แบบต่อเนื่อง โดยการเป็นผู้นำแบบแลกเปลี่ยนวางอยู่ที่ปลายสุดของแกน ซึ่งตรงข้ามกับการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งพัฒนาสู่การเป็นผู้นำทางจริยธรรม

ลูซิเออร์และเอชัวร์ (Lussier and Achua, 2001, pp.375-393) ได้กล่าวถึงทฤษฎีภาวะผู้นำแบบบูรณาการ (Integrative Leadership Theory) ที่เกิดขึ้นในกลางปี 1970 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำไปในทิศทางที่บูรณาการ โดยทฤษฎีนี้ได้เชื่อมทั้งทฤษฎีคุณลักษณะ ทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำ และทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์เข้าด้วยกัน เพื่อทำให้ความสัมพันธ์และความสำเร็จระหว่างการนำและผู้ตามให้มีความชัดเจนขึ้น โดยอธิบายไว้ว่า ทำไมถึงพบว่าผู้ตามบางคนเต็มใจที่จะทำงานหนักและทุ่มเทเวลาของตน เพื่อให้กลุ่มหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรบรรลุผลลัพธ์ที่ดี และผู้นำมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ตามอย่างไร การนำเสนอแนวคิดนี้จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้ง่ายยิ่งขึ้น ว่าทำไมการกระทำเดียวกันของผู้นำสามารถส่งผลแตกต่างกันต่อผู้ตาม ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ด้วยทฤษฎีภาวะผู้นำที่สำคัญในมุมมองของแนวทางนี้ ได้แก่ ทฤษฎีผู้นำที่มีเสน่ห์ (Charismatic Leadership) ทฤษฎีการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ทฤษฎีผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) และผู้นำแบบรับใช้ (Servant Leadership) เป็นต้น

จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำจะประกอบไปด้วยทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ปฏิบัติงาน (Leader-member relation) 2) โครงสร้างของงาน (Task structure) 3) อำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งของผู้นำ (Position power) ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเกิดได้ใน 3 ลักษณะ คือ 1) ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) 2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) 3) ภาวะผู้นำแบบจริยธรรม (Moral Leadership) และทฤษฎีภาวะผู้นำด้านบูรณาการได้เชื่อมทั้งทฤษฎีคุณลักษณะ ทฤษฎีพฤติกรรมภาวะผู้นำ และทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จและสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและผู้ตาม

2.1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ

การศึกษาเรื่องผู้นำและภาวะผู้นำ เป็นที่ยอมรับกันว่ามีความสำคัญและมีการเริ่มต้นศึกษาตั้งแต่อดีตมาเป็นระยะเวลายาวนานมาก นักวิชาการด้านภาวะผู้นำได้ศึกษาและพบว่าภาวะผู้นำได้ถูกสร้างขึ้นในบริบทของความเป็นมนุษย์ (Human phyche) เนื่องจากตั้งแต่มนุษย์แรกเกิดมาเราต้องได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งเปรียบได้กับผู้นำของเราในวัยเด็ก เมื่อเราเติบโตขึ้นครู อาจารย์ เพื่อน พี่ และคนอื่น ๆ เริ่มเข้ามาเป็นผู้นำแทนที่ จนกระทั่งเราเป็นผู้ใหญ่ก็ยังคงได้รับอิทธิพล จากผู้นำคนอื่น ๆ จากการศึกษาความหมายภาวะผู้นำ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายไว้ดังนี้

ฮาลปิน (Halpin, 1998, p.28) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่มีคุณสมบัติใน 5 ประการดังต่อไปนี้ ประการแรกคือ ผู้ที่มีอิทธิพลหรือบทบาทต่อบุคคลในองค์กร

มากกว่าคนอื่น ๆ ประการสองคือ ผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าคนอื่น ประการสามคือ ผู้ที่มีบทบาทหลักในการนำหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ประการสี่คือ ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้นำ ประการสุดท้ายคือ ผู้ที่ครองตำแหน่งหัวหน้าหรือผู้นำในองค์กรนั้น

ดาฟท์ (Daft, 2002, p.5) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องระหว่างผู้นำและผู้ตาม ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งร่วมกัน

ยูก (Yukl, 2006, p.5) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง อิทธิพลของบุคคลที่มีเหนือผู้อื่น ในการทำงานร่วมกันในองค์กร เพื่อให้กลุ่มทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถนำวัฒนธรรมจากภายนอก มาใช้ในการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร รวมถึงความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์ ค่านิยม และความคิดสร้างสรรค์ขององค์กร โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทั้งด้านในและนอกขององค์กร

จรรยาธิปไตย มาตชาชาติ (2562, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง ความสามารถหรือทักษะที่ช่วยกระตุ้นและนำบุคคลหรือกลุ่มให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้าวทิพย์ ทีสุกะ (2564, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง การใช้ อิทธิพล และศิลปะในการชักชวน กระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาหรือกลุ่มให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ตามสถานการณ์และบทบาท เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564, หน้า 41) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่หยุดนิ่งของกระบวนการ 3 อย่าง ที่มีความเกี่ยวเนื่องและมีอิทธิพลต่อกัน ได้แก่ ผู้นำ (Leaders) ผู้ตาม (Follows) และสถานการณ์ (Situations) นำไปสู่ความพึงพอใจในการปฏิบัติและบรรลุผลตามเป้าหมาย

จิราวรรณ อินเกิด (2564, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำกับผู้ตาม โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นหรือโน้มน้าวให้บุคลากรทำงานด้วยความเต็มใจ มีความสุขในสิ่งที่ทำ และมีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในองค์กรอย่างกว้างขวาง ซึ่งได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้การเป็นผู้นำยังถือว่าเป็นความสามารถของผู้นำในการชี้แนะ หรือควบคุมพฤติกรรมของบุคลากร เพื่อให้ไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้

วิรวรรณ การุณวงศ์ (2564, หน้า 26) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการทำให้ผู้อื่นมีความมั่นใจ มีการสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ได้รับการตอบรับในการทำงานร่วมกันจากสมาชิก และได้รับความเชื่อถือจากคนในองค์กร มีความคิด

สร้างสรรค์ ส่งเสริมแรงจูงใจ มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือในการทำงานเพื่อให้บรรลุผล จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีและบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้โดยผู้นำ

ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564, หน้า 18) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง กระบวนการหรือความสามารถของบุคคลที่มีผลกระทบต่อบุคคลหรือกลุ่มคน โดยใช้ทั้งวิทยาศาสตร์ และศิลปะ เพื่อให้ผู้อื่นมีแรงจูงใจในการทำตามสร้างความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน ซึ่งต้องมี ลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสม อีกทั้งยังมีทักษะในการนำการเปลี่ยนแปลง สามารถจัดการและ ขับเคลื่อนองค์กรให้ทำงานตามแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ขององค์กร

อิตติชาม เจะหะ (2564, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรม ของการใช้พลังหรืออำนาจของตน เพื่อที่จะชักจูงหรือกระตุ้นให้บุคคลหรือกลุ่มคนมีความพร้อมใน การทำงานร่วมกัน โดยจะต้องใช้ทั้งร่างกาย ความคิด และความสามารถ พร้อมทั้งปฏิบัติด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง ความสามารถ ในการนำพาหรือการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนกิจกรรมของกลุ่ม เป็นการรวมกันของคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้นำที่ช่วยกระตุ้นให้คนอื่นทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ ออกมาอย่างสำเร็จ เป็นการใช้อำนาจทั้งทางตรงและทางอ้อม หรืออิทธิพลที่มีต่อกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่ การทำตามที่คุณำต้องการ โดยความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้นำกับผู้ตามนั้น ทำให้ผู้นำสามารถ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่ม และเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำให้อำนาจบรรลุผลตามขั้นตอน ที่จำเป็นและเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงต่อบุคคลได้บังคับบัญชาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วม ซึ่งเกิดจากค่านิยมและ ความเชื่อของผู้นำ

พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า หมายถึง สิ่ง ที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์ หรือแนวทางการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีขั้นตอนให้เกิดการพยายาม เปลี่ยนแปลง หรือใช้พลังไปในทิศทางที่เชื่อมโยงผู้ร่วมงาน เพื่อให้พวกเขาสามารถทำงานตาม เป้าหมายได้อย่างเต็มใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยมีประสิทธิภาพ และได้รับการยอมรับ จากผู้ร่วมงาน

จากความหมายของภาวะผู้นำข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการ ความสามารถ ในการนำหรือการมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่น สามารถ สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความน่าเชื่อถือ และจูงใจให้ผู้อื่นละทิ้งความสนใจของตนเอง แล้วปฏิบัติตาม หรือภารกิจ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

2.1.3 ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นเรื่องของกระบวนการในการใช้คุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลในการจูงใจบุคคลอื่นให้ทำงาน เพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งมีผลเป็นอย่างมากต่อความอยู่รอดหรือล่มสลายขององค์กรจากการศึกษาความสำคัญของภาวะผู้นำ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ดังนี้

สต็อกกิลล์ (Stogdill, 1969, p.396) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มหรือผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการทำงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เทด (Tead, 1970, p.20) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นการกระทำที่มีอิทธิพลในการกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย หรือเป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการและทำให้ผู้อื่นชื่นชอบ

คูทซ์และโพสเนอร์ (Kouzes & Posner, 2002, pp.166-171) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำไม่ขึ้นอยู่กับตำแหน่ง แต่ขึ้นกับประสบการณ์และพฤติกรรมที่ได้รับ การฝึกฝน โดยแนวทางเหล่านี้ จะช่วยให้ผู้นำสามารถไปถึงเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จ ร่วมกับกระบวนการสร้างแรงจูงใจ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเพิ่มศักยภาพให้กับผู้อื่น การทำตัวให้เป็นแบบอย่างการเสริมสร้างกำลังใจและขวัญกำลังใจ

ไชยา ภาวะบุตร (2560, หน้า 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า การทำงานในหน่วยงานหรือองค์กรใดก็ตาม ทรัพยากรบุคคลถือเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยให้กลไกการทำงานเดินหน้าไปได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานนั้นในการขับเคลื่อนกลไกการทำงาน ทำให้เกิดการใช้ทักษะในองค์กร จนทำให้สมาชิกในทีมยอมรับ สนับสนุน หรือชื่นชม โดยใช้ความสามารถในการกระตุ้นให้ทุกคนร่วมมือกันอย่างเต็มที่ จนสร้างความพอใจในองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ

ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปรมัยอริไชย (2563, หน้า 64) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ ภาวะผู้นำไว้ว่า การเป็นผู้นำนั้นมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และด้วยเหตุนี้ องค์กรทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นรัฐหรือเอกชน องค์กรที่มุ่งเน้นการทำความดีหรือไม่มีกำไร จึงจำเป็นต้องหาแนวทางในการคัดเลือกหรือพัฒนาบุคลากรของตนให้กลายเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564, หน้า 42) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำในองค์กรทั้งที่มีในผู้นำและผู้ตาม มีความสำคัญที่สามารถช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จไม่เพียงแต่ในองค์กรนั้น ๆ แต่ยังสามารถขยายผลสู่ระดับประเทศได้ โดยต้องอาศัยภาวะผู้นำอย่างเต็มที่

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 26-27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญต่อทุกคนในองค์กร การขับเคลื่อนกิจกรรมในทุกสถานการณ์ สามารถกระตุ้นให้มีการแสดงออก ถึงการขับเคลื่อนในองค์กร โดยบุคคลที่สามารถใช้ภาวะผู้นำจนได้รับการยอมรับ

จากเพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา จะทำให้เกิดการยอมรับทั้งการกระทำและความรู้สึก ซึ่งทำให้สมาชิกทั้งหมดมีความร่วมมือและพอใจในองค์กรนั้น ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นคุณสมบัติที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้นำที่สะท้อนออกมาผ่านพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ โดยใช้วิธีการโน้มน้าวและกระตุ้น เพื่อให้เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาคล้อยตามได้ในทุกสถานการณ์

จากความสำคัญของภาวะผู้นำข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อทุกคนในองค์การ เพราะการขับเคลื่อนกลไกการทำงานในทุกสถานการณ์ สามารถทำให้เกิดการใช้ภาวะผู้นำขึ้นในองค์การได้ โดยบุคคลที่สามารถใช้ภาวะผู้นำจนทำให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการยอมรับทั้งทางกาย โดยการลงมือปฏิบัติ ทางใจโดยการชื่นชมหรือเห็นชอบด้วย จนทำให้สมาชิกทุกคนเกิดการร่วมมือร่วมใจ และพึงพอใจผู้นำในองค์กรนั้น ๆ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการเรียนรู้และการสอนในสถานศึกษาโดยตรง การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีแนวคิด เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ความสำคัญภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และองค์ประกอบย่อยของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถ ในการกำหนดพันธกิจ บริหารหลักสูตร นิเทศกำกับติดตาม และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดไว้ดังนี้

ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985, p.217-219) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ที่กล่าวไว้ 3 ด้าน 11 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน (Defining the School Mission)

1.1 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (Framing the School Goals)

1.2 การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (Communicating the School Goals)

2. ด้านการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน (Managing the Instructional Program)

2.1 การกำกับดูแลและประเมินผลการสอน (Supervision and Evaluation of Instruction)

2.2 การจัดการและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (Coordination of the Curriculum)

2.3 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring Student Progress)

3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ (Promoting a Positive School Learning Climate)

3.1 การปกป้องเวลาเรียนการสอน (Protecting Instructional Time)

3.2 การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ (Promoting Professional Development)

3.3 การสร้างแรงจูงใจให้ครู (Maintaining High Visibility)

3.4 การสร้างสิ่งจูงใจแก่นักเรียน (Providing Incentives for Learning)

3.5 การสร้างสิ่งจูงใจแก่ครู (Providing Incentives for Teachers)

3.6 การพัฒนามาตรฐานการทำงาน (Developing and Enforcing Academic Standards)

เดวิสและโทมัส (Davis and Thomas, 1989, p.40) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปรับปรุงงานวิชาการ ด้านการใช้กลยุทธ์ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการติดตามผลความก้าวหน้า ด้านการสรรหาทรัพยากรบุคคลกับวัสดุที่จำเป็น ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการติดตามการปฏิบัติการสอนของครู และด้านการสังเกตวิธีการสอนของครู ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการปรับปรุงงานวิชาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น
2. ด้านความกระตือรือร้นในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานด้านวิชาการ
3. ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่คณะครูและนักเรียนที่ทำงานด้านวิชาการ
4. ด้านการติดตามผลความก้าวหน้าด้านวิชาการ
5. ด้านการสรรหาทรัพยากรบุคคลกับวัสดุที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
6. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศทางด้านวิชาการ
7. ด้านการติดตามการปฏิบัติการสอนของครู
8. ด้านการสังเกตวิธีการสอนของครู

กลิคแมน (Glickman, 1990, p.11) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน (Knowledge as) ด้านภาระหน้าที่ (Tasks) และด้านทักษะที่จำเป็น (Skill needed) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน (Knowledge as) เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นฐานในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ (Effective school literature) เป็นความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพที่สนับสนุนโดยการวิจัย

2. ด้านภาระหน้าที่ (Tasks) ในการดำเนินการนิเทศและการประเมินผลการสอน หมายถึง การนิเทศในห้องเรียน เพื่อช่วยครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน สนับสนุนการพัฒนาทีมงาน (Staff development) เพื่อให้การสอนของครูในโรงเรียนประสบผลสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความรับผิดชอบ ในการคิดค้นหาแนวทาง วิธีการจัดการศึกษาไปพร้อมกับ การเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development) ร่วมกับครู เพื่อที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพในห้องเรียน และส่งเสริมการพัฒนากลุ่ม (Group development) สำหรับการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน โดยผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของกลุ่ม รูปแบบการนำของผู้นำ กลุ่มที่มีพฤติกรรมผิดปกติ และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ในการพัฒนากลุ่ม พร้อมกับการทำวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action research) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ของตนเอง โดยมุ่งสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ (Positive school climate) การสร้าง บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องค้นหากลยุทธ์ในการส่งเสริม และสนับสนุน ปัจจัยที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ รวมถึงการเอาชนะอุปสรรคที่ขัดขวางโดยการร่วมมือระหว่าง ผู้บริหารและครูในโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (School community involvement) โรงเรียนถือเป็นศูนย์กลางของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังสามารถสนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ ในโรงเรียนได้ในหลายทาง

3. ด้านทักษะที่จำเป็น (Skill needed) ในการนำความรู้ไปสู่การพัฒนาพฤติกรรม การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีทักษะภาวะผู้นำและทักษะทางเทคนิค ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership skills) ประกอบด้วยทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านบุคคล ทักษะ การนิเทศ และทักษะการแนะแนวทางการตัดสินใจของกลุ่ม ส่วนทักษะทางเทคนิค (Technical skills) ประกอบด้วย ทักษะการตั้งเป้าหมาย ทักษะการประเมินผล และการวางแผน ทักษะการสังเกต และทักษะการวิจัย และประเมินผล ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ทักษะการติดต่อสื่อสาร (Communication skill) เป็นความสามารถ ที่สำคัญสำหรับผู้บริหารทางวิชาการ โดยเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งการสื่อสารนี้ส่งผลให้เกิดความ เข้าใจซึ่งกันและกันผ่านการแลกเปลี่ยนแนวคิด ทั้งสองฝ่ายต้องมีการเห็นพ้องกันเพื่อตอบสนองต่อ กระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ทักษะด้านบุคคล (People skills) เป็นคุณสมบัติที่สำคัญสำหรับผู้บริหารทางวิชาการ และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จในบทบาทผู้นำโรงเรียน เนื่องจากตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

จะต้องมีการสื่อสารกับผู้คนจากทุกระดับ และผู้บริหารที่มีบทบาทเป็นผู้นำจะช่วยกำหนดแนวทางของโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น การเลือกวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ มีตั้งแต่การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ การนิเทศแบบร่วมมือ จนถึงการสื่อสารที่เป็นทางการ

3.3 ทักษะการตัดสินใจร่วมกัน (Group decision-making) เป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้อธิบายว่าทำอย่างไรจึงจะเกิดการตัดสินใจร่วมกันขึ้นได้ ในการตัดสินใจร่วมกันนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้วิธีการ เพื่อที่จะให้แนวคิดนโยบายเป้าหมายในการทำงานเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของกลุ่ม

3.4 ทักษะการกำหนดเป้าหมาย (Goal setting or envisioning) หรือทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นสมรรถภาพในการสร้างมโนคติ และการถ่ายทอดความต้องการให้เกิดมโนคตินั้นอย่างเหมาะสม โดยการชักจูงให้บุคคลอื่นพิจารณาเป้าหมายและร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้นจนทำให้วิสัยทัศน์หรือเป้าหมายนั้นถูกกำหนด และควบคุมจนกลายเป็นการตั้งมั่น

3.5 ทักษะการประเมินผลและการวางแผน (Assessing and planning) เป็นทักษะที่ใช้ในการประเมินและวางแผนการประเมิน เพื่อนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้ไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ การใช้เวลาสำหรับการวางแผนจุดอ่อนกิจกรรมที่ปฏิบัติ เป็นต้น

3.6 ทักษะการสังเกต การที่ครูทำหน้าที่เป็นบุคคลสำคัญภายในองค์กรผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง โดยการจัดเตรียมข้อเสนอแนะแก่ครูผ่านการสังเกต การสังเกตถือเป็นกิจกรรมที่ทันสมัยที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องทำ การสังเกตการเรียนการสอนอย่างมีระบบนั้นมีหลายขั้นตอน ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

3.7 ทักษะการวิจัยและการประเมินผล ในการทำวิจัยและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพควรมีความชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำการวิเคราะห์ความสำเร็จของการเรียนการสอนและกำหนดการปรับปรุงที่จำเป็น จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ในด้านวิชาการและความสามารถในการบริหารงานบุคคล เพื่อให้การดำเนินงานในด้านวิชาการมีประสิทธิภาพ และเพื่อเพิ่มความสำเร็จของนักเรียนในด้านการเรียนรู้

แม็คเนลล์ (MacNeill, 2003, p.125) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 11 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการคำนึงถึงความคาดหวัง ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ ด้านการทำให้ครูและนักเรียน ด้านการนำความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาการสอนของครู ด้านการเปิดโอกาสให้ครู ด้านการใช้ภาวะผู้นำ ด้านการให้ความสำคัญแก่การสอน ด้านการสร้างสรรคและแลกเปลี่ยน ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านการทบทวนและปรับปรุงวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการคำนึงถึงความคาดหวังของสังคมที่มีต่อโรงเรียน โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วม

3. ด้านการทำให้ครูและนักเรียนมีความมุ่งมั่นและรับผิดชอบต่อพันธกิจ

4. ด้านการนำความรู้ของผู้เชี่ยวชาญมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้และการพัฒนาการของนักเรียน

5. ด้านการพัฒนาการสอนของครู
6. ด้านการเปิดโอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาและมีส่วนร่วมในการบริหาร
7. ด้านการใช้ภาวะผู้นำหลายด้านกับครู
8. ด้านการให้ความสำคัญแก่การสอนมากกว่าการบริหารทั่วไป
9. ด้านการสร้างสรรค์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน
10. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
11. ด้านการทบทวนและปรับปรุงวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียน

แมคอีแวน (McEwan, 2003, p.7) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการใช้วิธีการนำโรงเรียน ด้านการตั้งความคาดหวังสูงและมาตรฐานสูง ด้านการจัดให้มีเนื้อหาสาระและการสอน ด้านการสร้างวัฒนธรรมของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการใช้แหล่งข้อมูลหลากหลายในการวินิจฉัย และด้านการมีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างกระตือรือร้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการใช้วิธีการนำโรงเรียนโดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่
2. ด้านการตั้งความคาดหวังสูงและมาตรฐานสูง สำหรับการพัฒนาทางวิชาการและการพัฒนาเชิงสังคมของนักเรียน รวมทั้งการปฏิบัติงานของครู
3. ด้านการจัดให้มีเนื้อหาสาระและการสอนที่สร้างความมั่นใจได้ว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ในระดับที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาการที่วางไว้
4. ด้านการสร้างวัฒนธรรมของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สำหรับครูที่ผูกติดกับการเรียนรู้ของนักเรียนและเป้าหมายอื่น ๆ ของโรงเรียน
5. ด้านการใช้แหล่งข้อมูลหลากหลายในการวินิจฉัย เพื่อการประเมินและนำไปสู่การปรับปรุงการสอน

6. ด้านการมีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างกระตือรือร้น เพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วมกันต่อความสำเร็จของนักเรียนและโรงเรียน

จากแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง กระบวนการทำงานและพฤติกรรมของผู้บริหารที่จะดำเนินงานหรือปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำที่สามารถนำพางานวิชาการของสถานศึกษาไปสู่จุดมุ่งหมาย

ที่ตั้งไว้ โดยจะต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้พัฒนาตนเอง มีความกระตือรือร้น มีไหวพริบ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ มีความรู้ ความรับผิดชอบ เห็นความสำคัญของงานวิชาการ สร้างแนวคิด และกระตุ้นความคิดใหม่ให้กับองค์กร

2.2.2 ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยอาศัยการโน้มน้าว การจูงใจ หรือชี้แนะ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษา ตระหนักถึงภารกิจหลักของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ จากการศึกษาความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายไว้ดังนี้

กิริตา บุญศัพท์ (2564, หน้า 16) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง คุณสมบัติของผู้นำที่มีหน้าที่ดูแลการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยมี ความรับผิดชอบที่หลากหลายตามภารกิจ เช่น การตั้งเป้าหมายงานที่ชัดเจน การพัฒนาครูผ่านระบบ การสอน การปรับเปลี่ยนเทคนิคการเรียนรู้ของครู การจัดสรรทรัพยากรสำหรับการศึกษา การบริหาร หลักสูตรและการสอน การตรวจสอบและประเมินผลการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และวัฒนธรรมการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาชีพสำหรับบุคลากร การส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน เพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ รวมถึงการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยพัฒนาการศึกษาและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ เพื่อยกระดับคุณภาพ การสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 31) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความชำนาญ รวมถึงกลยุทธ์ต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการ รวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ อันส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น โดยผู้บริหารที่มีภาวะ ผู้นำทางวิชาการนั้นจำเป็นต้องมีการจัดการในด้านต่าง ๆ เช่น การมองภาพอนาคตของผู้นำและสมาชิก ในองค์กร สิ่งที่ต้องการและใฝ่ฝันว่าจะต้องไปให้ถึง และภารกิจย่อยหลาย ๆ อย่างที่ต้องทำให้สำเร็จ ทางการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม การเรียนรู้ การพัฒนาคุณครูและบุคลากรทางการศึกษา และการทำให้ผู้เรียนเติบโตองงามและดีขึ้น จนเป็นที่พึงพอใจตามเป้าหมายหลักสูตร

สรพรเพชญ์ ไตรรงค์ (2564, หน้า 30) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกในการทำงานร่วมกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีผลต่อนักเรียนในการประสบผลสำเร็จ ทางการศึกษา ในการสร้างแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การทำ บรรยากาศที่เป็นสิ่งแปลกใหม่เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การทำให้บุคลากรด้านวิชาการเกิด

ความก้าวหน้า การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และการประเมินคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้าวิทย์ ทีสุกะ (2564, หน้า 16) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนถึงการใช้ความรู้และเทคนิคในการทำงานของหัวหน้าสถานศึกษา ตั้งแต่การมองภาพอนาคตของผู้นำและสมาชิกในองค์กร สิ่งที่ต้องการไฝ่ฝันว่าจะต้องไปให้ถึง และการกิจย่อยหลาย ๆ อย่าง ที่ต้องทำให้สำเร็จ การจัดการและการดำเนินการ การควบคุมดูแล รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา การกำหนดทิศทางหรือกรอบความคิดให้ทุกคนทำงานไปในทิศทางเดียวกัน มีส่วนช่วยขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างราบรื่น สนับสนุนส่งเสริมผู้เรียน การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน การพัฒนาครู และการติดตามดูแลพร้อมทั้งประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

ปวีณา บุทธิจักร (2564, หน้า 27) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง คุณสมบัติของผู้นำทางวิชาการ ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และยังมีหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา การสร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทางด้านวิชาการ การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการประเมินคุณภาพในสถานศึกษา

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564, หน้า 10) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ลักษณะของกระบวนการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมถึงการจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรและนโยบาย พร้อมทั้งการดูแลด้านการศึกษาและการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับบริบทที่เหมาะสม โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สนับสนุนให้มีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน และพัฒนาคุณภาพของครูให้เป็นมืออาชีพ โดยยึดถือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเป้าหมายหลัก

ปวีณา บุทธิจักร (2564, หน้า 14) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมในการบริหารจัดการของผู้ที่มีหน้าที่ในการสร้างวิสัยทัศน์แนวทางเดินที่ชัดเจนในสถานศึกษา โดยมีการแสดงออกตามบทบาทในการดำเนินกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนางานด้านวิชาการ

จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565, หน้า 8) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การแสดงออกของผู้นำหรือหัวหน้าคนในองค์กรในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

มะไซตี อับดุลกอเดร์ (2565, หน้า 6) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ลักษณะหรือการแสดงออกของหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อใช้สิ่งที่สั่งสมมาจากการปฏิบัติ ความชำนาญ รวมถึงวิธีการในการปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติงานทางด้านการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้แผนการหรือแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันกับคุณครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนรู้ตามที่ตั้งไว้

เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565, หน้า 5) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการและพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งประเด็นหลักของการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ ประกอบด้วย คุณครู นักเรียน หลักสูตร และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จ และการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565, หน้า 8) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในด้านทักษะการบริหารจัดการในด้านการนำความรู้ทางวิชาการมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

อรวดี ศรีชาย (2565, หน้า 5) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถของผู้บริหารในด้านการวางแผนจัดการด้านวิชาการในสถานศึกษา โดยมีการกระตุ้นและช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเกิดการพัฒนารวมถึงการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน

สุธารส ไชยศิลป์ (2566, หน้า 6) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง ลักษณะและพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก รวมไปถึงการมีบทบาทในการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ทาง การเป็นผู้นำ รวมทั้งการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดการสร้างสรรคทางการเรียนการสอน เพื่อให้กิจกรรมทางวิชาการประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และสามารถจัดการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่จะมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566, หน้า 16) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนถึงความสามารถในการจัดการด้านการศึกษาของผู้นำในโรงเรียน โดยสร้างแรงจูงใจ สนับสนุน พัฒนา กว้างแผนจัดการองค์การทางการศึกษา และพัฒนาบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พิมพกานต์ เพ็งสงค์ (2567, หน้า 6) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงถึงความสามารถในการจัดการด้านการศึกษาด้านวิชาการ มุ่งเน้นให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสัมฤทธิ์ผล

จากความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ความชำนาญ รวมถึงกลยุทธ์ต่าง ๆ ของผู้นำหรือหัวหน้าสถานศึกษามาใช้ในการบริหารจัดการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการ สนับสนุนให้มีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน และพัฒนาคุณภาพของครูให้เป็นมืออาชีพ โดยยึดถือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเป้าหมายหลัก

2.2.3 ความสำคัญภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ซึ่งงานวิชานั้นเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของสถานศึกษา โดยผู้นำทางวิชานั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเอง มีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนางานด้านวิชาการให้ประสบผลสำเร็จ จากการศึกษาความสำคัญภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ดังนี้

จรัส อติวิทยาภรณ์ (2561, หน้า 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลต่อคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำทางวิชาการที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านวิชาการ และการดำเนินการภายในสถานศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการสร้างผลกระทบหรือการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ร่วมงานเกิดความเชื่อถือ ยอมรับ และมีความศรัทธา ซึ่งนำไปสู่วิธีการร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการบริหารวิชาการ และการเรียนการสอนของครูที่สามารถส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

จตุรงค์ ธนะสีสังกูร (2563, หน้า 38) ได้กล่าวถึงความสำคัญภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารจัดการด้านวิชาการมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียน การบริหารงานวิชาการมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรมทุกประเภทในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพการสอน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการยังเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารงาน

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564, หน้า 24) ได้กล่าวถึงความสำคัญภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนสำคัญที่ขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร และทุกคนในองค์กรจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับภารกิจนี้ ตระหนักถึงความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามที่วางไว้

จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นงานหลักที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา จะต้องร่วมกันปฏิบัติตามภารกิจ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพ และกระบวนการที่นำไปสู่ผลสำเร็จของการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยผู้นำตลอดจนบุคลากรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

2.2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้ดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย งานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ต้องปฏิบัติและดำเนินการ จำเป็นจะต้องมีการวางแผนที่รอบคอบเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้อย่างดี โดยคำนึงถึงความถูกต้องตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของสถานศึกษา จากการศึกษาค้นคว้า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2556, หน้า 29-30) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การพัฒนาหลักสูตร
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การให้ความช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษา
10. กระบวนการในการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงาน

สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 29-31) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. กำหนดสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การให้ความช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษา
10. กระบวนการในการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล
11. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
12. การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน
17. การใช้สื่อเทคโนโลยี

วิไลลักษณ์ ฐักิจ (2566, หน้า 5-6) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษา
2. ด้านการวัดผลและประเมินผล
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการมีขอบข่ายที่กว้างขวางประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งข้อมูลข่าวสาร การให้ความช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาด้านวิชาการแก่ชุมชน จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ด้านวิชาการ ความสามารถในการบริหารจัดการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ ตามความสนใจ โดยยึดศักยภาพของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่นเป็นหลักที่สำคัญ

2.2.5 องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ซึ่งงานวิชาการนั้นเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของสถานศึกษา โดยผู้นำทางวิชาการนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเอง มีความรู้ความสามารถในการพัฒนางาน ด้านวิชาการให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผู้นำทางวิชาการนั้นต้องมีพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จ จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985, p.221) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 11 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
3. ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน
4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน
8. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ
10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

อับเบน และฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1987, p.97) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 องค์ประกอบ คือ ด้านการทำงานตามเวลา ด้านการจัดบรรยากาศที่ดี ด้านการมุ่งเน้นด้านวิชาการ ด้านความคาดหวังต่อคณะครูและผลการปฏิบัติงานของครู ด้านการทำงานด้านหลักสูตร ด้านการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้า ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการทำงานตามเวลา
2. ด้านการจัดบรรยากาศที่ดี
3. ด้านการมุ่งเน้นด้านวิชาการ
4. ด้านความคาดหวังต่อคณะครูและผลการปฏิบัติงานของครู
5. ด้านการทำงานด้านหลักสูตร
6. ด้านการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
7. ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

เดวิส และโทมัส (Davis and Thomas, 1989, p.40) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 8 องค์ประกอบ คือ ด้านการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและเห็นด้วย ด้านการใช้กลยุทธ์ ด้านการกระตุ้นให้มีกำลังใจ ด้านการติดตามความก้าวหน้า ด้านการคัดเลือกบุคคลและวัสดุที่จำเป็น ด้านการจัดบรรยากาศ ด้านการติดตาม และด้านการสังเกตการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนา
2. ด้านการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงอย่างกระตือรือร้น
3. ด้านการกระตุ้นให้มีกำลังใจที่จะทำงานให้สำเร็จ

4. ด้านการติดตามความก้าวหน้า
5. ด้านการคัดเลือกบุคคลและวัสดุที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน
6. ด้านการจัดบรรยากาศด้านวิชาการกับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน
7. ด้านการติดตามการปฏิบัติการสอนของครู
8. ด้านการสังเกตการสอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ

แม็คอีแวน (McEwan, 1998, p.13) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 องค์ประกอบ คือ ด้านการสร้างเป้าหมายทางวิชาการ ด้านการเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการ ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรม ด้านการสื่อสารพันธกิจและวิสัยทัศน์ ด้านการตั้งความคาดหวัง ด้านการพัฒนาครูแกนนำ และด้านการพัฒนาและรักษาสัมพันธภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการสร้างเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจน
2. ด้านการเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการให้แก่ครูของผู้บริหาร
3. ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. ด้านการสื่อสารพันธกิจและวิสัยทัศน์กับครูและนักเรียน
5. ด้านการตั้งความคาดหวังสูงกับทีมงาน
6. ด้านการพัฒนาครูแกนนำ
7. ด้านการพัฒนาและรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับครูนักเรียน และผู้ปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552, หน้า 84 - 94) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 6 องค์ประกอบ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการการศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และด้านการติดตามกำกับ ประเมินและนำผลการประเมินไปพัฒนาหรือปรับปรุง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน
2. ด้านการใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. ด้านการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้
4. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ
5. ด้านผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินการจัดการศึกษาของ

สถานศึกษา

6. ด้านการติดตามกำกับ ประเมินและนำผลการประเมินไปพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามภารกิจอย่างเต็มความสามารถและเต็มเวลาทำการ

ปิยธิดา ทาปรัตน์ (2561, หน้า 7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ
2. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางการศึกษา
3. ด้านการนิเทศการศึกษา
4. ด้านการบริหารจัดการ

ทิพย์พร อุ่ณจันท์ (2561, หน้า 49) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 6 องค์ประกอบ คือ ด้านความพึงพอใจในงาน ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการชั้นเรียน ด้านการวิจัย และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านความพึงพอใจในงาน
2. ด้านการพัฒนาตนเอง
3. ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้
4. ด้านการจัดการชั้นเรียน
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

มนัส ทวีกัน (2561, หน้า 27) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย ด้านการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และด้านการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน
5. ด้านการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564, หน้า 33) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 6 องค์ประกอบ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการประกันคุณภาพภายใน
4. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้
5. ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อการศึกษา
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 18) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 5 องค์ประกอบ คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการนิเทศการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปวีณา บุทธิจักร (2564, หน้า 9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 6 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมาย ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการพัฒนานักเรียน ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร และด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
3. ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน
4. ด้านการพัฒนานักเรียน
5. ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร
6. ด้านการนิเทศการศึกษา

พุดินันท์ แสงสิริวัฒน์ (2564, หน้า 16) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 6 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจ และด้านการนิเทศติดตาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ
4. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน
5. ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน
6. ด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน

สรพชญ ไตรรงค์ (2564, หน้า 14) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดบรรยากาศ และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
3. ด้านการจัดบรรยากาศที่เสริมสร้างทางวิชาการ
4. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

หยาดทิพย์ ชีซอง (2564, หน้า 9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน
3. ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้
4. ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร
5. ด้านการพัฒนาผู้เรียน
6. ด้านการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
7. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565, หน้า 5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน

มะไซตี อับดุลกอเดร์ (2565, หน้า 6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 11 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านการสื่อสารเป้าหมาย ด้านการนิเทศ และการประเมินผล ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน
4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด
8. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ
10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

เริงฤทธิ์ คำห่ม (2565, หน้า 20-21) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565, หน้า 6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา
2. ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน
3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา

สุธารส ไชยศิลป์ (2566, หน้า 7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศ และด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน
3. ด้านการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุงทางการศึกษา
4. ด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566, หน้า 33) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมบุคลากร และด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน
2. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้
3. ด้านการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพ
4. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

สรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 20 แหล่ง ได้แก่ 1.ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985) 2.อับเบน และฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1987) 3.เดวิส และโทมัส (Davis and Thomas, 1989) 4.แม็คอีแวน (McEwan, 1998) 5.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552) 6.ปิยธิดา ทาปลัด (2561) 7.มนัส ทวีกัน (2561) 8.ทิมมพร อุ่นจันทิ (2561) 9.หยาดทิพย์ ชีซอง (2564) 10.สรพรเพชญ ไตรรงค์ (2564) 11.พุดินันท์ แสงสิริวัฒน์ (2564) 12.ปวีณา บุทธิจักร (2564) 13.ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) 14.ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564) 15.อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565) 16.เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565) 17.มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565) 18.จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) 19.อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) และ 20.สุธารส ไชยศิลป์ (2566) ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา																			
	1. ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1993)	2. อับเบน และฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1987)	3. เดวิส และโธมัส (Davis and Thomas, 1989)	4. แม็คอีแวน (McEwan, 1998)	5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552)	6. บียอิตา ทาปัลตี (2561)	7. มนัส ทวีกัน (2561)	8. ทิพย์พร อุ่นจันทร์ (2561)	9. หยาตียิพย์ ชีซอง (2564)	10. สรรเพชญ์ ไตรยงค์ (2564)	11. พงษ์นันทน์ แสงสิริรัตน์ (2564)	12. ปวีณา บุทธิจักร (2564)	13. ชลนิชา ศิลภาพงษ์ (2564)	14. ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564)	15. อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565)	16. เรืองฤทธิ์ คำห่ม (2565)	17. มะไซรี อับดุลกอเดร์ (2565)	18. จีรพรรณ เสาวคนธ์ (2565)	19. อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566)	20. สุธารส ไซยศิลป์ (2566)
1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	14
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	16
3. ด้านการนิเทศ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓	✓	12
4. ด้านการบริหารจัดการ			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓	6
5. ด้านการสร้างบรรยากาศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		14
6. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓		10
7. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	✓			✓						✓							✓			4
8. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้า	✓	✓															✓			3

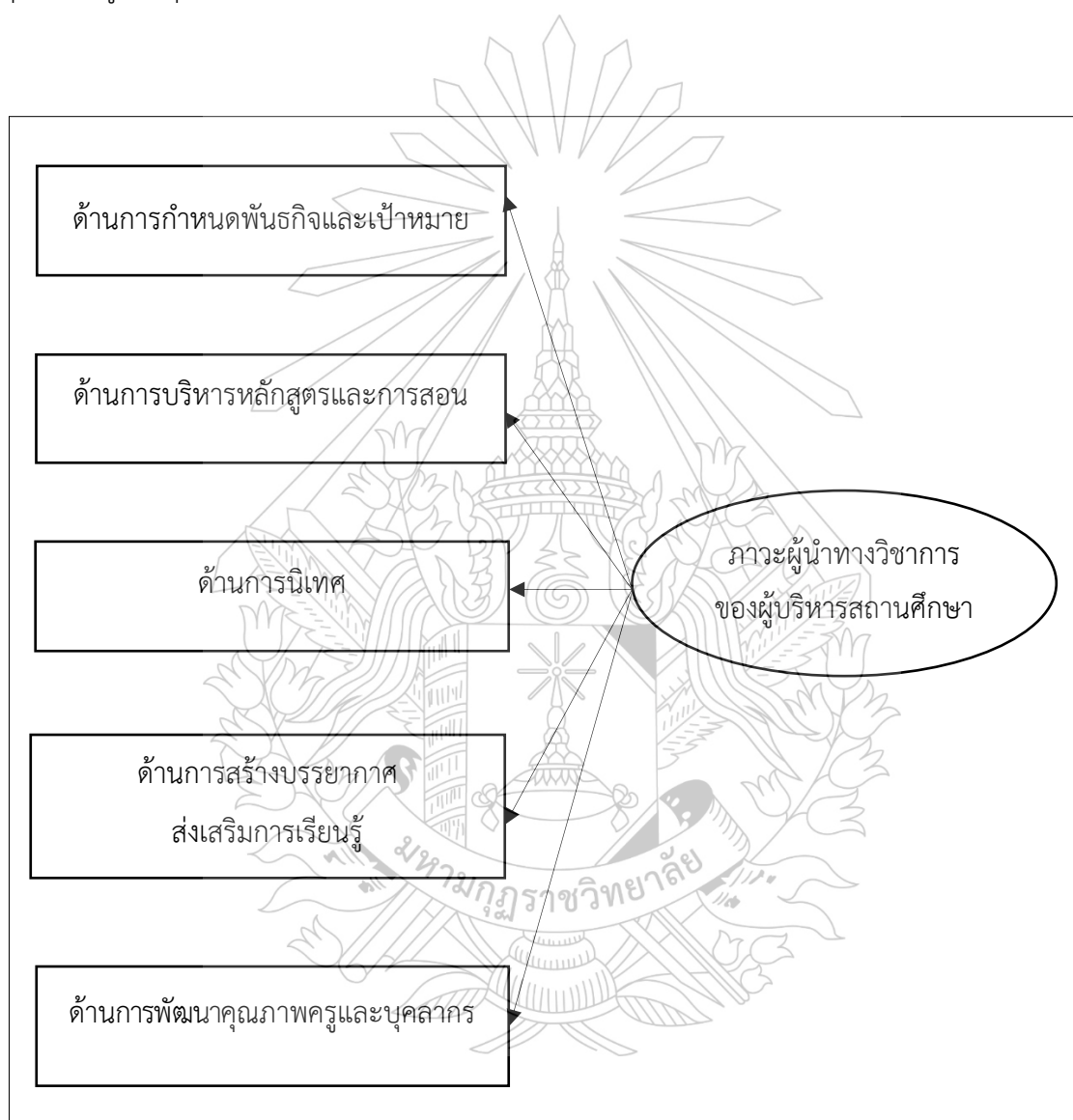
ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	1. ยอดลิ่งเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985)																			
	2. อับเบน และฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1987)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	3. เดวิส และโหมล์ (Davis and Thomas, 1989)																			
	4. แม็คอีแวน (McEwan, 1998)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552)																			
	6. บียัตตา ทาบัต (2561)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	7. มนัส ทวีกัน (2561)																			
	8. ทิฆัมพร อุ่นจันทร์ (2561)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	9. หยาดทิพย์ จีซอง (2564)																			
	10. สรรเพชญ์ ไตรยงค์ (2564)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	11. พงษ์มนต์ แสงสิริวิรัตน์ (2564)																			
	12. ปวีณา บุทธิจักร (2564)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	13. ชลนิชา ศิลภาพงษ์ (2564)																			
	14. ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	15. อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565)																			
	16. เรืองฤทธิ์ คำพุ่ม (2565)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	17. มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565)																			
	18. จีรพรรณ เสวคนธ์ (2565)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	19. อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566)																			
	20. สุธารส ไชยศิลป์ (2566)																			
องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ	ความถี่																			
9. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	✓	✓																	✓	3
10. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน	✓																		✓	2
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	✓		✓																✓	3
12. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน	✓	✓	✓	✓	✓														✓	6
13. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						✓		✓											✓	5
14. ด้านการประกันคุณภาพภายใน																			✓	1
15. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้																			✓	2
16. ด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม																			✓	2

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ		1. ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985) 2. อับเบน และฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1987) 3. เดวิส และโทมัส (Davis and Thomas, 1989) 4. แม็คอีแวน (McEwan, 1998) 5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552) 6. บียิตตา ทาบัตติ (2561) 7. มโนส ทวีกัน (2561) 8. ทิฆัมพร อินั่น (2561) 9. หยาดทิพย์ ใจทอง (2564) 10. สรรเพชญ์ ไตรยงค์ (2564) 11. พุฒินันท์ แสงสิริวิรัตน์ (2564) 12. ปวีณา บุทธิจักษ์ (2564) 13. ชลนิชา ศิลภาพงษ์ (2564) 14. ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564) 15. อมรรรัตน์ ไทรเมือง (2565) 16. เรืองฤทธิ์ คำห่ม (2565) 17. มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565) 18. จีรพรรณ เสาวคนธ์ (2565) 19. อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) 20. สุธารส ไซศิลป์ (2566) ความถี่																									
17. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน								✓										✓									2
18. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ					✓													✓									2
19. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา			✓															✓									3
20. ด้านการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ	✓																	✓									2
21. ด้านความพึงพอใจในงาน																		✓									1
22. ด้านการพัฒนาตนเอง				✓														✓									2
23. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ กับผู้ปกครองและชุมชน					✓	✓				✓																	3
รวมทั้งหมด	11	7	8	7	6	4	5	6	7	4	6	6	5	6	3	4	11	3	5	4	118						

จากตารางที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี มี 23 องค์ประกอบ แต่สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์พิจารณาจากองค์ประกอบที่มีความคิดเห็นสอดคล้องของนักวิชาการส่วนใหญ่ คือ ความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย 2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน 3. ด้านการนิเทศ 4. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ และ 5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 โมเดลแสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

นิยามศัพท์และข้อความขององค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแนวคิดของนักวิชาการ และนักการศึกษาต่าง ๆ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมายไว้ดังนี้

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985, pp. 217-247) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง การสร้างวิสัยทัศน์และทิศทางที่ชัดเจนสำหรับโรงเรียน โดยผู้นำจะต้องร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมร่วมกันให้ชัดเจนสำหรับโรงเรียน ซึ่งผู้นำทางวิชาการจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมายดังกล่าวและสื่อสารให้ทุกภาคส่วนเข้าใจ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกัน และสร้างผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้นให้กับนักเรียน

เดวิส และโทมัส (Davis and Thomas, 1989, pp. 319-340) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง กระบวนการพื้นฐานที่ผู้นำองค์กรต้องทำ เพื่อกำหนดทิศทางหลักขององค์กรอย่างชัดเจน ทั้งในด้านสิ่งที่องค์กรเป็น และสิ่งที่องค์กรพยายามจะบรรลุ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมายเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทาง การวางแผนกลยุทธ์ และการสร้างเอกลักษณ์ขององค์กร เพื่อให้ทุกการดำเนินงานเป็นไปในแนวเดียวกันและมีเป้าหมายที่ชัดเจน

แม็คอีแวน (McEwan, 1998, pp. 236-247) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง กระบวนการเชิงระบบที่เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ ค่านิยม โครงสร้างการบริหาร และกิจกรรมทางการศึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อผลักดันการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีความชัดเจน วัดผลได้ เชื่อมโยงกับการสอนจริง และต้องมีการติดตามประเมิน เพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยผู้นำจะต้องสื่อสารสิ่งเหล่านี้ให้กับบุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรมีความเข้าใจร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกันในการบรรลุเป้าหมาย ถือเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ

จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565, หน้า 8) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่ชัดเจน มีกรอบเวลา มีการวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติงานของครู โดยครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย มีการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน และแนวทางการดำเนินงานให้มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนทราบ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าใจเป้าหมายของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน

มะไซตี อับดุลกอเดร์ (2565, หน้า 6-7) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง การกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และการมีส่วนร่วมของทีมงานในโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และคณะกรรมการพัฒนาวิชาการของโรงเรียน

เริงฤทธิ์ คำหู่ (2565, หน้า 5) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และภารกิจ ในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู และบุคลากรทางการศึกษา การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา การให้ความสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้ สร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา มุ่งเป้าหมายไปที่ผลลัพธ์ด้านผู้เรียนเป็นหลัก กำกับ ติดตาม ประเมินผล ความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา

อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565 หน้า 8) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย จุดประสงค์ ขอบเขต การกำหนดกรอบขอบเขตของงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ

สุธารส ไชยศิลป์ (2566, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจน กำหนดกรอบและขอบเขตของงาน สร้างความเข้าใจในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกันกับบุคลากรภายในองค์กรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมสร้างข้อปฏิบัติ และกำหนดเป้าหมายทางวิชาการร่วมกัน เพื่อการสนับสนุนงานด้านวิชาการของสถานศึกษาอย่างชัดเจน วางแผน ปรับปรุงและพัฒนาทางวิชาการให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ เน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566, หน้า 16) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง การกำหนดทิศทางการกิจการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยวิธีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ของโรงเรียน กำหนดนโยบายการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการมากกว่าด้านอื่น สร้างเกณฑ์มาตรฐาน ทางวิชาการ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ ประมวลผล ความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีกรอบเวลา มีการวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบ โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู

และบุคลากรทางการศึกษา ในการสร้างความเข้าใจ การวางกลยุทธ์ และการสร้างเอกลักษณ์ขององค์กร เพื่อให้ทุกคนในองค์กรมีความเข้าใจร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกันในการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายด้านการบริหาร หลักสูตรและการสอนไว้ดังนี้

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985, pp. 217-247) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การบริหารหลักสูตรและการสอนเป็นหนึ่งในมิติเชิงปฏิบัติ ซึ่งหมายถึงชุดของหน้าที่และพฤติกรรมที่ผู้นำสถานศึกษาทำ เพื่อสนับสนุน กระตุ้น และควบคุมการสอนและการเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สูงขึ้น โดยมีมิตินี้ประกอบด้วยหน้าที่สำคัญหลายประการ เช่น การดูแลการนิเทศ ประเมินการสอน การประสานหลักสูตร และการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน

อัbben และฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1987, pp. 178-191) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดทำ การควบคุมหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้บริหารหลักสูตรจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการประสานงานระหว่างครู นักเรียน และผู้บริหารอื่น ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 16-17) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ สอดคล้องกับหลักสูตรการสอน ทรัพยากร มาตรฐานการประเมินผล และการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้มีความทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตลอดจนพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในสังคม ประกอบไปด้วยการศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสถานศึกษา และกรอบสาระการเรียนรู้ มีการศึกษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและภูมิภาค ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การบูรณาการภายในและระหว่างสาระการเรียนรู้ การบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะสาระการเรียนรู้ การบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีของผู้เรียน ประเมินผลการใช้หลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและท้องถิ่น เกิดผลดีแก่ผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การบริหารที่ผู้บริหารโรงเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตรและการสอน มีความสามารถในการประสานงานกับครูในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพันธกิจ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ของโรงเรียน หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลาง การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มความสามารถและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565, หน้า 7) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การประสานงานการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และครูผู้สอน เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เริงฤทธิ์ คำหู่ (2565, หน้า 5) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรทั้งระบบ การกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา การปรับปรุง การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร กำกับ ติดตาม และประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวางแผน การดำเนินงานวิชาการกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การกำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ การใช้วิธีการสอน และสื่อที่หลากหลาย สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาและเติมเต็มความรู้ ทักษะตามความต้องการของผู้เรียน

อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565 หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง การจัดทำ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและบริบทของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

สุธารส ไชยศิลป์ (2566, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในการกำหนดขอบข่ายและโครงสร้างของหลักสูตร และรายวิชา กำหนดหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และประสานงานให้แก่ครูเกี่ยวกับวิธีการสอน กำกับดูแล การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามหลักสูตรของสถานศึกษา สร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อยกระดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พัฒนาความสามารถและคุณภาพในการสอนของครู ประเมินผล การเรียนการสอนของครูและนักเรียน สนับสนุนสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งครู และนักเรียน ตลอดจนจนถึงส่งเสริมให้มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการจัดการศึกษา

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566, หน้า 16-17) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การบริหารหลักสูตร และการสอน หมายถึง การบริหารจัดการการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง จากหลักสูตรการสอนแบบเดิม ให้ดีขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล และท้องถิ่นให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนและชุมชน ผู้บริหาร สถานศึกษา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด การวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดการวัดและประเมินผล และการนำหลักสูตร ไปใช้ในการประเมินผล

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการ ปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งเป็น หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีความทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตลอดจน พัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในสังคม โดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. ด้านการนิเทศ

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายด้านการนิเทศ ไว้ดังนี้

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985, pp. 217-247) ได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้ การนิเทศ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน ของครู โดยการให้คำแนะนำและการประเมินผลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ยังเป็นมือใหม่ในวิชาชีพ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของบุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

กลิคแมน (Glickman, 2016, p. 6) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การนิเทศ หมายถึง กระบวนการ ที่ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยการที่ให้คำแนะนำ และการประเมินผล เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในวิชาชีพ

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 18) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การนิเทศ หมายถึง กระบวนการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน ย่อมพบปัญหาอุปสรรค ต่าง ๆ มากมายที่คอยขัดขวาง ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการที่คอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมสร้าง

ร่วมแก้ปัญหา ส่งเสริมให้กำลังใจ แสวงหาแนวทางร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ทั้งนี้การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนเต็มศักยภาพ

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การนิเทศ หมายถึง การที่บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เกิดความร่วมมือ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อให้สถานศึกษาพึ่งตนเองในทางวิชาการ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิด การค้นคว้า การแลกเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจ การสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน มุ่งช่วยเหลือครูให้แก้ไขปัญหา และพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยยึดความสำเร็จของผู้เรียน เป็นสำคัญ

มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565, หน้า 7) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การนิเทศ หมายถึง การติดตามและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีความสอดคล้อง กับเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตร ได้แก่ การเยี่ยมเยียนอย่างไม่เป็นทางการ การสนับสนุนด้านการสอน และการให้ผลย้อนกลับแก่ครู ทั้งทางด้านการนิเทศ และการประเมินผล

เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การนิเทศ หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษา เป็นผู้ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามหลักสูตร สถานศึกษา ให้คำปรึกษา เสนอแนะ ให้การช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สอน ในการจัดการเรียนการสอน การบริการ การร่วมมือ ในการปรับปรุงที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู ทั้งทางด้าน การนิเทศและการประเมินผล การติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียน และนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้กำหนดแนวทางการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร และคุณภาพมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565 หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การนิเทศ หมายถึง การดำเนินงานระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในสถานศึกษา ให้มีผลการดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และนิเทศการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา สถานศึกษามีกระบวนการนิเทศที่ชัดเจน ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และนิเทศการเรียนการสอนของสถานศึกษา สถานศึกษามีการดำเนิน การนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

สุธารส ไชยศิลป์ (2566, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การนิเทศ หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษา มีการนิเทศการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน สนับสนุนบุคลากรภายในสถานศึกษาให้พัฒนาวิชาชีพตนเอง

อยู่เสมอ ควบคุมการสอนในห้องเรียน โดยการสังเกตการณ์โดยไม่มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อสังเกตการสอนตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนแสดงความคิดเห็น เพื่อรับฟังปัญหาความต้องการ หลังจากได้รับการนิเทศ

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566, หน้า 17) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การนิเทศ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อร่วมมือในด้านการนิเทศภายใน มีการนิเทศติดตาม ดูแล ส่งเสริม ประเมินผล และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่คณะครู สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะ แหล่งวิทยาการที่เหมาะสมให้แก่ครูผู้สอน มีการจัดประชุม อบรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีโอกาสในการพัฒนางานการเรียนการสอน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน สนับสนุนบุคลากรให้พัฒนาวิชาชีพตนเองอยู่เสมอ ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมแก้ปัญหา ส่งเสริมให้กำลังใจ แสวงหาแนวทางร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลคุณภาพผู้เรียน และนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985, pp. 217-247) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริม การเรียนรู้ หมายถึง ชุดพฤติกรรมเชิงการจัดการการบริหารของบริหารสถานศึกษาที่ตั้งใจออกแบบ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความต่อเนื่อง ส่งเสริมพัฒนาการครู มอบแรงจูงใจทั้งแก่ครูและนักเรียน มุ่งให้เกิดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการสอนที่มีประสิทธิผลและการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

อัbben และฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1987, pp. 178-191) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำทางการศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา สร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จิตใจ และสังคม ที่เอื้อต่อการเติบโต การพัฒนา และการเรียนรู้ของบุคลากรทุกคนในองค์กร โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความร่วมมือ การให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ตลอดจนถึงการให้โอกาสในการพัฒนาตนเอง

เดวิส และโทมัส (Davis and Thomas, 1989, pp. 319-340) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย ได้รับการสนับสนุน และมีความมั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ การยอมรับ การเคารพ ความไว้วางใจ และการให้โอกาสแก่ผู้เรียน

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 17-18) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมสำคัญในการปฏิบัติงาน และเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ระหว่างบุคคลต่อบุคคลในสถานศึกษา และส่งผลไปถึงความรู้สึกรักของบุคคลในสถานศึกษาบรรยากาศขององค์การ บรรยากาศที่ดีจะทำให้การทำงานของบุคลากรบรรลุจุดหมายสำคัญที่ต้องการ สิ่งสำคัญที่สุดที่ส่งผลให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา คือการสร้างสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หลักการจัดการอาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ประกอบด้วย การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ของกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาอย่างชัดเจน มีการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมบรรยากาศ การเรียนการสอน เมื่อบรรยากาศของสถานศึกษาเป็นบรรยากาศที่ดีแสดงว่าเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จได้

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

จิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565, หน้า 8) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ดูแลให้ครูใช้เวลาในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เอาใจใส่ครูและนักเรียน มีการให้รางวัล มีการยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของครูและนักเรียนอย่างมีระบบและส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิชาชีพ

มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565, หน้า 7) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมบรรยากาศ ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โดยจัดระบบของการให้แรงเสริมเป็นรางวัลได้อย่างเด่นชัด และเป็นทางการแก่นักเรียนที่ประสบความสำเร็จ เป็นคนดี และนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน เช่น การยกย่อง ชมเชย การประกาศเกียรติคุณ

เรिंगูทธี คำหมู่ (2565, หน้า 5-6) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การเอื้อให้มีทรัพยากรและการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นในการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน การแลกเปลี่ยนความคิด และสะท้อนผลงานการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู และนักเรียน สร้างวัฒนธรรมที่มุ่งการเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้แก่ครู และผู้เรียน และใช้ข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนของครู

อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565, หน้า 9) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566, หน้า 16) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน ส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วยการสร้างแรงจูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ การส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การให้ความมั่นคงและปลอดภัย การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การเอื้อให้มีทรัพยากร จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการให้รางวัลยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของครูและนักเรียน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนและครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรไว้ดังนี้

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985, pp. 217-247) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่มุ่งเน้นการปรับปรุงความสามารถและสมรรถนะของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนเป้าหมายของโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น

อับเบน และฮิวส์ (Ubben and Hughes, 1987, pp. 178-191) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบและขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความสามารถและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

แม็คอีแวน (McEwan, 1998, pp. 236-247) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร หมายถึง การก้าวไปสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการและพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งตัวบุคคล กระบวนการทำงานร่วมกัน และวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้ทุกคนมีความสามารถและทัศนคติที่พร้อมจะขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา และยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นสำคัญโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 80-86) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร หมายถึง การให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีความสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะสมรรถนะ และคุณลักษณะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และได้จัดทำโครงการกิจกรรม เพื่อพัฒนาด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีศักยภาพในการขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนผู้บริหาร สถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ให้ได้รับการพัฒนาสมรรถนะทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การบริหารงานและปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น โครงการพัฒนาครูรูปแบบครบวงจร The Leader in Me (ผู้นำในตัวตน) โครงการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยยึดถือภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นฐาน ด้วยระบบ TEPE Online โครงการพัฒนาการนิเทศ โครงการพัฒนาครูแกนนำภาษาอังกฤษในระดับ ภูมิภาค (Boot Camp) รวมไปถึงการพัฒนากระบวนการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 17) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร หมายถึง การดำเนินงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรด้านวิชาการในสถานศึกษา มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษางาน เอกสารที่เกี่ยวข้อง การฝึกอบรมปฏิบัติการ และการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรด้านวิชาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน โดยนำหลักการวิจัยมาเป็นแนวทาง

ในการพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาจะพัฒนาได้ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญของครูผู้ปฏิบัติการสอน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด (2564, หน้า 40) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากร หมายถึง การพัฒนาครูและบุคลากรทางด้านวิชาการ เป็นการดำเนินงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรด้านวิชาการในสถานศึกษา มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้น ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษางาน เอกสารที่เกี่ยวข้อง การฝึกอบรมปฏิบัติการและการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรด้านวิชาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน โดยนำหลักการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษา จะพัฒนาได้ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญของครูผู้ปฏิบัติการสอน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แนวทางและหลักการในการพัฒนา ประกอบด้วย การให้การศึกษา การเรียนรู้ หรือการฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการของการเกี่ยวข้องเชื่อมโยงจากภาวะ ขั้นหนึ่งไปสู่ภาวะอีกขั้นหนึ่ง

ปวีณา บุทธิจักร (2564, หน้า 14-15) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ครูในสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ ของโรงเรียน จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน วางแผนพัฒนาวิชาชีพครูที่จำเป็นต่อครู และที่ครูต้องการ ส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคลร่วมกับครูในการจัดอบรม การพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน จัดหาวัสดุอุปกรณ์และแหล่งความรู้ทางวิชาชีพให้แก่ครู จัดฝึกอบรม ภายใน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ นิเทศการสอนประเมินผลการทำงานของครู เพื่อให้ครูเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมทำงาน โดยนำหลักการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

มะไซดี อับดุลกอเดร์ (2565, หน้า 7) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากร หมายถึง การส่งเสริมและเพิ่มพูน ความถนัด ทักษะ และความสามารถของครู ให้ปฏิบัติงานได้อย่างดียิ่งขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมให้เข้ารับการอบรม การสัมมนา และการศึกษาเอกสารต่าง ๆ

อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566, หน้า 16-17) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากร หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ครูในสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ ของโรงเรียน จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนที่ดีที่สุด วางแผน การพัฒนาวิชาชีพครูที่จำเป็นต่อครู และส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคล ร่วมกับครู ในการจัดอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์และแหล่งความรู้ทางวิชาชีพ

ให้แก่ครู การจัดตารางเวลาการฝึกอบรมภายใน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในหมู่คณะ นิเทศการสอน ประเมินผลการทำงานของครู เพื่อให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน โดยนำหลักการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย สนับสนุนให้ครูเข้าร่วม กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพครู จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษา วางแผนการพัฒนา วิชาชีพครูที่จำเป็นต่อครู และส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคล จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งความรู้ทางวิชาชีพให้แก่ครู ร่วมกับครูในการจัดอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในหมู่คณะ

ผลการสังเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีจำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย 2. การบริหารหลักสูตร และการสอน 3. ด้านการนิเทศ 4. การสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ และ 5. การพัฒนาคุณภาพ ครูและบุคลากร ผู้วิจัยได้มีการศึกษาความหมายจากแนวคิดของนักวิชาการ เพื่อกำหนดองค์ประกอบ ดังกล่าวไปเป็นนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ และสร้างประเด็นคำถามตัวบ่งชี้ เพื่อเข้าสู่การตั้งข้อคำถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังแสดง ในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงผลการสังเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบ นิยามศัพท์ และประเด็นคำถาม ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย หมายถึง	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน
	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีกรอบเวลา มีการวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบ โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร	2. ผู้บริหารสถานศึกษามีกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน
		3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้อง

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
	สถานศึกษากับครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการสร้างความเข้าใจ การวางกลยุทธ์ และการสร้างเอกลักษณ์ขององค์กร เพื่อให้ทุกคนในองค์กรมีความเข้าใจร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกันในการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา	รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางกลยุทธ์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู และบุคลากรทางการศึกษา 5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู และบุคลากรทางการศึกษา 6. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการสร้างความเข้าใจร่วมกัน
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการ ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีความทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตลอดจนพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในสังคม โดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการทบทวนเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยเป็นประจำทุกปีการศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบ และควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดในสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในสังคม 4. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครูและ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
		คณะกรรมการสถานศึกษา ในการดำเนินการปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา
		5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา โดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. ด้านการ นิเทศ	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการนิเทศ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำแนะนำ คำปรึกษาช่วยเหลือแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน สนับสนุนบุคลากรให้พัฒนาวิชาชีพตนเองอยู่เสมอ ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมแก้ปัญหา ส่งเสริมให้กำลังใจ แสวงหาแนวทางร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องตลอดจนมีการติดตาม และประเมินผลคุณภาพผู้เรียน และนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจครูผู้สอนให้มีการพัฒนาทางด้านวิชาชีพครูอยู่เสมอ 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมแก้ปัญหา แสวงหาแนวทางร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ 5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตาม และประเมินผลคุณภาพผู้เรียนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ 6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
		ผลการประเมินผู้เรียน ไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
4. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การเอื้อให้มีทรัพยากร จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของครูและนักเรียน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนและครูสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดทำสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียน การสอน 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของครู 5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของนักเรียน
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนพัฒนาวิชาชีพที่ จำเป็นต่อครู ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่	1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาวิชาชีพครูที่จำเป็นต่อครู 2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายใน

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
	หลากหลาย จัดให้มีการอบรม เพื่อพัฒนา วิชาชีพครูทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็น รายบุคคลร่วมกันกับครูในโรงเรียน เพื่อให้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำ ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้	สถานศึกษา 4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการ จัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายนอก สถานศึกษา

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

ทักษะของครูเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากครูเป็นบุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักในการสั่งสอน และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ด้วยความหนักแน่นในด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยแสดงพฤติกรรมของตนเองตามที่ได้กำหนดไว้กับตำแหน่งของครูแต่ละคน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีทักษะต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ความสำคัญของทักษะครูในศตวรรษที่ 21 และองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

การศึกษาที่มีคุณภาพ ปัจจัยแรกที่ต้องคำนึงถึงคือครู โดยสิ่งสำคัญคือ การพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่มีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสม เพื่อให้ครูได้ไปพัฒนาการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ อันส่งผลที่จะทำให้ครูมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนต่อไป จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดไว้ดังนี้

เบลลันกา เจมส์ และรอนแบรนด์ (Bellanca, James A. and Brandt, 2010 ,P.34) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย วิชาแกน แนวคิดหลักในศตวรรษที่ 21 ความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และทักษะชีวิต ครูที่ดีย่อมรู้จักสอดแทรกทักษะชีวิตเข้าไปในบทเรียนของตน ทักษะการเรียนรู้และการคิด รวมถึงระบบสนับสนุนการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิชาแกน (core subject) พระราชบัญญัติการศึกษาพื้นฐานถ้วนหน้า ค.ศ. 2001 (No Child Left Behind Act of 2001) ของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดวิชาแกนที่จำเป็นต้องเรียนรู้ไว้ คือ วิชาภาษาอังกฤษ การอ่าน ศิลปะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ หน้าที่พลเมือง การปกครอง เศรษฐศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์

2. หลักการสำคัญในศตวรรษที่ 21 (Themes of the 21st Century) ที่รวมเอาหลายศาสตร์จากวิชาแกนมาเชื่อมโยงกันในลักษณะพหุสาขา (Interdisciplinary Themes) ซึ่งประกอบไปด้วย 5 คุณลักษณะหลักดังต่อไปนี้

2.1 ความตระหนักรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness)

2.2 ความเข้าใจด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial Economic Business and Entrepreneurial Literacy)

2.3 ความเข้าใจด้านพลเมือง (Civic Literacy)

2.4 ความเข้าใจด้านสุขภาพ (Health Literacy)

2.5 ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

3. ทักษะการเรียนรู้และการคิด นอกจากการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการแล้ว ยังจำเป็นต้องรู้จักวิธีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รู้จักใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ ทักษะการเรียนรู้และการคิด ประกอบด้วย ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการเรียนรู้ตามบริบท และทักษะพื้นฐานด้านข้อมูลและสื่อ

4. ความรู้พื้นฐานไอซีที (ICT literacy) ความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในบริบทของการเรียนรู้วิชาแกน นักเรียนต้องใช้เทคโนโลยีให้เป็น เพื่อเรียนรู้เนื้อหาและทักษะ และจะได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา การใช้ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร การผลิตนวัตกรรม และการร่วมมือทำงาน

5. ทักษะชีวิตครูที่ดีย่อมรู้จักสอดแทรกทักษะชีวิตในบทเรียน ทักษะชีวิตที่สำคัญที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความมีจริยธรรม การรู้จักรับผิดชอบ ความสามารถในการปรับตัว การรู้จักเพิ่มพูนประสิทธิภาพของตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ทักษะในการเข้าถึงคน ความสามารถในการชี้นำตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

6. ระบบสนับสนุนการศึกษาในศตวรรษที่ 21 วิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนไม่ได้ หากปราศจากระบบสนับสนุนที่เหมาะสม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557, หน้า 103) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องมีลักษณะเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้เด็ก ๆ เมื่อมีประสบการณ์ ควรมีความกล้าที่จะแบ่งปันให้ผู้อื่นได้รับรู้ และต้องพัฒนาศักยภาพให้เขาเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่ง โดยวิธีการที่จะสร้างวงจรการเรียนรู้เช่นนี้ให้กับเด็ก ๆ คือ การศึกษาไม่เพียงแค่ว่าในระบบการเรียนรู้เท่านั้น แต่ต้องมีการเชื่อมโยงทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก เทคโนโลยีจะช่วยลดข้อจำกัดในการเรียนรู้ และเครื่องมือการเรียนการสอนจะทำให้เกิดการสื่อสารที่หลากหลายระหว่างเด็ก ครู และผู้ปกครอง ซึ่งพ่อแม่ก็อาจจะต้องเข้ามาเรียนรู้ และระบบการศึกษาจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลายเข้ามาช่วยแนะนำ รวมถึงการประสานงานผ่านเทคโนโลยีทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เด็กมีความฉลาด แข็งแรง และสามารถอยู่รอดได้ในสังคมนี้

วิจารณ์ พานิช (2560, หน้า 64) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ครูยุคใหม่ต้องมีทัศนคติหรือวิธีคิดที่เหมาะสม ซึ่งหมายถึงการไม่เน้นการสอน แต่ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทักษะและความรู้ที่จำเป็น นักเรียนควรเรียนรู้แบบให้รู้จริงอย่างลึกซึ้ง (Mastery Learning) และต้องเน้นการลงมือปฏิบัติ (Action Learning) เพื่อค้นหาศักยภาพของผู้เรียน การเรียนรู้ควรเป็นแบบบูรณาการ ไม่เพียงแต่การเรียนรู้ในวิชาที่กำหนด นอกจากนี้ครูต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมุ่งการประเมินที่ช่วยพัฒนา (Formative Assessment) ควรสอนให้น้อยลง แต่ให้โอกาสนักเรียนได้เรียนรู้มากขึ้น พร้อมทั้งช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะ โดยปรับการสอนไปสู่วิธีการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning) และทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มที่เรียกว่า PLC และสิ่งสำคัญคือ การสนับสนุนให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่

วัชร เล่าเรียนดี (2560, หน้า 24) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า สิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 คือ การพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ วิธีการคิด และการสร้างสรรค์ นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning) เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่สำคัญ แนวคิดหลัก และการใช้ทักษะของศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องมีแนวทางในการตอบสนอง (Response) และร่วมมือกัน (Collaborate) เพื่อให้คำแนะนำ และสนับสนุน (Facilitate) ผู้เรียนในการสร้างความเข้าใจลึกซึ้ง (Deep Understanding) เกี่ยวกับเนื้อหาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาและนำทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ได้อย่างสร้างสรรค์

บุญญา เป้งยวงษ์ (2565, หน้า 13-14) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ครูมีบทบาทในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อบูรณาการให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่เรียน โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาที่เรียน โดยมุ่งเน้นการสอนสาระสำคัญของความรู้จริง ๆ เปิดโอกาสให้

ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้น รวมถึงบุคคลอื่น ๆ ทำให้เกิดการเคารพซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันครูจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มุ่งมั่นในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสอน และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม เลือกสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ ควบคุมดูแล และติดตามประเมินผลการเรียนรู้ในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

จากแนวคิดเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ข้างต้นสรุปได้ว่า ครูเป็นผู้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อบูรณาการให้เกิดการเรียนรู้ วางแผนในการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระตือรือร้น ไม่เน้นสอนแต่เน้นจัดการเรียนรู้ ทักษะ และความรู้ที่จำเป็น เน้นลงมือปฏิบัติให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สอนและเพื่อน ๆ ในห้องเรียนหรือบุคคลอื่น ๆ ขณะเดียวกันครูต้องเป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ พัฒนาดตนเองสม่ำเสมอ โดยใช้เทคโนโลยีช่วยสอนและพัฒนาสื่อ การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม กำกับ ดูแล และติดตาม ประเมินผล ผลการเรียนรู้ทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

2.3.2 ความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

เนื่องจากในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด การเรียนรู้ของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการเรียนรู้ จากการค้นคว้าเอง โดยครูช่วยแนะและช่วยออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้ ดังนั้นครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายไว้ดังนี้

สมศักดิ์ ฉัตรประยูร (2564, หน้า 8) ได้ให้ความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต ประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านข้อมูล ทักษะการใช้ชีวิตและอาชีพ รวมถึงทักษะที่เหมาะสมสำหรับผู้คนในศตวรรษที่ 21

รัฐนันท์ วันทอง และमितภาณี พุ่มกล่อม (2564, หน้า 553) ได้ให้ความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถที่ครูใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้อยู่ในขอบเขตที่มีศักยภาพหรือมีทักษะหลายด้าน โดยครูถือเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยสนับสนุน และส่งเสริมการเรียนรู้ คอยให้คำแนะนำ คอยเป็นที่ปรึกษา กระตุ้น และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ จนกระทั่งสามารถแสดงศักยภาพของตนเองออกมาได้อย่างชัดเจน

บุญญา เป่งยาวงษ์ (2565, หน้า 4) ได้ให้ความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 หมายถึง เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นจะต้องมีเหตุผลและมุ่งสู่การพัฒนาความรู้สึกรักของผู้เรียนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดโดยผู้สอน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

เจนวจิ ศิริสมบัติ (2566, หน้า 583) ได้ให้ความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ทักษะของครูในยุคนี้เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านความรู้ แทนที่จะเป็นเพียงการถ่ายทอดข้อมูลเหมือนในอดีต ครูจำเป็นต้องสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียนแต่ละคนและกลุ่มต่าง ๆ นอกจากนี้ครูควรปรับบทบาทของตนให้เป็นผู้ชี้แนะ และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน มากกว่าจะยืนอยู่หน้าชั้นเรียน เพื่อถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียว

สุพจน์ รมณี และคณะ (2567, หน้า 8-9) ได้ให้ความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความรู้และความสามารถที่ครูต้องมี เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

จากความหมายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ข้างต้นสรุปได้ว่า ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถของครูในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพหรือมีทักษะที่หลากหลาย ครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ช่วยสนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวก คอยชี้แนะแนวทาง คอยเป็นที่ปรึกษา ผลักดัน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ จนกระทั่งสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

2.3.3 ความสำคัญทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังทั้งวิชาความรู้และความประพฤติแก่เด็กและเยาวชน โดยผ่านกระบวนการทางวิชาการ คือ การเรียนการสอนวิชาการต่าง ๆ ครูจะต้องเข้าใจในบทบาทของครูยุคใหม่ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้เรียนให้พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากการศึกษาความสำคัญทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ดังนี้

วิจารณ์ พานิช (2560, หน้า 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมบุคคลให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และไม่คาดคิด สำหรับคนในยุคปัจจุบันจะต้องมีทักษะการเรียนรู้และการปรับตัวในระดับสูง

ครูจึงต้องมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ พร้อมทั้งต้องมีความสามารถในการทำหน้าที่ครูที่แตกต่าง จากรูปแบบการสอนในศตวรรษที่ 20 หรือ 19

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2556, หน้า 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการเป็นพลเมืองและการทำงานในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันมีลักษณะที่แตกต่างจากศตวรรษที่ผ่านมา ทักษะบางอย่างแม้จะมีมาอย่างยาวนาน แต่ก็ยังคงมีความสำคัญในทุกยุคสมัย เช่น ทักษะ 4C ซึ่งได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) และการทำงานร่วมกัน (Collaboration) ทักษะเหล่านี้ได้รับการปรับเปลี่ยนในโลกดิจิทัลและมีความสำคัญมากขึ้น จนกลายเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีในปัจจุบัน แทนที่จะเป็นเพียงสิ่งที่ควรมี นอกจากนี้ยังมีทักษะใหม่ ๆ ที่กลายเป็นสิ่งที่จำเป็นในบริบทของศตวรรษใหม่ เช่น ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technologies) ซึ่งมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมอย่างครอบคลุม จึงสามารถสรุปได้ว่าเหตุผล 3 ประการที่ทำให้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบเศรษฐกิจ การยกระดับ การพึ่งพาอาศัยระหว่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงในภูมิทัศน์การเรียนรู้

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอริบ จิตฤกษ์ (2554, หน้า 40-43) ได้กล่าวถึงความสำคัญทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถพัฒนาความคิด การเรียนรู้ การทำงาน การแก้ไขปัญหา การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิต โดยมีเหตุผลหลักสามประการด้วยกัน ประการแรกคือ ทักษะเหล่านี้ไม่ได้ถูกรวมไปยังหลักสูตรการเรียนการสอนหรือถูกประเมินเลย บางคนอาจเคยมีโอกาพัฒนาทักษะเหล่านี้ จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันที่ไม่ได้ตั้งใจหรือผ่านการทำงานจริง ประการที่สอง ทักษะเหล่านี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนทุกคน เนื่องจากองค์กรต่าง ๆ ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารให้มีความเป็นมิตรและลดความซับซ้อน เพิ่มการใช้เทคโนโลยี และสร้างสรรค์ระบบการทำงานที่ยืดหยุ่น รวมถึงการกระจายภาระหน้าที่ไปยังพนักงานในระดับปฏิบัติการมากขึ้น ประการสุดท้าย สำหรับผู้ที่เริ่มต้นอาชีพใหม่ จะต้องคาดหวังว่าพวกเขาจะสามารถนำทักษะในศตวรรษที่ 21 มาใช้ในการทำงาน ซึ่งรวมถึงทักษะใหม่ๆ เช่น ความคิดเชิงสร้างสรรค์นวัตกรรม ความยืดหยุ่น ความสามารถในการปรับตัว และทักษะความเป็นผู้นำ รวมถึงการเรียนรู้ที่ข้ามผ่านวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้ด้วย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2556, หน้า 13-16) ได้กล่าวถึงความสำคัญทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 3 ประการดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ โลกในยุคหลังอุตสาหกรรมต้องการทักษะการคิดและการสื่อสารอย่างมาก ข้อมูลความรู้จะกลายเป็นทรัพยากรเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุด

2. การพึ่งพากันในระดับโลกที่เพิ่มสูงขึ้น ความก้าวหน้าในเทคโนโลยีด้านการขนส่งทำให้ การเคลื่อนที่ของผู้คนสะดวกขึ้น และนวัตกรรมในการสื่อสารทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลทั่วโลกเกิดขึ้น ได้ง่าย ส่งผลให้การพึ่งพาในระดับโลกมีมากขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์การเรียนรู้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ได้ทำให้ทัศนคติในการสอนของนักเรียนในศตวรรษใหม่ เปลี่ยนไปอย่างมาก

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2562, หน้า 2-6) ได้กล่าวถึงความสำคัญทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 7 ประการดังนี้

1. ในโลกที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยี บทบาทและความสำคัญของนวัตกรรมจะมีการขยายตัว มากขึ้น ผู้คนจะมีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเป็นหลัก

2. ในด้านเศรษฐกิจและการค้า การพัฒนาในเทคโนโลยีจะนำไปสู่การผลิตสินค้าเทคโนโลยี ในปริมาณที่เพิ่มขึ้น

3. ในแง่ของโลกาภิวัตน์และเครือข่าย รูปแบบจะกลายเป็นโลกาภิวัตน์ใหม่ ซึ่งสอดคล้อง กับกระแสโลกหลายมิติ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะเกิดการรวมกลุ่มที่ร่วมมือกัน ทำให้ผู้คนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีวิธีการสื่อสารใหม่และร่วมมือกันอย่างมากมาย

4. การสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมและพลังงานจะมีเพิ่มขึ้นในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง ในด้านการสร้างความยั่งยืนให้กับสิ่งแวดล้อม

5. ความเป็นเมืองจะมีบทบาทที่ชัดเจนในอนาคต โดยรูปแบบชีวิตในเมืองจะส่งผลให้ เกิดการซื้อขายสินค้า ธุรกิจต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีมากมาย

6. ผู้คนจะมีอายุยืนยาวขึ้น เนื่องจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และความเข้าใจ ในสุขภาพ ทำให้จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น และอายุที่ยืนยาวนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจน

7. สภาพแวดล้อมทางสังคม การทำงาน และเทคโนโลยี จะทำให้ผู้คนในสังคมมีแนวโน้ม ที่จะอยู่กับตัวเองหรือมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ชัดเจน จะเลือกสื่อสารกับคนรู้จักทางเทคโนโลยีมากกว่า การพบปะกันในที่เรียนหรือในสังคมจริง ๆ

สมศักดิ์ ฉัตรประยูร (2564, หน้า 44) ได้กล่าวถึงความสำคัญทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ควรมีการสร้างแนวทางร่วม เพื่อพัฒนารูปแบบและขั้นตอนในการเพิ่มประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นไปที่ ความรู้ และทักษะ ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมที่ปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน

จากความสำคัญทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษใหม่ เป็นการกำหนดแนวทางร่วมกัน เพื่อสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพ โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ เพื่อใช้ ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลง ช่วยเตรียมความพร้อมให้คนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน

แก้ปัญหาสื่อสาร และร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านรูปแบบ เศรษฐกิจ การพึ่งพาอาศัยที่เพิ่มมากขึ้น และภูมิทัศน์ในการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

2.3.4 องค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

เมื่อสังคมโลกได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ครูในศตวรรษที่ 21 จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้ต้องพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถชี้แนะและส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา จากการศึกษาองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอริป จิตตฤกษ์ (2554, หน้า 133-136) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 3 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน
2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี
3. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม

จิราภรณ์ วงษ์แดงอ่อน (2563, หน้า 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 3 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการคิดเชิงวิพากษ์และคิดเชิงสร้างสรรค์ ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการคิดเชิงวิพากษ์และคิดเชิงสร้างสรรค์
2. ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี
3. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน

ฐิตาพร ต้นเจริญรัตน์ (2563, หน้า 19) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 7 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการบริหารห้องเรียน ทักษะด้านการทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง ทักษะด้านการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านความเป็นสากล ทักษะด้านความร่วมมือ และทักษะด้านการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการบริหารห้องเรียน
2. ทักษะด้านการทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง
3. ทักษะด้านการคิดเชิงวิพากษ์
4. ทักษะด้านเทคโนโลยี
5. ทักษะด้านความเป็นสากล
6. ทักษะด้านความร่วมมือ

7. ทักษะด้านการพัฒนาวิชาชีพ

รัฐนันท์ วันทอง และมิตภาณี พุ่มกล่อม (2564, หน้า 551-553) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 8 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการจัดการเนื้อหา ทักษะด้านการบูรณาการคอมพิวเตอร์ ทักษะด้านการสร้างองค์ความรู้ ทักษะด้านการเชื่อมโยง ทักษะด้านการให้ความร่วมมือ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ และทักษะด้านความเอาใจใส่ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการจัดการเนื้อหา (content)
2. ทักษะด้านการบูรณาการคอมพิวเตอร์ (computer (ICT) integration)
3. ทักษะด้านการสร้างองค์ความรู้ (constructionist)
4. ทักษะด้านการเชื่อมโยง (connectivity)
5. ทักษะด้านการให้ความร่วมมือ (collaboration)
6. ทักษะด้านการสื่อสาร (communication)
7. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (creativity)
8. ทักษะด้านความเอาใจใส่ (caring)

สุพจน์ รามณี และคณะ (2564, หน้า 581-582) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 6 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ทักษะด้านการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการแก้ไขปัญหา และทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. ทักษะด้านการสื่อสาร
3. ทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
4. ทักษะด้านการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีม
5. ทักษะด้านการแก้ไขปัญหา
6. ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์

ลัดดาวัลย์ สอ้งทอง และวัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง (2564, หน้า 80) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 5 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ทักษะด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ทักษะด้านกลยุทธ์ ทักษะด้านการวิจัย ทักษะด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2. ทักษะด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้
3. ทักษะด้านกลยุทธ์ในการจัดการชั้นเรียน

4. ทักษะด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

5. ทักษะด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้

สมศักดิ์ ฉัตรประยูร (2564, หน้า 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 4 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านการสอน และทักษะด้านการประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน
2. ทักษะด้านเทคโนโลยี
3. ทักษะด้านการสอน
4. ทักษะด้านการประเมินผล

กุลรชา จำปาเฟื่อง (2564, หน้า 6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 3 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิต และอาชีพของครู ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้
2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
3. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพของครู

สุริสา ไวแสน และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2565, หน้า 127) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 7 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการร่วมมือ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านอาชีพ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการร่วมมือ
2. ทักษะด้านการสื่อสาร
3. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์
4. ทักษะด้านอาชีพ
5. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ
6. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
7. ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์

บุญญา ป่งยาวงษ์ (2565, หน้า 4-5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 5 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการออกแบบการเรียนรู้ ทักษะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะด้านการสร้างสื่อและนวัตกรรม ทักษะด้านการวัดและประเมินผล และทักษะด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการออกแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. ทักษะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง
3. ทักษะด้านการสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
4. ทักษะด้านการวัดและประเมินผล
5. ทักษะด้านการสรุปหลังการจัดการเรียนรู้

อำนาจ ไชยสงค์ และคณะ (2565, หน้า 167) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 6 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านเทคนิคการสอน ทักษะความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทักษะด้านการใช้สื่อดิจิทัล ทักษะด้านการสร้างสื่อนวัตกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านเทคนิคการสอน
2. ทักษะความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
3. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์
4. ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
5. ทักษะด้านการใช้สื่อดิจิทัล
6. ทักษะด้านการสร้างสื่อนวัตกรรม

สุดารัตน์ พรหมแก้ว (2565, หน้า 166) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 9 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการแสวงหาความรู้ ทักษะด้านการบูรณาการความรู้ ทักษะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะด้านการวัดผลประเมินผล ทักษะด้านการเป็นที่ปรึกษา ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี และทักษะด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการแสวงหาความรู้
2. ทักษะด้านการบูรณาการความรู้
3. ทักษะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. ทักษะด้านการวัดผลประเมินผล
5. ทักษะด้านการเป็นที่ปรึกษา
6. ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์
7. ทักษะด้านการสื่อสาร

8. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี

9. ทักษะด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม

ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ (2565, หน้า 70) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 4 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครู ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน
2. ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครู (PLC)
3. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู
4. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

นราวิชญ์ คำแพง และคณะ (2566, หน้า 49) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 5 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล ทักษะด้านการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทักษะด้านศาสตร์การสอนและแหล่งข้อมูลออนไลน์ และทักษะเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านพื้นฐานในศตวรรษที่ 21
2. ทักษะด้านการเป็นพลเมืองดิจิทัล
3. ทักษะด้านการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
4. ทักษะด้านศาสตร์การสอนและแหล่งข้อมูลออนไลน์
5. ทักษะเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน

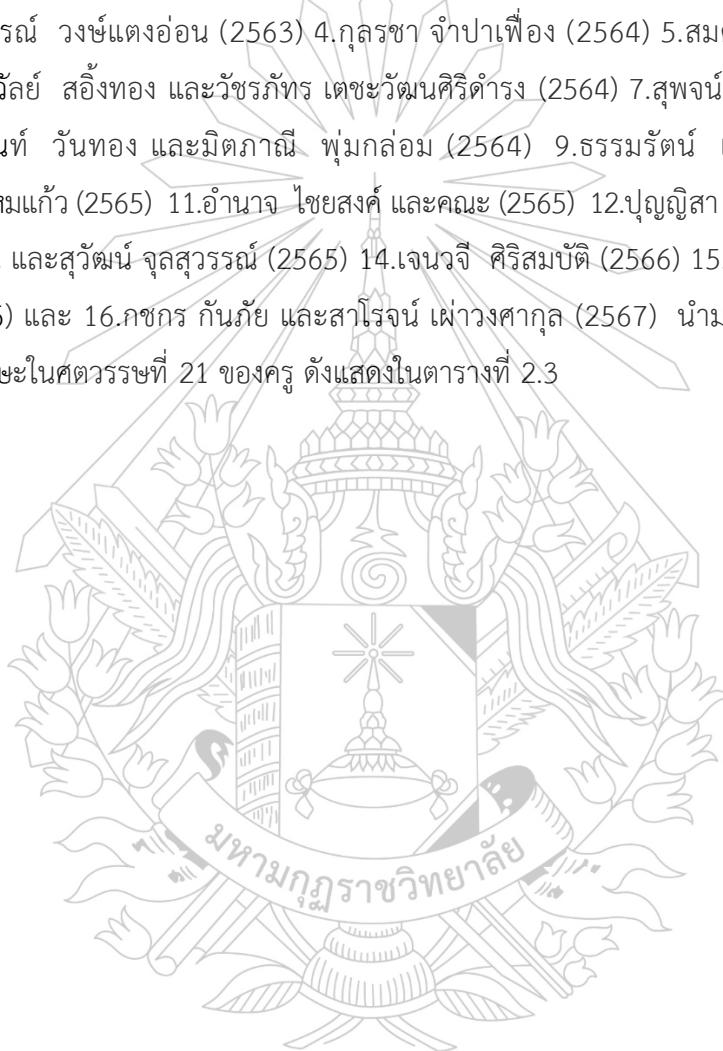
เจนวีย์ ศิริสมบัติ (2566, หน้า 577-578) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 4 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน ทักษะด้านการจัดการเรียนการสอน ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู และทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน
2. ทักษะด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู
4. ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้

กชกร กันภัย และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2567, หน้า 28) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้ 5 องค์ประกอบ คือ ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการสอน และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน
3. ทักษะด้านพื้นฐานในศตวรรษที่ 21
4. ทักษะด้านการสอน
5. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี

สรุปองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 16 แหล่ง ได้แก่ 1.วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์ (2554) 2.ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์ (2563) 3.จิราภรณ์ วงษ์แดงอ่อน (2563) 4.กุลรชา จำปาเพื่อง (2564) 5.สมศักดิ์ ฉัตรประยูร (2564) 6.ลัดดาวัลย์ สอึ้งทอง และวัชรภัทร เตชะวัฒน์ศิริดำรง (2564) 7.สุพจน์ รามณี และคณะ (2564) 8.รัฐนันท์ วันทอง และมิตภาณี พุ่มกล่อม (2564) 9.ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ (2565) 10.สุดารัตน์ พรหมแก้ว (2565) 11.อำนาจ ไชยสงค์ และคณะ (2565) 12.ปัญญิสสา เปงยาวงษ์ (2565) 13.สุริสา ไวแสน และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2565) 14.เจนวจิ ศิริสมบัติ (2566) 15.นราวิชญ์ คำแพง และคณะ (2566) และ 16.กชกร กันภัย และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2567) นำมาสู่การสังเคราะห์ องค์ประกอบทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู ดังแสดงในตารางที่ 2.3

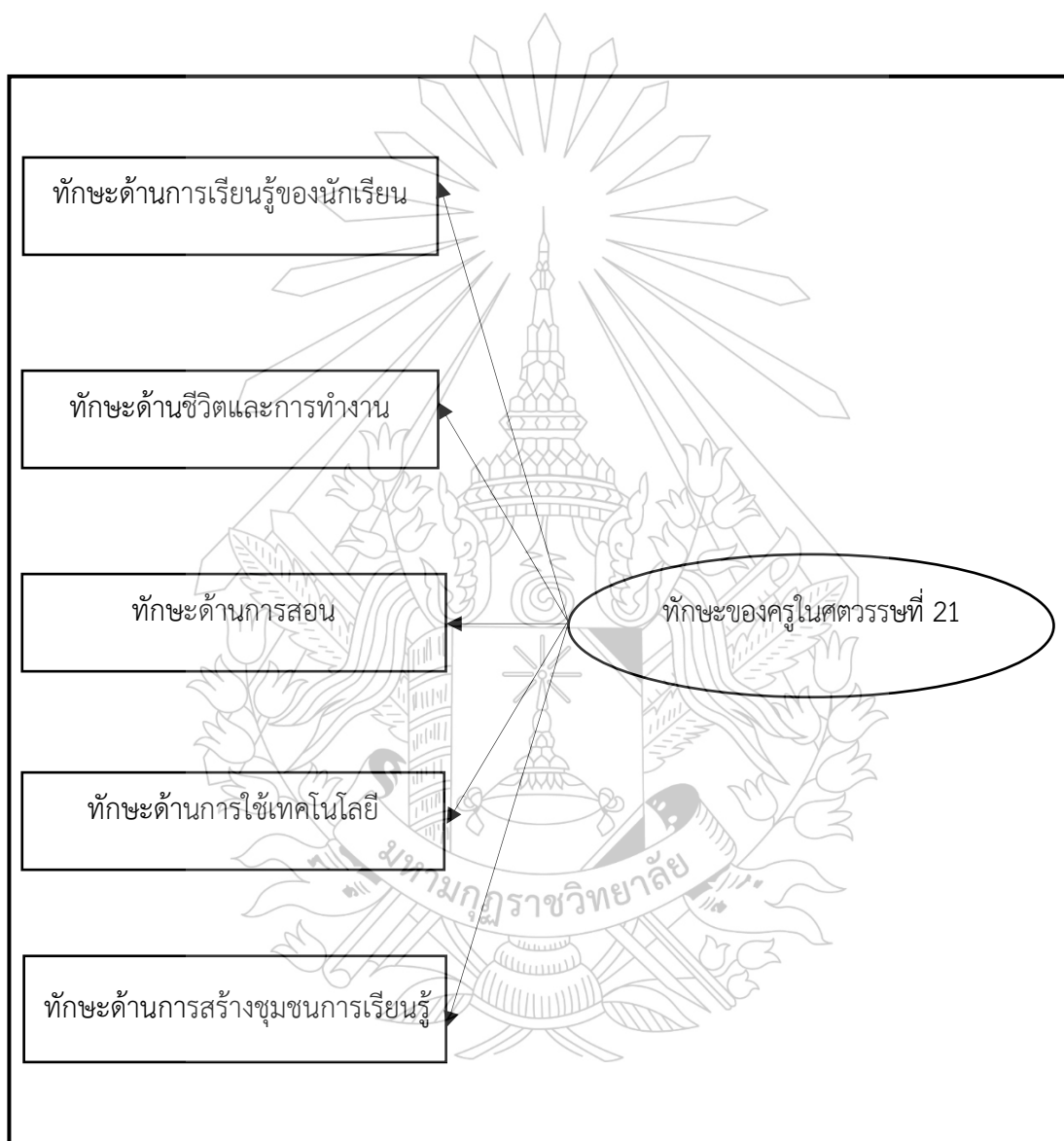
ตารางที่ 2.3 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบทักษะของครู ในศตวรรษที่ 21	องค์ประกอบทักษะของครู ในศตวรรษที่ 21																รวม
	1.วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์ (2554)	2.ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์ (2563)	3.จิราภรณ์ วงษ์แดงอ่อน (2563)	4.กฤษณา จัปปาเพื่อง (2564)	5.สมศักดิ์ ผิดประยูร (2564)	6.ลัดดาวัลย์ ส่องทอง และวัชรภัทร เศรษฐ์พัฒนศิริดำรง (2564)	7.สพจน์ งามณี และคณิษ (2564)	8.รัฐนันท์ วันทอง และมิตาภาณี พุ่มกล่อม (2564)	9.ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ (2565)	10.สุดารัตน์ พรหมแก้ว (2565)	11.อำนาจ ไชยสงค์ และคณะ (2565)	12.บุญฤดีสา เปงยางษ์ (2565)	13. สุริสา ไวแสน และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2565)	14. เจนจิ ศิริสมบัติ (2566)	15. นราวิทย์ คำแปง และคณะ (2566)	16. กชกร กันภัย และสาโรจน์ ฝางศากุล (2567)	
1. ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	11
2. ด้านชีวิตและการทำงาน	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓				✓		✓	✓	10
3. ด้านพื้นฐานในศตวรรษที่ 21		✓													✓	✓	3
4. ด้านการสอน		✓			✓					✓	✓	✓		✓	✓	✓	10
5. ด้านการใช้เทคโนโลยี	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	13
6. ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้		✓					✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓			8
7. ทักษะด้านการสื่อสาร							✓	✓		✓			✓				4
8. ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์			✓				✓	✓		✓	✓		✓				6

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

องค์ประกอบทักษะของครู ในศตวรรษที่ 21		1.บรรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์ (2554)	2.ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์ (2563)	3.จิราภรณ์ วงษ์แดงอ่อน (2563)	4.กุลธิดา จำปาเพื่อง (2564)	5.สมศักดิ์ นิตประยูร (2564)	6.ลัดดาวัลย์ สติงทอง และวัชรภัทร เดชะวัฒน์ศิริดำรง (2564)	7.สุพจน์ รามณี และคณะ (2564)	8.รัฐันท์ วันทอง และมีตภาณี พุ่มกล่อม (2564)	9.ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ (2565)	10.สุภารัตน์ พรหมแก้ว (2565)	11.อำนาจ ไชยสงค์ และคณะ (2565)	12.บุญธิสา เปงยาวงษ์ (2565)	13. สุริสา ไวแสน และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2565)	14. เจนวนจิ ศรีสมบัติ (2566)	15. นราวิชญ์ คำแปง และคณะ (2566)	16. กชกร กันภัย และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2567)	ความดี
9. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ			✓					✓						✓				3
10. ทักษะด้านความเข้าใจ														✓				1
11. ทักษะด้านการสร้างสื่อและนวัตกรรม	✓				✓		✓					✓	✓					5
12. ทักษะด้านการวัดและประเมินผล						✓					✓		✓					3
13. ทักษะความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา							✓					✓						2
14. ทักษะด้านการบูรณาการความรู้			✓						✓		✓							3
15. ทักษะด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม											✓							1
16. ทักษะด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา							✓											1
รวมทั้งหมด		3	7	3	3	4	5	6	8	4	9	6	5	7	4	5	5	84

จากตารางที่ 2.3 จะเห็นได้ว่า ผลการสังเคราะห์ตัวแปรการศึกษองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี มี 16 องค์ประกอบ แต่สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์พิจารณาจากองค์ประกอบที่มีความคิดเห็นสอดคล้องของนักวิชาการส่วนใหญ่คือ ความถี่ตั้งแต่ 8 ขึ้นไป จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน 2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน 3. ทักษะด้านการสอน 4. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี และ 5. ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ดังแสดงในภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 โมเดลแสดงองค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

นิยามศัพท์และข้อความขององค์ประกอบทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษาต่าง ๆ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียนไว้ดังนี้

กุลธรา จำปาเฟื่อง (2564, หน้า 10-11) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง บทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการใช้ทักษะการสร้างแรงจูงใจและการชักนำผู้เรียน เพื่อให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถมองเห็นศักยภาพของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาและใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เป็นผู้นำด้านต่าง ๆ ที่ดีให้กับผู้เรียน ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีและน่าเคารพ

รัฐนันท์ วันทอง และมิตาภาณี พุ่มกล่อม (2564, หน้า 551) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง ครูต้องสามารถสร้างความสนใจของนักเรียนต่อบทเรียนที่เรียนได้ มีทักษะการจัดการและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ครูต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบในการสอนครูมีการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาข้อมูล เพื่อหาทางเลือกหรือคำตอบที่ถูกต้องอย่างรอบคอบ ประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ และครูต้องมีการทำความเข้าใจกับปัญหา ประเด็นสำคัญ สถานการณ์ที่พบ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

บุญญาธิส เบญจาวงษ์ (2565, หน้า 5) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตั้งแต่กระบวนการคิด ค้นคว้าหาความรู้ จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยครูผู้สอนมีบทบาทเป็นโค้ชช่วยแนะนำและเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

เจนวรี ศิริสมบัติ (2566, หน้า 577) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานในด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การบริหารหลักสูตร พัฒนา และใช้หลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอน การจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ เผยแพร่ผลงานจากการนำความรู้ไปใช้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และจัดทำสถิติแสดงผลสัมฤทธิ์ สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

กชกร กันภัย และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2567, หน้า 37) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ของครูในปัจจุบันที่มีการปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ของนักเรียน และให้เท่าทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง ครูจึงมีการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากในวงการศึกษา เพื่อให้ตนเองนั้นสามารถชี้แนะ และส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้ในบทเรียนให้สอดคล้องกับชีวิตจริง การใช้สื่อที่หลากหลาย ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ หรือส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ผ่านการลงมือผลิตชิ้นงานต่าง ๆ ไว้

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในปัจจุบันที่มีการปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบในการสอน มีการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาข้อมูล เพื่อประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทางอย่างรอบคอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่กระบวนการคิด ค้นคว้าหาความรู้ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายทักษะด้านชีวิตและการทำงานไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2556, หน้า 4) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน หมายถึง เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 57) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน หมายถึง เป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต จากการศึกษาคความหมายของคำว่าทักษะชีวิต จึงหมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้เจตคติ ความสามารถในการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม และทักษะต่าง ๆ เพื่อจัดการกับปัญหาต่าง ๆ สามารถสร้างทางเลือกที่ดีให้กับตนเองในสภาพสังคมปัจจุบัน และพร้อมปรับตัวในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นว่าทักษะชีวิตสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาตนเอง โดยการใช้ความคิด การปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการอารมณ์และความเครียด การแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้อย่างชาญฉลาด รู้จักยับยั้งชั่งใจ เป็นคนที่มีเหตุผล รู้จักเลือกการดำรงชีวิตที่เหมาะสม คนที่มีทักษะชีวิตสามารถอยู่ในสังคมมีความสุขอย่างยั่งยืน

กิริติ สุวรรณโน (2562, หน้า 22-23) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันที่ประกอบไปด้วย ความรู้เจตคติ และมีทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ โดยมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในด้านที่ศึกษาอันจะทำให้บุคคล มีความพร้อมที่จะเผชิญหน้าและรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงเชี่ยวชาญทั้งทางด้านทักษะ ความรู้ และเป็นผู้นำ การเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จิราภรณ์ วงษ์แดงอ่อน (2563, หน้า 8) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน หมายถึง ความสามารถของครูในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กร สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความเปลี่ยนแปลง มีการยืดหยุ่นและการปรับตัวในการทำงานในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม พัฒนาทักษะการทำงาน เพื่อขยาย ความเชี่ยวชาญของตนไปสู่ความเป็นมืออาชีพ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และสามารถ ทำงานร่วมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประสานความร่วมมือ และสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดในการทำงาน สร้างผลผลิตในการพัฒนา ปรับปรุงงานเพื่อการพัฒนา ผู้เรียน และพัฒนาวิชาชีพ วางแผนงานและบริหารจัดการให้เกิด ผลลัพธ์ที่มุ่งหวัง รับผิดชอบ ต่อผลงานที่เกิดขึ้น มีการประเมินการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนางานได้อย่างเป็นระบบ

สุริสา ไวแสน และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2565, หน้า 128) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน หมายถึง การสนับสนุนทางวิชาชีพแก่ชุมชนในด้านการให้การศึกษา วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน โดยการฝึกทักษะอาชีพและจัดกลุ่มนักเรียนตามความสนใจในการเรียนของนักเรียน

กชกร กันภัย และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2567, หน้า 38) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน หมายถึง การสนับสนุนและส่งเสริม รวมถึงมีการติดตามการเข้าร่วมชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู เกิดการเรียนรู้และแบ่งปัน ความรู้กัน จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิดในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน หมายถึง ความสามารถของครูที่จะจัดการปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมในปัจจุบันและเตรียมพร้อม สำหรับการปรับตัวในอนาคต ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ ความเปลี่ยนแปลง โดยการใช้ความคิด การปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการอารมณ์ และความเครียด การแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้อย่างชาญฉลาด รู้จักยับยั้งชั่งใจ เป็นคนที่มีเหตุผล รู้จักเลือกการดำรงชีวิตที่เหมาะสม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อตนเอง และผู้อื่น

3. ทักษะด้านการสอน

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายทักษะด้านการสอนไว้ดังนี้

กุลรชา จำปาเฟื่อง (2564, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสอน หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวให้เข้าสถานการณ์และบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ปรับเปลี่ยนวิธีการเมื่อสถานการณ์แวดล้อมเปลี่ยนไป วางกลยุทธ์การสอนโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามลักษณะของผู้เรียนและเนื้อหาบทเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย กำหนดภาระ หรือชิ้นงานที่มอบหมายอย่างหลากหลาย รวมถึงจัดทำแผนสำรองให้สามารถดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐนันท์ วันทอง และมิตภาณี พุ่มกล่อม (2564, หน้า 551) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสอน หมายถึง ความสามารถในการสร้างแผนการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นในตนเอง โดยบูรณาการทั้งด้านศาสตร์ต่างๆ และบูรณาการการเรียนในห้องเรียนและชีวิตจริง โดยมุ่งเน้นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้นเป็นเรื่องภายในของตัวบุคคล จากการที่ได้ลงมือทำกิจกรรมใด ๆ ให้เกิดการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ หรือความรู้เดิมที่อยู่ในตัวบุคคลนั้นมาก่อน ครูเป็นผู้สร้างสรรค์ มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด Constructionism และครูมีการระดมสมอง สร้างสิ่งใหม่ ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีคุณค่าประเมินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ลัดดาวัลย์ สะอึ้งทอง (2564, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสอน หมายถึง แนวทางสำหรับการนำไปใช้ดำเนินการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษา ให้เกิดความชำนาญในการนำไปจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดในการจัดการเรียนรู้

บุญญาธิสา เปงยววงษ์ (2565, หน้า 4-5) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสอน หมายถึง ความต้องการของครูในการพัฒนา การเตรียมตัวของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าประสงค์ของการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

กชกร กันภัย และสาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล (2567, หน้า 37-38) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสอน หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งเข้าร่วมการจัดอบรม การสัมมนาต่าง ๆ หรือการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งข้อมูลรอบตัวรวมทั้งการศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ อีกทั้งยังมีการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ครูได้เห็นภาพนักเรียนอย่างชัดเจน และทราบว่า

ครูต้องจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนของตนเองอย่างไร เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะด้านการสอน หมายถึง ความสามารถของครูในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยอาศัยการเตรียมตัวของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ วิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายทักษะด้าน การใช้เทคโนโลยีไว้ดังนี้

จิราภรณ์ วงษ์แดงอ่อน (2563, หน้า 8) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของครูในการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้ สร้างและถ่ายทอด สารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์ สามารถประเมินสารสนเทศอย่างลึกซึ้งรอบด้าน อย่างรู้เท่าทัน วิเคราะห์และทำความเข้าใจสื่อและเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ออกแบบ กระบวนการเรียนรู้และประเมินผล ในการติดตามความก้าวหน้าและพฤติกรรมผู้เรียน

รัฐนันท์ วันทอง และมิตภาณี พุ่มกล่อม (2564, หน้า 551) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะ ด้านการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ครูสามารถจัดการบริหารจัดการเก็บข้อมูล และนำกลับมาปรับปรุงแก้ไข ใหม่ได้ สามารถเลือกใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อค้นหาข้อมูลที่ต้องการ มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี ครูมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในการบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสามารถเข้าถึงการกำหนด การประเมิน และการใช้สารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สุพจน์ งามณี และคณะ (2564, หน้า 582) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการใช้ เทคโนโลยี หมายถึง ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการสอน ส่งเสริม การพัฒนาทักษะในการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหา การสร้างพื้นที่สนับสนุนและแบ่งปันความรู้ และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน ระหว่างครู

กุลรชา จำปาเฟื่อง (2564, หน้า 7-8) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนถึงความรู้เกี่ยวกับสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร การปรับตัว และพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี การเรียนรู้เทคนิควิทยาการใหม่

ที่ทันสมัย มีทักษะในการใช้และจัดการสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยรู้จักคิดวิเคราะห์ กลั่นกรองความรู้อย่างมีวิจารณญาณ ก่อนนำข้อมูลมาใช้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม มีทักษะในการประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยี สารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และมีเจตคติที่ดีในการใช้และจัดการสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

บุญญา เป้งยาวงษ์ (2565, หน้า 5) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ความต้องการของครูในการจัดทำและพัฒนาการใช้สื่อต่าง ๆ การเลือกใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อถ่ายทอดข้อมูลความรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา โดยการประดิษฐ์สิ่งใหม่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้จริง แสวงหาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เจนวีย์ ศิริสมบัติ (2566, หน้า 577-578) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถและความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีที่เป็นช่องทางในการสื่อสาร เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความรู้ ประสบการณ์ในกระบวนการการจัดเก็บรวบรวม ค้นหา และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในระยะใกล้และไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรม นอกจากนี้บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่สนับสนุนการเรียนรู้ คือ เครื่องมือสำคัญในการค้นคว้าและสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ถ่ายทอดต่อผู้เรียนได้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง สามารถใช้เทคโนโลยี เพื่อการวิจัย การจัดการ การประเมิน และการสื่อสารสารสนเทศ ใช้เทคโนโลยี ดิจิตอล เครื่องมือสื่อสารในการเข้าถึง จัดการบูรณาการ การประเมินและสร้างสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของครูในการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้ มีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี การเรียนรู้เทคนิควิทยาการใหม่ที่ทันสมัย นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหา และถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และประเมินผลในการติดตามความก้าวหน้าและพฤติกรรมผู้เรียน

5. ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้

จากการศึกษาความหมาย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ไว้ดังนี้

กุลรชา จำปาเฟื่อง (2564, หน้า 7) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ หมายถึง บทบาทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสะท้อนถึงการเรียบเรียงความคิด และมุมมอง แล้วสื่อสารออกมาโดยใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน และอวัจนภาษาได้อย่างหลากหลาย เลือกใช้และบูรณา

การสื่อ หรือเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความคิด มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้สำเร็จตามเป้าหมาย

รัฐนันท์ วันทอง และมิตภาณี พุ่มกล่อม (2564, หน้า 552) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูมีความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะต้องมีทักษะในบทบาทของการเป็นโค้ช หรือที่ปรึกษาที่ดีในการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันและเห็นคุณค่าของผู้ร่วมงานในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน มีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูสามารถสร้างฐานการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นระยะอย่างเหมาะสม อำนวยให้ผู้เรียนเกิดฐานการเรียนรู้ที่จะต่อยอดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมขึ้นได้

สุพจน์ งามณี และคณะ (2564, หน้า 581-582) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสร้างชุมชน การเรียนรู้ หมายถึง ควรสนับสนุนให้ครูมีโอกาสในการอบรมและพัฒนา ทักษะการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง สร้างพื้นที่สนับสนุน และกระตุ้นการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ เทคนิคการสื่อสารระหว่างครู และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสื่อสารในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ระหว่างครู โดยการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์หรือโปรแกรมการสื่อสาร

เจนวจิ ศิริสมบัติ (2566, หน้า 578) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการทำงานของครูโดยการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง โดยการทำงานกันเป็นกลุ่ม เป็นทีม มีการกำหนดเป้าหมายระหว่างกัน ร่วมกันปฏิบัติ และนำประเมิณผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ทักษะการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ทันสมัย นำประสบการณ์และนวัตกรรมที่ตนเองทดลองมาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน เกิดการสร้างความรู้หรือยกระดับความรู้ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนและเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน

กชกร กันภัย และสาโรจน์ เผาวงศากุล (2567, หน้า 38) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ หมายถึง การติดตามการเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู เกิดการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้กัน จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิด ในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการทำงานของครู จากการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ตรงระหว่างเพื่อนครูในการนำประสบการณ์และนวัตกรรมที่ตนเองทดลองมาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน จนเกิดการสร้างความรู้หรือยกระดับความรู้ โดยการทำงานกันเป็นกลุ่ม เป็นทีม จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิด ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนและเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน

ผลการสังเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่ามีจำนวน 5 องค์ประกอบ คือ 1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน 2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน 3. ทักษะด้านการสอน 4. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี และ 5. ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้มีการศึกษาความหมายจากแนวคิดของนักวิชาการ เพื่อกำหนดองค์ประกอบดังกล่าวไปเป็นนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการและสร้างประเด็นคำถามตัวบ่งชี้ เพื่อเข้าสู่การตั้งข้อคำถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 แสดงผลการสังเคราะห์ความสอดคล้องขององค์ประกอบ นิยามศัพท์ และประเด็นคำถาม ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในปัจจุบันที่มีการปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบในการสอน มีการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาข้อมูล เพื่อประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทางอย่างรอบคอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่กระบวนการคิด ค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย	1. ครูมีการปรับวิธีในการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับทักษะของนักเรียน 2. ครูมีความเชี่ยวชาญเนื้อหาที่รับผิดชอบในการสอน 3. ครูมีการวิเคราะห์เนื้อหาที่รับผิดชอบในการสอน 4. ครูมีการประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทางอย่างรอบคอบ สำหรับการจัดการเรียนการสอน 5. ครูมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 6. ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน
2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน หมายถึง ความสามารถ	1. ครูมีการจัดการปัญหาต่าง ๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี 2. ครูมีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
	ของครูที่จะจัดการปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความเปลี่ยนแปลง โดยการตัดสินใจ การสื่อสาร การแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้อย่างชาญฉลาด รู้จักยับยั้งชั่งใจ เป็นคนที่มีเหตุผล รู้จักเลือก การดำรงชีวิตที่เหมาะสมและ การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อตนเองและผู้อื่น	องค์กรให้สำเร็จลุล่วงได้สูงสุด 3. ครูมีกระบวนการตัดสินใจในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้องค์กรได้ประโยชน์สูงสุด 4. ครูมีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่าย 5. ครูมีการแก้ไขปัญหาให้กับตนเอง โดยใช้ความรู้ที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม และตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยม 6. ครูมีการรู้จักยับยั้งชั่งใจ 7. ครูเป็นคนที่มีเหตุผล 8. ครูรู้จักเลือกการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม 9. ครูรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อตนเอง 10. ครูรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อผู้อื่น
3. ทักษะด้านการสอน	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการสอน หมายถึง ความสามารถของครูในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ จนทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยอาศัยการเตรียมตัวของครูผู้สอนในการวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็น	1. ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ 2. ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน 3. ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียน 4. ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามคุณลักษณะของผู้เรียน

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
	ระบบ วิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมสื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด	5. ครูมีการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมเทคโนโลยี 6. ครูมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย 7. มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย
4. ทักษะ ด้านการใช้ เทคโนโลยี	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะ ด้านการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถ ของครูในการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศ ที่เชื่อถือได้ มีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ ทันต่อเทคโนโลยี การเรียนรู้เทคนิควิทยาการ ใหม่ที่ทันสมัย นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการ สร้างเนื้อหา และถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้อง เหมาะสมและสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณใน การเลือกใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการ พัฒนาหลักสูตร ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และประเมินผล ในการติดตามความก้าวหน้า และพฤติกรรมผู้เรียน	1. ครูมีการเข้าถึงและเลือก แหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้ 2. ครูมีการปรับตัวและ พัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี 3. ครูมีการเรียนรู้เทคนิค วิทยาการใหม่ที่ทันสมัย 4. ครูมีการนำเทคโนโลยี เข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหาและ ถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้อง เหมาะสมและสร้างสรรค์ 5. ครูมีวิจารณญาณในการ เลือกใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อใช้ ในการพัฒนานักเรียน
5. ทักษะ ด้านการสร้าง ชุมชน การเรียนรู้	ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะ ด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการทำงานของครู จากการ รวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ตรงระหว่างเพื่อนครูในการนำประสบการณ์	1. ครูมีการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ตรงระหว่างเพื่อนครู 2. ครูมีการนำประสบการณ์ของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน 3. ครูมีการนำนวัตกรรมของ

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์	ประเด็นคำถาม
	และนวัตกรรมที่ตนเองทดลองมาแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน จนเกิดการสร้างความรู้หรือยกระดับ ความรู้ โดยการทำงานกันเป็นกลุ่ม เป็นทีม จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิดในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์แก่ ผู้เรียนและเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน	ของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน 4. ครูมีการสะท้อนความคิด ร่วมกัน จนเกิดเป็นแนวทางในการ พัฒนาผู้เรียน 5. ครูมีการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2.4 บริบทการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 (2567, หน้า 67-73) ได้กล่าวถึง การจัดทำนโยบายของสำนักงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับนโยบายแผนในระดับต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยประวัติความเป็นมา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมองค์กร เป้าประสงค์ กลยุทธ์ นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 ประวัติความเป็นมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เกิดจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารการศึกษาระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 กำหนดให้การบริหารและการจัดการขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึง ปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่น และให้มีสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปรับปรุงแก้ไข

การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2550 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปรับปรุงแก้ไขการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2551 อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ตลอดจนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ได้ถูกประกาศเปลี่ยนแปลงเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ครอบคลุมพื้นที่ 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอทุ่งสง อำเภอฉวาง อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอนาบอน อำเภอพิปูน อำเภอบางขัน อำเภอฉ่ำพรรณรา และอำเภอช้างกลาง โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอทุ่งสง

2.4.2 วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นองค์กรคุณภาพ ยึดหลักธรรมาภิบาล และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

2.4.3 พันธกิจ

1. เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ส่งเสริมการสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ
3. พัฒนาและส่งเสริมระบบการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ตามศักยภาพและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
5. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง
6. พัฒนาระบบการบริหารจัดการขององค์กร ยึดหลักธรรมาภิบาล จัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อมุ่งสู่ Thailand 4.0
7. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

8. เพิ่มประสิทธิภาพการประกันคุณภาพการศึกษาและปรับกระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาเชิงรุกให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

2.4.4 ค่านิยมองค์กร

“คุณภาพคู่คุณธรรม ดำเนินงานฉับไว เต็มใจบริการ”

2.4.5 เป้าประสงค์

1. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม
2. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ
3. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
4. ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมืองพลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
5. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูงขึ้นทุกด้านและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุกกันดารได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ
7. ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ
8. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชา
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

2.4.6 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

1. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทุกรูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์
2. สถานศึกษามีแผน/มาตรการในการสร้างความตระหนักรู้หรือการชักชวนในการรับมือกับภัยพิบัติ และสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ
3. สถานศึกษา ได้รับการพัฒนาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สถานศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

1. ประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคจนจบการศึกษาภาคบังคับ
2. เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ
3. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
4. เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

1. เด็กปฐมวัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพัฒนาการสมวัย
2. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ
3. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
4. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

5. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGS) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. สถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และมีระบบการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นตอบสนอง ต่อความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personalized Learning)

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีระบบการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะอัตราากำลัง และงบประมาณที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบท
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท
5. สถานศึกษาในพื้นที่ลักษณะพิเศษ และโรงเรียนคุณภาพได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพ ที่เหมาะสมกับบริบท

3.7 นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน

1. นโยบายด้านความปลอดภัย

จุดเน้นที่ 1 นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

จุดเน้นที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ “โรงเรียนสะอาด บริรักษาศรัมรืน”

2. นโยบายด้านโอกาส

จุดเน้นที่ 3 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และป้องกันนักเรียนหลุดออกจากระบบ การศึกษา โดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จุดเน้นที่ 4 เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3-6 ปี และผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกประเภท เข้าถึงโอกาส ทางการศึกษา

จุดเน้นที่ 5 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยบูรณาการความร่วมมือ กับภาคีเครือข่าย

3. นโยบายด้านคุณภาพ

จุดเน้นที่ 6 ปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ

จุดเน้นที่ 7 จัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม และประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ 8 ส่งเสริมให้มีการต่อยอดแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

จุดเน้นที่ 9 ส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นวิถีในการค้นหา ความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ที่สูงขึ้น

จุดเน้นที่ 10 ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จุดเน้นที่ 11 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ

จุดเน้นที่ 12 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ

4. นโยบายด้านประสิทธิภาพ

จุดเน้นที่ 13 ส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ภาคีเครือข่าย

จุดเน้นที่ 14 มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการและการเรียนรู้ทุกระดับ

นโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win)

1. การเสริมสร้างสถานศึกษาปลอดภัย
2. การส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ได้จัดทำนโยบายของสำนักงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา ซึ่งมีอำนาจในการดำเนินการ การจัดทำนโยบายแผนพัฒนา วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ รวมถึงการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกันกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ในการกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้รับบุงให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายในการจัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชาชนวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ มีทักษะการดำรงชีวิตและทักษะอาชีพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาตัวแปรต้น และตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการศึกษาแนวทาง ออกแบบ และดำเนินการวิจัย โดยได้แบ่งแนวทางในการศึกษางานวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

กรองกาญจน์ อรุณเมฆ (2564, หน้า 9) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 9 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อทราบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อทราบการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ (3) เพื่อทราบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผลวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมครูและด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพ (2) การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านการเรียนรู้ของทีม ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล ด้านวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านแบบแผนทางความคิด และ (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยรวมคือ ด้านการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมครูและด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรินทร์ ชาคำฤทธิ์ (2564, หน้า 9) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนวัดอุดมรังสี (ป.ปิตุวัตรอนุอุปถัมภ์) โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อทราบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนวัดอุดมรังสี (ป.ปิตุวัตรอนุอุปถัมภ์) และ (2) เพื่อทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนวัดอุดมรังสี (ป.ปิตุวัตรอนุอุปถัมภ์) เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา ผลวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนวัดอุดมรังสี (ป.ปิตุวัตรอนุอุปถัมภ์) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการควบคุมเวลาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนามาตรฐานและความคาดหวังระดับสูง ด้านการนิเทศ และประเมินผลการสอน ด้านติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการกำหนดและสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการประสานงานหลักสูตร ด้านส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู และด้านการให้สิ่งจูงใจแก่ครูและนักเรียน และ (2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนวัดอุดมรังสี (ป.ปิตุวัตรอนุอุปถัมภ์) เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน

จักรี จันดี และมีศักดิ์ แสงศิลา (2564, หน้า 157) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการทำงาน ผลวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน รองลงมาคือด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และด้านที่มีค่าต่ำที่สุด คือด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการ

ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน และ (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน

ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564, หน้า 231-241) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 (2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 และ (3) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน และอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ ผลวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ และจำแนกตามอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565, หน้า 97-100) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผลวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (2) ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงาน

วิชาการของสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.580 - 0.713 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และ (4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.721 มีอำนาจพยากรณ์ (R^2) ได้ร้อยละ 50.19 เขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับดังนี้ ค่าที่ได้จากการพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ เท่ากับ $1.951 + 0.428 (X_4)$ ค่าที่ได้จากการพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ $0.560 (X_4)$

นราวิชญ์ คำแปง และคณะ (2566, หน้า 42) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 และ (3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ผลวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ยเท่ากับ 4.79, ค่า SD เท่ากับ 0.22) (2) ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ยเท่ากับ 4.79, ค่า SD เท่ากับ 0.22) และ (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ด้านการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ (X_5) ด้านหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ (X_2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (X_3) ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม ($\bar{Y}_{tot}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนาย เท่ากับ 0.557 มีประสิทธิภาพการทำนายร้อยละ 55.2 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย 0.149

กชกร กันภัย และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล (2567, หน้า 32) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ผลวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการนิเทศ ด้านความสามารถ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการวางแผน (2) ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านทักษะเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านทักษะการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านทักษะพื้นฐาน ด้านทักษะเกี่ยวกับศาสตร์การสอน และแหล่งข้อมูลออนไลน์ และด้านทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัล และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ

ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง

กุ่มณี สาหล่ง และคณะ (2568, หน้า 130) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ในเขตอำเภอสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ (3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ผลวิจัยพบว่า (1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก (2) จากการเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนก ตามตัวแปรเพศ โดยรวมและรายด้าน ครูเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ด้านอายุในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ด้านประสบการณ์การทำงาน ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านขนาดสถานศึกษาพบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และ (3) ครูมีข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร ควรมีการวางแผน และนำข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนมาใช้ในการพัฒนาเป้าหมาย

เตือนใจ มุลยะ และคณะ (2568, หน้า 237) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ (4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผลวิจัยพบว่า (1) ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.55) (2) ครูมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.46) (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ($r_{xy} = 0.66$) ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู คือ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ เท่ากับ 0.659 สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 43.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญญา ศิริโชติ และคณะ (2568, หน้า 515) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ (3) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก (2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ร้อยละ 87.79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบคือ $\hat{Y} = 3.727 + .624 (L_5) + .575 (L_1) + .657 (L_2)$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ $\hat{Z} = .763 (L_5) + .693 (L_1) + .621 (L_2)$

สิริกร เขตกิจ และคณะ (2568, หน้า 162) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 (2) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 และ (4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลวิจัยพบว่า (1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 5 ด้าน คือ (X_5) ด้านการบริหารหลักสูตร (X_3) ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา (X_6) ด้านการนิเทศการสอน (X_4) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบาย (X_2) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 ได้ร้อยละ 89.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5.1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู

รัฐนันท์ วันทอง และมิตภาณี พุ่มกล่อม (2564, หน้า 545-546) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู และ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู ผลวิจัยพบว่า (1) ความต้องการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ทักษะด้านการสร้างองค์ความรู้ รองลงมาได้แก่ ทักษะด้านการบูรณาการคอมพิวเตอร์ ทักษะด้านการเชื่อมโยง ทักษะด้านการให้ความร่วมมือ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการเนื้อหา ทักษะด้านความเอาใจใส่ และทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ตามลำดับ และ (2) สำหรับแนวทางการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู ประกอบด้วย 1) ตัวบ่งชี้ : การให้องค์ความรู้ที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะด้านการจัดการเนื้อหา ทักษะด้านการบูรณาการคอมพิวเตอร์ ทักษะด้านการสร้างองค์ความรู้ ทักษะด้านการเชื่อมโยง ทักษะด้านการให้ความร่วมมือ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ และทักษะด้านความเอาใจใส่ 2) กระบวนการทำให้เกิดทักษะ ได้แก่ การอบรมแลกเปลี่ยน และสร้างเครือข่ายความรู้ การพัฒนาตนเองด้านไอซีที จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครู และการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูผ่านกิจกรรมต่าง ๆ 3) ผลผลิต ได้แก่ ผลผลิตด้านทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู

ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ และคณะ (2565, หน้า 65) ได้ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู และ (2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ผลวิจัยพบว่า (1) ครูผู้สอนมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู รองลงมาคือ ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะชีวิต และ (2) ครูผู้สอนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ของครู และทักษะชีวิตและอาชีพไม่แตกต่างกัน และครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูไม่แตกต่างกัน แต่ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ และทักษะชีวิตและอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจนจิ ศิริสมบัติ (2566, หน้า 575) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ผลวิจัยพบว่า (1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ (3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพจน์ รามณี และคณะ (2567, หน้า 573) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาระดับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 (2) เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลวิจัยพบว่า (1) ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก (2) ความต้องการในการ พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก และ (3) แนวทางการพัฒนาทักษะ การจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด นครศรีธรรมราช คือ การส่งเสริมพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแก้ไขปัญหาและการคิด การสนับสนุนให้ครูมีโอกาส ในการอบรมและเรียนรู้ เกี่ยวกับเทคนิคและเครื่องมือในการพัฒนาการคิดอย่างมี วิจารณญาณ การสร้างวัฒนธรรมที่ สนับสนุนการคิดอย่างมี วิจารณญาณในองค์กร การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นกลาง ให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีเพื่อการวิเคราะห์และการคิดอย่างมี วิจารณญาณในงานสอนและการปฏิบัติงานทั่วไป

ศศิญาภรณ์ นิตสุข และคณะ (2568, หน้า 185) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) ศึกษาการจัดการเรียนรู้

ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 (2) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 และ (3) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ผลวิจัยพบว่า (1) การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ (3) ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา (X_1) และภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา (X_3) มีอิทธิพลร่วมกันต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 เป็น 0.905 และปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาได้ร้อยละ 81.9

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.5.2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

แมคซิลแวน (McIlvain, 1986, p. 1959 – A) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ภายใต้การฝึกอบรมประจำการ เพื่อเป็นโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือของฮอลลิงเจอร์ (Hallinger) ที่เรียกว่า The instructional management rating scale survey วัดความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนิเทศงานวิชาการได้ และมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น

คาวาซอส (Cavazos, 1999, p. 98) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำที่เข้มแข็งในการสนับสนุน การพัฒนาเป้าหมาย การปฏิบัติงานทางวิชาการของนักวิชาการ การกำหนดวัฒนธรรมของโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอน การสื่อสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งการมอบอำนาจให้แก่ครู

แอนเดอร์สัน (Anderson, 2000, p. 156) ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพของครูผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา และศาสตราจารย์ที่เป็นผู้นำทางการศึกษา โดยมีพฤติกรรม ดังนี้ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียนและการสื่อสารการจัดการหลักสูตรและ

การสอน 2) การควบคุมดูแล การนิเทศการสอน 3) การตรวจสอบ 4) ความก้าวหน้าของนักเรียนและ 5) การส่งเสริมบรรยากาศ การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเพียง 1 มิติ คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

ยามาเดะ (Yamada, 2000, p. 49) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความรับผิดชอบและสมรรถภาพในการมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เมืองเฟสโน รัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบของ ผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับ 1) เตรียมการในด้านการศึกษา 2) ประสบการณ์ในการบริหาร 3) เพศ 4) จำนวนครั้งในการนิเทศผู้ร่วมงาน และ 5) ขนาดของโรงเรียน ส่วนสมรรถภาพของผู้บริหารในการมีภาวะผู้นำทางวิชาการนั้นขึ้นอยู่กับ 1) เพศ 2) การเตรียมการในด้านการศึกษา 3) ประสบการณ์ในการบริหาร 4) จำนวนครั้งในการนิเทศผู้ร่วมงาน และ 5) ขนาดของโรงเรียน นอกจากนี้ในการศึกษายังพบว่า มหาวิทยาลัยและโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ควรจะได้มีโปรแกรมการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาในขอบข่ายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร และควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการแก่ครูได้ รวมทั้งสามารถประเมินผลเพื่อช่วยเหลือคณะครู ในฐานะควมมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ

ลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenberg and Ornstein, 2004, p. 374) ได้ทำวิจัยเรื่อง โรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จจำนวน 149 โรงเรียน ในรัฐแมสซาชูเซตส์ โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง และเป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 75 ของผู้บริหารอธิบายว่าตนเองเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง กล่าวคือเป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การอุทิศเวลา เพื่อพัฒนาทรัพยากรให้เอื้อต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียน และมีการปรับปรุง การเรียนการสอนอยู่อย่างสม่ำเสมอ

โอวดาแนลและไวท์ (O'Donnell and White, 2005, p. 140) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยใช้การสุ่ม โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและให้ครูจำนวน 4 คน และผู้บริหารโรงเรียนของแต่ละโรงเรียนทำแบบสอบถาม ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนของ Hallinger ในแบบทดสอบ มี 50 พฤติกรรม สำหรับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า ครูรับรู้ว่าคุณสมบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่เน้นการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ของโรงเรียนให้เห็นเป็นตัวสัมฤทธิ์ของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีฐานะทางสังคมเชื่อว่าได้แสดงพฤติกรรมสัมพันธ์ กับพันธกิจ ของโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การอ่านสูงกว่า

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่และใช้กลยุทธ์ และเทคนิคการบริหารระดับสูง จึงจะสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้บริหารต้องสามารถปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัย

พัฒนาทีมงานให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนาระบบทัศนใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในองค์กร ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณสื่ออุปกรณ์อย่างเพียงพอ ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข การบริหารงานของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.5.2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู

กูชิน และนาเดียร์ (Gulcin Negehan Sarica & Nadica Cavus, 2009, p. 439) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งในปัจจุบันการใช้เครื่องมือสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเริ่มถูกนำมาใช้ในการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่นั้น ต้องมีเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้และใช้สื่อสารกันมากขึ้นทุกวันทั่วโลก ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นง่ายขึ้น และมีความน่าสนใจกว่าแต่ก่อน เนื่องจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งถ้าผู้เรียนได้รับการฝึกฝนระหว่างเรียนก็มีโอกาสที่จะมีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยี มีนักวิจัยหลายท่านได้กล่าวถึงการเรียนภาษาอังกฤษและใช้เป็นรูปแบบใหม่ในการเรียนการสอนในโรงเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถทางด้านภาษามากขึ้น สำหรับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อทบทวนการใช้เทคโนโลยีในการประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และเครื่องมือการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่ถูกนำมาใช้ โดยครูผู้สอนและผู้เรียน การศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการอ่านทบทวน จาการวรรณกรรมและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก อย่างไรก็ตามการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยผ่านระบบเว็บไซต์ และความพยายามที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือ การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตนั้น ทำให้ห้องเรียนมีความน่าสนใจแก่การเรียนรู้มากขึ้น

ลูเธอร์บาช และบราวน์ (Luterbach & Brown, 2011, pp. 14-32) ได้ทำวิจัยเรื่อง นักการศึกษาควรจะทำอะไรให้ครูฝึกสอน และครูให้พวกเขาเตรียมนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ใช้ระยะเวลาในการศึกษาเป็นปี โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (delphi) เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีการศึกษา ครู โรงเรียน นักศึกษาปริญญาเอกสาขาเทคโนโลยีการศึกษา เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การเตรียมของครู การเปลี่ยนระบบการศึกษา การใช้การสอนของทักษะทางเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 6 ท่าน มีส่วนร่วม 6 ครั้ง มี 6 คำถาม นักวิจัยอภิปรายในแต่ละความสอดคล้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง ในการเน้นให้เข้าใจอย่างเหมาะสม และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติพบว่า ทักษะที่ควรมีในผู้เรียนยุคศตวรรษที่ 21 คือ การรู้หนังสือ

ทักษะไอซีที การแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ทักษะทางสังคม ความรับผิดชอบ ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบในขั้นตอนการเตรียมนักศึกษาครูในยุคศตวรรษที่ 21 ครูควรมีลักษณะดังนี้ มีพื้นฐานในจิตวิทยา และการพัฒนามนุษย์ มีความรู้ทางเนื้อหาวิชา มีความรู้ในการประเมิน มีประสิทธิภาพในการสื่อสาร มีความรู้ในขั้นตอนการสอน และส่งเสริมการทำงานกลุ่ม เข้าใจประโยชน์เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ สามารถใช้ทักษะไอซีที

แซร์ริล วู้ด และมอร์ซิดี (Shahrill, Wood and Morsidi, 2015, p. 401-414) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสอนและการเรียนรู้การปฏิบัติคณิตศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 : เพิ่มขีดความสามารถในการเปลี่ยนแปลง พบว่า การวิจัยระหว่างประเทศแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพของครูอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับการปฏิบัติในปี 2013 นักวิจัยจากสถาบันการศึกษาของ Sultan Hassanul Bolkiah Institute of Education (SHBIE), University Brunei Darussalam ได้ริเริ่มโครงการวิจัยระดับชาติที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก Brunei Research Council และร่วมกับ Ministry of Education เพื่อหาเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการวิจัยที่มีประสิทธิภาพรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพที่ยืดหยุ่นสำหรับครู เพื่อให้บรรลุทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ระบุว่าเป็นสิ่งสำคัญในหลักสูตรระดับชาติ SPN21 ในโครงการนี้ การมีส่วนร่วมในวัฏจักรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกัน ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากทีมงานวิจัยของ SHBIE ครูวางแผนออกแบบสอนประเมินสะท้อนถึงหลักฐานการเรียนรู้ของนักเรียน และถ้าจำเป็นให้ออกแบบใหม่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับวิธีการและสิ่งที่ต้องใช้ในการพัฒนาผล การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในบริบทของหลักสูตรระดับชาติ โครงการนี้มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของครูในการออกแบบ และโอกาสให้นักเรียนพัฒนาทักษะ รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้การทำงาน ร่วมกันการควบคุมตนเอง และการแก้ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง รวมทั้งสิ้น 150 คน จาก 52 โรงเรียนใน 4 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และมลายูอิสลา มาเบร่า เข้าร่วมโครงการข้อมูลที่มีอยู่สำหรับการวิเคราะห์ประกอบด้วย แบบสอบถามของครู พื้นฐานการบันทึกวิดีโอ เกี่ยวกับบทเรียนที่สอน และการจัดกลุ่มครู กลุ่มกิจกรรมการเรียนรู้ เอกสารสำหรับทำกิจกรรมแต่ละ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยกลุ่มงานของนักเรียนสำหรับแต่ละกิจกรรมก่อนและหลังการทดสอบ การสัมภาษณ์นักเรียน การสัมภาษณ์ครู การสะท้อนการเขียนของครู การบันทึกวิดีโอเกี่ยวกับการนำเสนอแบบกลุ่ม และการติดตามแบบสอบถามของครู บทความนี้จะรายงานผลเบื้องต้นจากกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะการเน้นการเรียนรู้จากครูที่มี ส่วนร่วมในสองกลุ่มแรก

ไซเบล ตูเซต คานดิตเตอร์ และคยูกู ออซเลอร์ (Sibel Tuzet Kanditter & Duygu Ozler, 2015, pp. 436-452) ได้ทำวิจัยเรื่อง จากครูสู่ผู้ฝึกทักษะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณภาพทักษะและระบบ การเรียนรู้ของครูผู้สอนที่มีคุณภาพนั้นว่ามีคุณลักษณะเหมือนกับครูผู้สอนที่ประสบความสำเร็จหรือไม่ 2) ศึกษาถึงประสบการณ์ที่ส่งผลต่อคุณภาพ ทักษะและความรู้ของการรับรู้ของครูผู้สอนที่มีคุณภาพ

และ 3) ศึกษาการรับรู้เหล่านี้น่ามีความสัมพันธ์ต่อครูผู้สอนอย่างไร สำหรับข้อมูลได้ถูกเก็บรวบรวมโดยการสำรวจ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์ สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพทักษะและความรู้ของครูผู้สอนที่มีคุณภาพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวมาข้างต้น ครู คือผู้ที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยสนับสนุน ส่งเสริม อำนวยความสะดวก คอยชี้แนะแนวทางคอยเป็นที่ปรึกษา ผลักดันและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพจนกระทั่งสามารถแสดงศักยภาพต่าง ๆ ออกมาได้อย่างครบถ้วน และครูผู้สอนที่ดีต้องมีลักษณะและมีสมรรถนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติของตนเองมาพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดี ที่พร้อมจะออกไปประกอบอาชีพและใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้ในที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข การบริหารงานของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,094 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2, 2567, หน้า 25)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 607) ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้จำนวนทั้งสิ้น 322 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ดังนี้

- 1) จำแนกโรงเรียนตามเครือข่ายอำเภอในเขตพื้นที่ศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จากประชากรครูในแต่ละอำเภอ ซึ่งมีเครือข่าย 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอทุ่งสง อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอฉวาง อำเภอนาบอน อำเภอบางขัน อำเภอพิปูน อำเภอช้างกลาง และอำเภอถ้ำพรรณรา
- 2) เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรครูในแต่ละอำเภอ โดยวิธีการเทียบบัญญัติไตรยางค์

3) ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครู ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากรายชื่อครูแบบไม่ใส่คืน จนได้จำนวนครูครบ 322 คน รายละเอียดตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครือข่ายอำเภอในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	จำนวน สถานศึกษา	จำนวนครู	
		ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
อำเภอทุ่งสง	46	546	84
อำเภอทุ่งใหญ่	38	418	65
อำเภอฉวาง	28	263	40
อำเภอนาบอน	14	136	21
อำเภอบางขัน	20	260	40
อำเภอพิปูน	14	142	22
อำเภอช้างกลาง	16	209	32
อำเภอฉ่ำพรรณรา	12	120	18
รวม	188	2,094	322

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตรวจสอบรายการ โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งฝ่ายงานปัจจุบัน ตำแหน่งวิทยฐานะปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และอำเภอในสังกัดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จากการสังเคราะห์ จำนวน 27 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย	จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านการนิเทศ	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้	จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร	จำนวน 5 ข้อ

โดยลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, 1961, pp. 73-74) ได้กำหนดค่าคะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละข้อคำถามดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับ มากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับ มาก
 ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับ ปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับ น้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จากการสังเคราะห์จำนวน 33 ข้อ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน	จำนวน 6 ข้อ
2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน	จำนวน 10 ข้อ
3. ทักษะด้านการสอน	จำนวน 7 ข้อ
4. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี	จำนวน 5 ข้อ
5. ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้	จำนวน 5 ข้อ

โดยลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, 1961, pp. 73-74) ได้กำหนดค่าคะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละข้อคำถามดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ มากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ มาก
 ระดับ 3 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ ปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ น้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามกรอบที่ใช้ในการศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำมาวิเคราะห์ โครงสร้างเนื้อหาตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ศึกษา

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามจากนิยามเชิงปฏิบัติการ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 องค์ประกอบ และข้อคำถามเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 องค์ประกอบ รวมทั้งสิ้นจำนวน 60 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขด้านความครอบคลุมด้านเนื้อหา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษา

5. นำข้อคำถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาจะต้องปรากฏคุณสมบัติ ดังนี้ 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาการบริหารการศึกษา หรือสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา และ 2) มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานในสถานศึกษา ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

6. นำผลมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) เพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าของความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 – 1.0 จึงจะสามารถใช้ได้ ซึ่งหมายถึงข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย หรือเนื้อหาที่ต้องการ โดยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 63-66)

ให้คะแนน +1	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ให้คะแนน 0	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ให้คะแนน -1	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลปรากฏว่าข้อคำถามทั้ง 60 ข้อ มีค่า IOC อยู่ที่ 1.00 สามารถนำข้อคำถามไปใช้ได้จริงทุกข้อ

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ครึ่งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach, 1990, pp. 202- 204) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลในการทำวิจัย โดยมีเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงจะสามารถใช้ได้

ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.997 ส่วนค่าความเชื่อมั่นรายด้านมีดังนี้ ค่าความเชื่อมั่นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย มีค่าเท่ากับ 0.976 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน มีค่าเท่ากับ 0.964 3) ด้านการนิเทศ มีค่าเท่ากับ 0.972 4) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.967 และ 5) ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร มีค่าเท่ากับ 0.964 ค่าความเชื่อมั่นทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.970 2) ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน มีค่าเท่ากับ 0.988 3) ทักษะด้านการสอน มีค่าเท่ากับ 0.969 4) ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี มีค่าเท่ากับ 0.975 และ 5) ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.960

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว นำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 322 คน ต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นระบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามด้วยระบบออนไลน์ (Google Form) ในรูปแบบ QR Code ผ่านระบบสารสนเทศ (AMSS++) ของโรงเรียนไป

ยังครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทั้ง 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอทุ่งสง อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอนางรอง อำเภอฉวาง อำเภอนาบอน อำเภอบางขัน อำเภอพิปูน อำเภอช้างกลาง และอำเภอฉ่ำพรรณรา เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน

3. ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนผู้วิจัยผ่านระบบ (Google Form) ของแต่ละเครือข่ายอำเภอ

4. ผู้วิจัยติดตาม ตรวจสอบ การส่งคืนแบบสอบถามผ่านระบบ (Google Form) จำนวน 322 ฉบับ โดยการบันทึก และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแต่ละฉบับ เพื่อนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งฝ่ายงานปัจจุบัน ตำแหน่งวิทยฐานะปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และอำเภอในสังกัดของสถานศึกษา ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบตามแนวคิดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งคะแนนตามช่วงของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อทราบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 127)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบตามแนวคิดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า

แบ่งคะแนนตามช่วงของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อทราบระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 127)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2564, หน้า 314)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.60 - 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.40 - 0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.01 - 0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทั้งนี้หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก (+) แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก หมายถึง เมื่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ก็จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงไปด้วย

หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นลบ (-) แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางลบ หมายถึง เมื่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ก็จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงตรงข้ามเสมอ

5. วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบนำเข้าตัวแปรทั้งหมด (Enter Regression) และแบบขั้นตอน (Stepwise Method) ในรูปสมการพยากรณ์คะแนนดิบ และรูปสมการพยากรณ์มาตรฐาน

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1) การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Content Validity) โดยใช้สูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 หน้า 78)

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{[\Sigma R]}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
	ΣR	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient, 1990) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 หน้า 109)

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้ในการอธิบายข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 หน้า 38)

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	p	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการเทียบค่าให้ร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือจำนวนประชากร

2) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบสอบถาม ($\bar{X}$) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 หน้า 42)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 หน้า 66)

$$\text{สูตร} \quad S.D. = \sqrt{\frac{N(\sum x) - (\sum x^2)}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

3.6.3 สถิติอนุมานที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment coefficient) ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างฐานะผู้นำทางวิชาการและทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 หน้า 83)

$$\text{สูตร} \quad r_{xy} = \frac{n \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนชุด X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมคะแนนชุด Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมคะแนนชุด X กับ Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนชุด X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมคะแนนชุด Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคู่ของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Correlation Coefficient) โดยใช้สูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2556 หน้า 84)

$$\sqrt{R_{12...k.y} = \beta_1 r_{y_1} + \beta_2 r_{y_2} + \beta_3 r_{y_3} + \dots + \beta_k r_{y_k}}$$

3) โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน
(Stepwise Method) ในรูปสมการพยากรณ์คะแนนดิบ และรูปสมการพยากรณ์มาตรฐาน

3.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 143)

$$\hat{y} = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_k x_k$$

เมื่อ $\hat{y}$ แทน คะแนนพยากรณ์ของตัวเกณฑ์ (ตัวแปรตาม)
 a แทน ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
 $b_1 b_2 + \dots + b_k$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ตามลำดับ
 k แทน จำนวนตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ)

3.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556,

หน้า 144)

$$\hat{z} = \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \beta_3 x_3 \dots + \beta_k x_k$$

เมื่อ $\hat{z}$ แทน คะแนนพยากรณ์ของตัวเกณฑ์ (ตัวแปรตาม)
 $\beta_1, \beta_2, \beta_3 \dots, \beta_k$ แทน สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐานของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ตามลำดับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาก้าวหน้าทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการวิจัยดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบที (t -Distribution)
F	แทน	อัตราส่วนเอฟที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
A	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Beta, β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
S.E.	แทน	ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย
S.E. _{EST}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
$\hat{Z}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน
P	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญ (P -value)
Sig.	แทน	ค่าระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
X	แทน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
X ₁	แทน	ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย
X ₂	แทน	ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน
X ₃	แทน	ด้านการนิเทศ
X ₄	แทน	ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้
X ₅	แทน	ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร
Y	แทน	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21
Y ₁	แทน	ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน
Y ₂	แทน	ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน
Y ₃	แทน	ทักษะด้านการสอน
Y ₄	แทน	ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี
Y ₅	แทน	ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้

4.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 322 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนกลับมา จำนวน 322 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช

เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการค้นหาตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบนำเข้าตัวแปรทั้งหมด (Enter Regression) และแบบขั้นตอน (Stepwise Method) ในรูปแบบการพยากรณ์คะแนนดิบ และรูปแบบการพยากรณ์มาตรฐาน

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 322 คน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลพื้นฐานคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งฝ่ายงานปัจจุบัน ตำแหน่งวิทยฐานะปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และอำเภอในสังกัดของสถานศึกษา ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งฝ่ายงานปัจจุบัน ตำแหน่งวิทยฐานะปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และอำเภอในสังกัดของสถานศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	68	21.12
หญิง	254	78.88
รวม	322	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
2. อายุ		
น้อยกว่า 31 ปี	101	31.37
31 – 40 ปี	184	57.14
41 – 50 ปี	35	10.87
51 – 60 ปี	2	0.62
รวม	322	100.00
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	280	86.96
ปริญญาโท	40	12.42
ปริญญาเอก	2	0.62
รวม	322	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	159	49.38
ตั้งแต่ 10 – 20 ปี	153	47.52
ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป	10	3.11
รวม	322	100.00
5. ตำแหน่งฝ่ายงานปัจจุบัน		
กลุ่มบริหารงานวิชาการ	201	62.42
กลุ่มบริหารงานบุคคล	44	13.66
กลุ่มบริหารงานงบประมาณ	41	12.73
กลุ่มบริหารงานทั่วไป	36	11.18
รวม	322	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 322 คน ด้านเพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 78.88 ด้านอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 86.96 ด้านประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 49.38 ด้านตำแหน่งฝ่ายงานปัจจุบันส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่กลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 62.42 ด้านตำแหน่งวิทยฐานะปัจจุบันส่วนใหญ่อยู่ในระดับครูชำนาญการ จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 49.38 และปฏิบัติหน้าที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 22.36

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยรวมและรายด้านดังแสดงในตารางที่ 4.2 - 4.7

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 322		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย	4.56	0.26	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	4.46	0.28	มาก
3. ด้านการนิเทศ	4.48	0.26	มาก
4. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้	4.47	0.25	มาก
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร	4.48	0.27	มาก
โดยรวม	4.49	0.19	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.26) รองลงมา คือ ด้านการนิเทศ ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.26) และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.27) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.28)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย โดยรวมและรายข้อ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา		n = 322		
ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.72	0.49	มากที่สุด
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.59	0.52	มากที่สุด
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน	4.60	0.54	มากที่สุด
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางกลยุทธ์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.49	0.55	มาก
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.49	0.52	มาก
6.	ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากครู และบุคลากรทางการศึกษาในการสร้างความเข้าใจร่วมกัน	4.47	0.54	มาก
โดยรวม		4.56	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมายโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.72$, S.D.=0.49) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.54) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากครู และบุคลากรทางการศึกษาในการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.54)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยรวมและรายข้อ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	n = 322		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการทบทวนเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยเป็นประจำทุกปีการศึกษา	4.51	0.53	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบ และควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดในสถานศึกษา	4.42	0.55	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในสังคม	4.43	0.53	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.47	0.56	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาโดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.46	0.57	มาก
โดยรวม	4.46	0.28	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการทบทวนเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยเป็นประจำทุกปีการศึกษา ($\bar{X}=4.51$, S.D.=0.53) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการดำเนินการปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบ และควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.55)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการนิเทศ โดยรวมและรายข้อ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา		n = 322		
ด้านการนิเทศ		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้คำแนะนำ คำปรึกษา แก่ครูผู้สอน	4.44	0.55	มาก
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน	4.50	0.54	มาก
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจครูผู้สอนให้มีการพัฒนาทางด้านวิชาชีพครูอยู่เสมอ	4.54	0.53	มากที่สุด
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมแก้ปัญหา แสวงหาแนวทางร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ	4.45	0.57	มาก
6.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร	4.49	0.54	มาก
โดยรวม		4.48	0.26	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการนิเทศ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจครูผู้สอนให้มีการพัฒนาทางด้านวิชาชีพครูอยู่เสมอ ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.53) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.54) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.55)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้	n = 322		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน	4.43	0.53	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.46	0.54	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน	4.50	0.53	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของครู	4.43	0.53	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของนักเรียน	4.50	0.51	มาก
โดยรวม	4.47	0.25	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.53) และผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของนักเรียน ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.51) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.54) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.53) และผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของครู ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.53)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา		n = 322		
ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาวิชาชีพครูที่จำเป็นต่อครู	4.49	0.52	มาก
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.50	0.53	มาก
3.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายในสถานศึกษา	4.48	0.52	มาก
4.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายนอกสถานศึกษา	4.41	0.52	มาก
5.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครู เป็นรายบุคคล ร่วมกันกับครูในโรงเรียน	4.52	0.56	มากที่สุด
โดยรวม		4.48	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับครูในโรงเรียน ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.56) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.53) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.52)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยรวมและรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 4.8 - 4.13

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21		n = 322		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน	4.53	0.24	มากที่สุด
2.	ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน	4.48	0.20	มาก
3.	ทักษะด้านการสอน	4.48	0.22	มาก
4.	ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี	4.48	0.25	มาก
5.	ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้	4.49	0.25	มาก
โดยรวม		4.49	0.16	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.24) รองลงมา คือ ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.25) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.20) ทักษะด้านการสอน ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.22) และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.25)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน	n = 322		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูมีการปรับวิธีในการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับทักษะของนักเรียน	4.74	0.44	มากที่สุด
2. ครูมีความเชี่ยวชาญเนื้อหาที่รับผิดชอบในการสอน	4.50	0.52	มาก
3. ครูมีการวิเคราะห์เนื้อหาที่รับผิดชอบในการสอน	4.57	0.52	มากที่สุด
4. ครูมีการประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทางอย่างรอบคอบ สำหรับการจัดการเรียนการสอน	4.44	0.53	มาก
5. ครูมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.51	0.52	มากที่สุด
6. ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.43	0.54	มาก
โดยรวม	4.53	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีการปรับวิธีในการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับทักษะของนักเรียน ($\bar{X}=4.74$, S.D.=0.44) รองลงมา คือ ครูมีการวิเคราะห์เนื้อหาที่รับผิดชอบในการสอน ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.52) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.54)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน โดยรวมและรายข้อ

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21		n = 322		
ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ครูมีการจัดการปัญหาต่าง ๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี	4.47	0.52	มาก
2.	ครูมีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กรให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสูงสุด	4.51	0.53	มากที่สุด
3.	ครูมีกระบวนการตัดสินใจในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้องค์กรได้ประโยชน์สูงสุด	4.57	0.52	มากที่สุด
4.	ครูมีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่าย	4.45	0.54	มาก
5.	ครูมีการแก้ไขปัญหาให้กับตนเอง โดยการใช้ความรู้ที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม และตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยม	4.48	0.52	มาก
6.	ครูมีการรู้จักยับยั้งชั่งใจ	4.41	0.53	มาก
7.	ครูเป็นคนที่มีเหตุผล	4.48	0.52	มาก
8.	ครูรู้จักเลือกการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม	4.52	0.52	มากที่สุด
9.	ครูรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อตนเอง	4.45	0.54	มาก
10.	ครูรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อผู้อื่น	4.46	0.53	มาก
โดยรวม		4.48	0.20	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีกระบวนการตัดสินใจในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้องค์กรได้ประโยชน์สูงสุด ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.52) รองลงมา คือ ครูรู้จักเลือกการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.52) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีการรู้จักยับยั้งชั่งใจ ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.53)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการสอน โดยรวม และรายข้อ

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการสอน	n = 322		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้	4.48	0.54	มาก
2. ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความแตกต่าง ของผู้เรียนแต่ละคน	4.48	0.52	มาก
3. ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียน	4.44	0.53	มาก
4. ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามคุณลักษณะของผู้เรียน	4.48	0.53	มาก
5. ครูมีการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมเทคโนโลยี	4.49	0.53	มาก
6. ครูมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.44	0.53	มาก
7. ครูมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่ หลากหลาย	4.54	0.52	มากที่สุด
โดยรวม	4.48	0.22	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการสอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.22) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.52) รองลงมา คือ ครูมีการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมเทคโนโลยี ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.53) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียน ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.53) และครูมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.53)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี โดยรวมและรายข้อ

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี	n = 322		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูมีการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้	4.40	0.52	มาก
2. ครูมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี	4.47	0.53	มาก
3. ครูมีการเรียนรู้เทคนิควิทยาการใหม่ที่ทันสมัย	4.49	0.53	มาก
4. ครูมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหา และถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์	4.54	0.53	มากที่สุด
5. ครูมีวิถึการณญาณในการเลือกใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียน	4.48	0.55	มาก
โดยรวม	4.48	0.25	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหา และถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.53) รองลงมา คือ ครูมีการเรียนรู้เทคนิควิทยาการใหม่ที่ทันสมัย ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.53) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.52)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้	n = 322		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูมีการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ตรงระหว่างเพื่อนครู	4.50	0.53	มาก
2. ครูมีการนำประสบการณ์ของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน	4.41	0.55	มาก
3. ครูมีการนำนวัตกรรมของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน	4.56	0.52	มากที่สุด
4. ครูมีการสะท้อนความคิดร่วมกัน จนเกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน	4.47	0.52	มาก
5. ครูมีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.53	0.51	มากที่สุด
โดยรวม	4.49	0.25	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีการนำนวัตกรรมของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.52) รองลงมา คือ ครูมีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.51) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีการนำประสบการณ์ของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.55)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยรวมและรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 (Y)					ผลรวม Y _{รวม}
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	
X ₁	.564**	.491**	.423**	.369**	.316**	.607**
X ₂	.419**	.536**	.416**	.311**	.352**	.568**
X ₃	.502**	.459**	.458**	.328**	.382**	.699**
X ₄	.429**	.431**	.370**	.313**	.300**	.517**
X ₅	.310**	.451**	.395**	.234**	.348**	.485**
โดยรวม X _{รวม}	.614**	.656**	.571**	.430**	.470**	.768**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.14 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation coefficients) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .768 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นรายคู่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง ($r = .234$ ถึง $.564$) โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1) กับทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน (Y_1) มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($r=.564$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2) กับทักษะด้านชีวิตและการทำงาน (Y_2) มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=.536$) ส่วนด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5) กับทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี (Y_4) มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r=.234$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการค้นหาตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการค้นหาตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งวิเคราะห์โดยการหาค่าการถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter multiple regression analysis) และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ในรูปสมการพยากรณ์คะแนนดิบ และรูปสมการพยากรณ์มาตรฐาน

5.1 วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter multiple regression analysis)

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter multiple regression analysis) โดยใช้ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.15 -4.16

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter) ในภาพรวมของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adjusted R ²	S.E.Est	F	Sig.
X_1, X_2, X_3, X_4, X_5	.771	.594	.588	.105	92.457	.000

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .771 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .594 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2) ด้านการนิเทศ (X_3) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_4) และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5) สามารถร่วมกันพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 คิดเป็นร้อยละ 59.40 ($R^2=.594$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis)
โดยใช้ตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนดิบ		คะแนน มาตรฐาน	t	Sig
	B	Std. Error	β		
ค่าคงที่ (Constant)	1.584	.138		11.458	.000
ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1)	.163	.028	.264	5.881	.000
ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2)	.131	.026	.223	5.130	.000
ด้านการนิเทศ (X_3)	.141	.028	.228	4.970	.000
ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_4)	.125	.027	.194	4.594	.000
ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5)	.087	.026	.145	3.422	.001
R=.771, $R^2=.594$, Adjusted $R^2=.588$, S.E. Est=.105, F=92.457, Sig.=.000					

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1) ด้านการบริหารหลักสูตร และการสอน (X_2) ด้านการนิเทศ (X_3) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_4) และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5) สามารถร่วมกันพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 คิดเป็นร้อยละ 59.40 ($R^2=.594$) สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = 1.584 + .163(X_1) + .131(X_2) + .141(X_3) + .125(X_4) + 0.087(X_5)$$

สมการพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\hat{Z} = .264(X_1) + .223(X_2) + .228(X_3) + .194(X_4) + .145(X_5)$$

5.2 วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเสนอการคัดเลือกตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.17-4.18

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

Model	R	R ²	Adjusted R ²	S.E. Est	F
1	.607 ^a	.368	.366	.130	186.565
2	.705 ^b	.498	.495	.116	158.043
3	.744 ^c	.554	.549	.109	131.489
4	.761 ^d	.579	.574	.106	108.961
5	.771 ^e	.594	.588	.105	92.457

a. Predictors: (Constant), ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X₁)

b. Predictors: (Constant), ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X₁), ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X₂)

c. Predictors: (Constant), ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X₁), ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X₂), ด้านการนิเทศ (X₃)

d. Predictors: (Constant), ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1), ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2), ด้านการนิเทศ (X_3), ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_4)

e. Predictors: (Constant), ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1), ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2), ด้านการนิเทศ (X_3), ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_4), ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5)

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า รูปแบบที่ 5 เป็นรูปแบบที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2) ด้านการนิเทศ (X_3) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_4) และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5) สามารถร่วมกันทำนายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายการผันแปรทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 คิดเป็นร้อยละ 59.40 ($R^2=.594$) ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .105

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเสนอการคัดเลือกตัวแปร ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เข้าสู่สมการพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการทำนาย ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	คะแนนดิบ		คะแนน มาตรฐาน	t	Sig
	B	S.E.	β		
ค่าคงที่ (Constant)	1.584	.138		11.458	.000
ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1)	.163	.028	.264	5.881	.000
ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2)	.131	.026	.223	5.130	.000
ด้านการนิเทศ (X_3)	.141	.028	.228	4.970	.000
ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_4)	.125	.027	.194	4.594	.000
ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5)	.087	.026	.145	3.422	.001
$R=.771^e$, $R^2=.594$, Adjusted $R^2=.588$, $S.E._{Est}=.105$, $F=92.457$, $Sig.=.000$					

จากตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเข้าสู่สมการพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการทำนายทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า เมื่อนำตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2) ด้านการนิเทศ (X_3) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_4) และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5) เข้าสู่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน มีตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้านเรียงตามลำดับตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (β) คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย ($B = .163$, $\beta = .264$, $P = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 รองลงมา คือ ด้านการนิเทศ ($B = .141$, $\beta = .228$, $P = .000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ($B = .087$, $\beta = .145$, $P = .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 สามารถร่วมกันพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 คิดเป็นร้อยละ 59.40 ($R^2 = .594$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .105 เมื่อนำปัจจัยดังกล่าว ซึ่งเป็นตัวพยากรณ์ไปสร้างสมการพยากรณ์ สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = 1.584 + .163(X_1) + .131(X_2) + .141(X_3) + .125(X_4) + .087(X_5)$$

สมการพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\hat{Z} = .264(X_1) + .223(X_2) + .228(X_3) + .194(X_4) + .145(X_5)$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 และ 4) เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 60 ข้อ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 322 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 322 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนและผลการศึกษาดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย รองลงมา คือ ด้านการนิเทศ และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ซึ่งสามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากครู และบุคลากรทางการศึกษาในการสร้างความเข้าใจร่วมกัน

1.2 ด้านการนิเทศ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจครูผู้สอนให้มีการพัฒนาทางด้านวิชาชีพครูอยู่เสมอ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ความช่วยเหลือทางด้านแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน

1.3 ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับครูในโรงเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายนอกสถานศึกษา

1.4 ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของนักเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้มี

แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของครู

1.5 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการทบทวนเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยเป็นประจำทุกปีการศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการดำเนินการปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบ และควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดในสถานศึกษา

2. ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน รองลงมา คือ ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านการสอน และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีการปรับวิธีในการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับทักษะของนักเรียน รองลงมา คือ ครูมีการวิเคราะห์เนื้อหาที่รับผิดชอบในการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.2 ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีการนำนวัตกรรมของตนเอง มาทดลองแลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน รองลงมา คือ ครูมีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีการนำประสบการณ์ของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน

2.3 ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีกระบวนการตัดสินใจในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้องค์กรได้ประโยชน์สูงสุด รองลงมา คือ ครูรู้จักเลือกการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีการรู้จักยับยั้งชั่งใจ

2.4 ทักษะด้านการสอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย รองลงมา คือ ครูมีการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมเทคโนโลยี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียน และครูมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.5 ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด คือ ครูมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหาและถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ครูมีการเรียนรู้เทคนิควิทยาการใหม่ที่ทันสมัย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ครูมีการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .768 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดมี 5 ด้าน เรียงตามลำดับตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย (X_1) ด้านการนิเทศ (X_3) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_2) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ (X_4) และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (X_5) ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายการผันแปรทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 (Y) ได้ร้อยละ 59.4 ($R^2=.594$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .105 เมื่อนำปัจจัยดังกล่าว ซึ่งเป็นตัวแปรพยากรณ์ไปสร้างสมการพยากรณ์ สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = 1.584 + .163(X_1) + .131(X_2) + .141(X_3) + .125(X_4) + .087(X_5)$$

สมการพยากรณ์สมการพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\hat{Z} = .264(X_1) + .223(X_2) + .228(X_3) + .194(X_4) + .145(X_5)$$

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยผลของการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย 2) ด้านการนิเทศ 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร 4) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ และ 5) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีความเชื่อมโยงกันในทุกมิติ โดยเริ่มจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจนในการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป้าหมายที่ชัดเจนนี้ ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรและการสอนที่มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้กระบวนการนิเทศ เพื่อติดตามและให้คำแนะนำแก่ครูอย่างใกล้ชิด ทำให้ทราบถึงจุดแข็งและข้อควรพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน นำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรที่ตรงจุด ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อยกระดับสมรรถนะการสอนให้สูงขึ้น ซึ่งการพัฒนาครูที่เข้มแข็งประกอบกับการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอได้ ส่งผลต่อเนื่องไปยังการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่เอื้อต่อการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเดวิส และโทมัส (Davis and Thomas, 1989, p.40) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในการจูงใจ และส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ โดยมุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน และการนิเทศ เพื่อปรับปรุงคุณภาพงานในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ พร้อมทั้งติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษานอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครูและการบริหารจัดการเวลาเรียนให้เกิด

ประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อตัวผู้เรียนและคุณภาพการสอนของครู ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ อรุณเมฆ (2564, หน้า 120-122) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพูดคุยสะท้อนพฤติกรรมครู และด้านการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้วางนโยบาย โดยได้กำหนดเป้าหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยได้ออกแบบและกำหนดหลักสูตรการพัฒนาก่อนแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีการปรับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้ทำการศึกษาและระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการ มีผลการวิจัยเป็นฐานในการดำเนินการ รวมถึงได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้นตามระดับวิทยฐานะ มีภาวะผู้นำในการบริหารวิชาการส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพครู คุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองฤทธิ์ คำมู (2565, หน้า 97-100) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และภารกิจในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา ให้ความสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้ สร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ มุ่งการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา มุ่งเป้าหมายไปที่ผลลัพธ์ด้านผู้เรียนเป็นหลัก กำกับ ติดตาม ประเมินผล ความก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราวิทย์ คำแปง และคณะ (2566, หน้า 97-100) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู ในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ด้านหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการสร้าง

เครือข่ายความร่วมมือในการทำงาน ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่สภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย สามารถบริหารจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพบุคลากร การทำงานกับเครือข่ายต่าง ๆ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่พัฒนาการอย่างยั่งยืน และมั่นคงในยุคศตวรรษที่ 2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุมนี สาหล้าง และคณะ (2568, หน้า 130-144) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ในเขตอำเภอ สุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน และด้านการพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานทางการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดฝึกการอบรมให้แก่บุคลากรทางการศึกษาและสนับสนุนส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการพัฒนางานด้านวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ มุลยะ และคณะ (2568, หน้า 237-250) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนาครู การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการศึกษา และการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจภารกิจและเป้าหมาย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิชาการ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียนในระยะยาว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา ศิริโชติ และคณะ (2568, หน้า 515-534) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ รองลงมาด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร ด้านนิเทศ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการกำหนดทิศทางและนโยบาย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีลักษณะ

การปฏิบัติงานและการบริหารจัดการในสถานศึกษาของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาศัยกระบวนการทำวิจัยทัศน์ให้กลายเป็นความจริงได้

2. ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการวิจัย พบว่า ระดับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน 2) ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ 3) ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน 4) ทักษะด้านการสอน และ 5) ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การปรับตัวเชิงรุกของครูที่มีความจำเป็นจะต้องเชื่อมโยงทักษะหลายด้านเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในปัจจุบันที่มีการปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเน้นการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้จริง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากครูขาดเทคโนโลยี ที่นำมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบค้น และถ่ายทอดความรู้ให้มีความน่าสนใจ มีการเข้าถึง และเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้ มีการปรับตัว และพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี ขณะเดียวกันกระบวนการพัฒนาตนเองของครูยังถูกขับเคลื่อนด้วยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (PLC) ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียนร่วมกันกับเพื่อนในวิชาชีพ เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาการให้ทันสมัยอยู่เสมอ ตลอดจนถึงความสามารถของครูในการจัดการปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เดวิส และโทมัส (Davis and Thomas, 1989, p.40) กล่าวว่า ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยาย มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ 3 ด้านหลัก คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศสื่อเทคโนโลยี และทักษะชีวิตกับการทำงานของนักเรียน โดยครูต้องมีความเชี่ยวชาญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสื่อสารร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงต้องรู้จักประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลสมัยใหม่มาช่วยในการสืบค้น และสร้างสรรค์องค์ความรู้ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในโลกยุคใหม่ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ (2565, หน้า 71-72) ได้ศึกษาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู รองลงมาคือ ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะชีวิต

ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู และทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครู มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดองค์ความรู้แก่ผู้เรียน รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ การจัดการเรียนจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ชีวิตประจำวัน และการนำไปสู่การประกอบอาชีพ ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราวิชญ์ คำแพง และคณะ (2566, หน้า 44-46) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัล ด้านทักษะพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทักษะเกี่ยวกับศาสตร์การสอนและแหล่งข้อมูลออนไลน์ และข้อน้อยที่สุด คือ ทักษะเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในฐานะผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกันต้องไม่ลืมว่าครูเองก็เป็นผู้มีความสำคัญในบทบาทที่แตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายเดียวกัน คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะและมีเจตคติที่ดีในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ด้วยเหตุปัจจัยทางสังคม เทคโนโลยี และการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นพัฒนาผู้เรียนให้ทันกับยุคสมัย ทันทับปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สามารถก้าวผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ได้รับการพัฒนามาจากห้องเรียน และนอกห้องเรียนโดยทำหน้าที่ตามบทบาทต่าง ๆ อย่างเต็มเปี่ยมด้วยประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนวนจิ ศิริสมบัติ (2566, หน้า 575) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำจันทบุรี พบว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน ทักษะด้านการจัดการเรียนการสอน ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ และการทำงานร่วมกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้และมีการใช้อุปกรณ์ สื่อการสอน การจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้น ครูยังมีการสืบค้นและใช้อินเตอร์เน็ตอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวทันเทคโนโลยีในปัจจุบัน ครูมีการทำงานร่วมกันด้วยความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน และมีส่วนสำคัญในการกำหนดเป้าหมายและทิศทาง ในการทำงานของกลุ่มที่ตนเองเข้าร่วม สามารถปรับตัว มีความยืดหยุ่นกับการทำงาน และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ รามณี (2567, หน้า 573-587) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ โดยทักษะการคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ทักษะการสื่อสารทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ทักษะการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีมทักษะการแก้ไขปัญหาและทักษะการคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครราชสีมา มีการส่งเสริมพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ทำให้ทักษะการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิญาภรณ์ นิตสุข และคณะ (2568, หน้า 185-197) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านสื่อการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีการจัดการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีเป้าหมาย โดยจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้อาจจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบบทเรียนและการประเมินผลบทเรียน ซึ่งจะครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พฤติพิสัย ทักษะพิสัย และเจตพิสัยเป็นแบบแผน ซึ่งสามารถใช้เพื่อการสอนในห้องเรียนทางตรงหรือการสอนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อจัดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์แตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมายกับทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนกับทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรกับทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .768 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่หลักในการขับเคลื่อนศักยภาพของครู ผ่านการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งกระตุ้นให้ครูตื่นตัวในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในยุคใหม่ เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ขณะที่การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหาร

จัดการหลักสูตร ช่วยให้ครูมีเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้การที่ผู้บริหารสถานศึกษา เน้นกระบวนการนิเทศภายใน และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ยังเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนวิชาชีพ (PLC) ซึ่งช่วยหล่อหลอมทักษะด้านการสอน และทักษะการทำงานร่วมกันของครูให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ประกอบกับการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานเชิงสร้างสรรค์ ช่วยให้ครูมีความยืดหยุ่นและมีทักษะชีวิตในการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร ที่เข้มแข็ง และการสนับสนุนอย่างตรงจุด จึงเป็นแรงส่งที่ทำให้ทักษะวิชาชีพของครูพัฒนาขึ้นอย่างก้าวกระโดด และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 217-219) ที่ระบุว่าบทบาทการกำหนดพันธกิจ และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เข้มแข็งของผู้บริหารเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของครูในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับแนวคิดของ เบลลันกาและรอนแบรนด์ (Bellanca & Brandt, 2010, p. 34) กล่าวว่า ทักษะครูยุคใหม่จะพัฒนาได้ ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ และการสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การที่ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้นำ และส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ช่วยกระตุ้นให้ครูเกิดทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม รวมถึงทักษะด้านสารสนเทศ ผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นกลไกหลัก ที่หล่อหลอมทักษะด้านชีวิต และการทำงานให้แก่ครู เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาใช้อิทธิพลทางวิชาการ ในการวางรากฐาน และสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม ย่อมส่งผลโดยตรงให้ครูพัฒนาทักษะวิชาชีพให้สูงขึ้นตามไปด้วยอย่างเป็นระบบ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมายกับทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=.564$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาวางรากฐานวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และสื่อสารเป้าหมายทางวิชาการให้แก่ครูอย่างเป็นรูปธรรม จะเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปรับทิศทางการจัดการเรียนการสอนให้มุ่งเน้นการสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารของผู้เรียนมากขึ้น แม้ความสัมพันธ์จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจเป็นเพราะทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ยังต้องอาศัยปัจจัยเสริมอื่น ๆ เช่น ความพร้อมของสื่อและบริบททางครอบครัว มาประกอบกันด้วย อย่างไรก็ตามการที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกำหนดตัวชี้วัดที่เน้นทักษะแห่งอนาคต ย่อมส่งผลให้ครูตื่นตัวในการปรับปรุงเทคนิคการสอน เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความสัมพันธ์นี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย คือ จุดเริ่มต้นสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ที่จำเป็นของนักเรียนในยุคปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพ

สูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนกับทักษะด้านชีวิตและการทำงาน มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r=.536$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น และเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ย่อมส่งผลให้ครูมีแนวทางในการออกแบบกิจกรรมที่จำลองสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยฝึกฝนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ และการปรับตัว แม้ความสัมพันธ์จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจเป็นเพราะทักษะด้านชีวิตเป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ต้องอาศัยการบ่มเพาะอย่างต่อเนื่องจากทั้งในและนอกห้องเรียนประกอบกันด้วย อย่างไรก็ตามการที่ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้มีการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ย่อมเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยหล่อหลอมให้ครู และนักเรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหา และการเป็นผู้นำที่จำเป็น ความสัมพันธ์นี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารหลักสูตรและการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ โครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยเสริมสร้างความพร้อมในการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพให้แก่ผู้เรียนในโลกยุคใหม่ได้อย่างมั่นคง และมีทิศทางที่ชัดเจนตามเป้าหมายของสถานศึกษา ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนวิจิ ศิริสมบัติ (2566, หน้า 582) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์กันโดยรวมอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และการใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ มีการพัฒนาครูและบุคลากร และมีการติดตาม ประเมินผลนั้น จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับผลสัมฤทธิ์ในด้านต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น หากได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษกร กันภัย และสาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล (2567, หน้า 38-39) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ควรเกิดจากการตระหนัก และเห็นความสำคัญโดยเริ่มจากตัวผู้บริหารสถานศึกษาเป็นลำดับแรกในทุก ๆ ด้าน เป็นภาวะที่ผู้บริหารสถานศึกษา แสดงออกถึงความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโรงเรียนทางด้านวิชาการตามเป้าหมายที่ทางสถานศึกษาได้กำหนดไว้ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ด้านวิชาชีพ มีวิสัยทัศน์ มีประสบการณ์ มีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา เพื่อชี้นำ โน้มน้าว และส่งเสริมครูให้มุ่งหาความรู้ด้านวิชาการ ส่งเสริมให้ครูดึงความสามารถ และศักยภาพของตน

ออกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีทักษะที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาให้ครูมีการผลิตสื่อนวัตกรรม และสร้างบทเรียนโดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจให้กับครู เพื่อสร้างความสุขในการทำงาน และผลักดันให้ครูสามารถพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ มุลยะ และคณะ (2568, หน้า 237-250) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดจันทบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และการพัฒนาหลักสูตร มีอิทธิพลโดยตรงในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันการกำหนดวิสัยทัศน์และการพัฒนาครูยังเป็นปัจจัยเสริมที่ช่วยให้ครูมีทิศทางและเป้าหมายในการสอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมครูให้มีความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท โดยแสวงหาวิธีการหรือกิจกรรมที่หลากหลาย การส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน ไม่เพียงช่วยให้ผู้เรียนเติบโต และพัฒนาเต็มศักยภาพ แต่ยังช่วยให้ครูได้ฝึกฝนทักษะการสอนและเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญในบทบาทของตนเอง กระบวนการนี้นำไปสู่การพัฒนาทั้งตัวครู งานสอน และผู้เรียนไปพร้อมกัน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของทุกฝ่าย

4. เพื่อศึกษาตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการวิจัย พบว่า เมื่อนำตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดมี 5 ด้าน เรียงตามลำดับตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย ด้านการนิเทศ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 สามารถร่วมกันพยากรณ์ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 คิดเป็นร้อยละ 59.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บทบาทของผู้บริหารเปรียบเสมือน “กลไกต้นน้ำ” ที่กำหนดทิศทางและบรรยากาศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน เมื่อผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ส่งผลให้เกิดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่เน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ การสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดหาเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ และการส่งเสริม

การนิเทศภายในที่มุ่งเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์มากกว่าการสอนแบบเดิม กระบวนการเหล่านี้เป็นแรงขับเคลื่อนเชิงระบบที่กระตุ้นให้ครูต้องปรับตัว และพัฒนาสมรรถนะด้านสารสนเทศ สื่อ และนวัตกรรมให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ อีกทั้งการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ยังช่วยลดช่องว่างทางทักษะ และสร้างแรงจูงใจให้ครูเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ปัจจัยเชิงพยากรณ์ดังกล่าวจึงทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อหล่อหลอมและยกระดับขีดความสามารถของครูให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราวิชญ์ คำแพง และคณะ (2566, หน้า 39-52) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีจำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ด้านหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการพัฒนางานองค์กรแห่งการเรียนรู้ และด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการพัฒนางานองค์กรแห่งการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.557 และมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 55.2 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.149 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว องค์กรจึงต้องมีการพัฒนาเพื่อพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งกระแสของความต้องการพัฒนาองค์กรดูเหมือนจะมีอิทธิพลแผ่ไปทั่วโลก มีนักคิด นักบริหารจำนวนมากได้เสนอแนวคิด อธิบายปรากฏการณ์และความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงองค์กร เพื่อให้สามารถดำรงอยู่และสืบทอดจุดหมายขององค์กรต่อไป เพื่อก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างมั่นคง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกร เขตกิจ และคณะ (2568, หน้า 162-163) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มีจำนวน 5 ด้าน คือ ด้าน การบริหารหลักสูตร ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบาย และด้านการพัฒนาครูและบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ได้ร้อยละ 89.9 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารหลักสูตรที่ดีจะส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนางานวิชาการ หลักสูตร และการสอนที่เป็นระบบ มีการปรับปรุงจุดอ่อนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น จนเกิดภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งนอกเหนือจากการบริหารหลักสูตรแล้ว การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่ดี มีวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง ส่งผลให้การดำเนินงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา

กับครูผู้สอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศการสอนอย่างใกล้ชิด และร่วมกันวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายในการบริหารงานวิชาการร่วมกัน ก่อให้เกิดการรับฟังและนำไปพัฒนา ครูและบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ มุลยะ และคณะ (2568, หน้า 237-250) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู คือ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ เท่ากับ 0.659 สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานของครู ได้ร้อยละ 43.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี โดยตรงในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาครู เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการยังต้องให้ความสำคัญกับการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจและเป้าหมายและการพัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดจันทบุรีที่ต่อเนื่อง มั่นคง และยั่งยืน ตรงตามรูปแบบ Chan Education Shift Model

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำด้านวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน เป็นด้านที่ผู้บริหารปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำด้านวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยมีการทบทวนเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยเป็นประจำทุกปีการศึกษา รวมถึงการวางแผน จัดระบบ และควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้เทคโนโลยี เป็นด้านที่ครูปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริม และให้ความสำคัญกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้เทคโนโลยี โดยการสนับสนุน และส่งเสริมให้ครูมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหา ถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสม และสร้างสรรค์ มีการเรียนรู้เทคนิค วิทยาการใหม่ที่ทันสมัย รวมถึงการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลวิจัยไปจัดทำแผนพัฒนาครูรายบุคคล (ID Plan) ที่เน้นการยกระดับทักษะศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และการคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในการขับเคลื่อนวัฒนธรรม โดยการแบ่งปันความรู้ระหว่างครู เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับทักษะในยุคปัจจุบัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศจากการกำกับติดตาม เป็นการโค้ช (Coaching) และการให้คำปรึกษาเชิงวิชาการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ครูกล้าใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างแรงจูงใจและขยายผลความสำเร็จไปสู่บุคลากรคนอื่น ๆ ในสถานศึกษา

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เข้าใจปัจจัยเฉพาะถิ่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 ที่ต่างกัน
2. ควรศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและความยั่งยืนของทักษะครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อประเมินความยั่งยืนของทักษะ และผลกระทบที่ส่งถึงตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อประเมินความยั่งยืนของทักษะ และผลกระทบที่ส่งถึงตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง
3. ควรศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู เพื่อถอดบทเรียนเชิงพฤติกรรมและกลยุทธ์การบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จมาเป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นได้ศึกษา

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จตุรงค์ ธนะสีสังกูร. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร*. นครราชสีมา: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

จรัส อติวิทยากรณ์. (2561). *หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: เทมการพิมพ์.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.

ไชยา ภาวะบุตร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย. (2563). *การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2562). *การจัดการหลักสูตรและการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนัส ทวีกัน. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียน*. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ปจำกัด.

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์. (2554). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Open Worlds.

วัชรมา เล่าเรียนดี. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: บริษัท เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด.

วิจารณ์ พานิช. (2560). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม: ชัน แพคเกจจิ้ง จำกัด.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2556). รายงานวิจัยการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2556). การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). รายงานประจำปี 2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ: บริษัทพรินท์กราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินท์กราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม (พ.ศ. 2566 - 2570).

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2564). การพัฒนาภาวะผู้นำการศึกษาในยุค 4.0. มหาสารคาม: ตักศิลา การพิมพ์.

2) ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์และ/หรือสารนิพนธ์

กรองกาญจน์ อรุณเมฆ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กิงกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.

กิริตา บุญศัพท์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

กิริติ สุวรรณโน. (2562). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและประเมินผล การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

กุลรชา จำปาเฟื่อง. (2564). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในบทบาทของผู้เรียนและทักษะในบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประเมิน และการวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ข้าวทิพย์ ทีสุกษะ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- จรรยาภรณ์ มาตาชาติ. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิราภรณ์ วงษ์แดงอ่อน. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิราวรรณ อินเกิด. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิรวรรณ เสาวคนธ์. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ชนกานต์ เอี่ยมสะอาด. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชลนิชา ศิลาพงษ์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิฆัมพร อุ่ณจันที. (2561). องค์การแห่งความสุขที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปวีณา บุทธิจักร. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ปิยธิดา ทาปลัด. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญญา เป้งยาวงษ์. (2565). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พิชญ์พิมล สุนทวงค์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พิมพ์กานต์ เพ็งสงค์. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พุดินันท์ แสงสิริวัฒน์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- มะไซตี อับดุลกอเดอร์. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสภานราธิวาส*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เริงฤทธิ์ คำหมู่. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ลัดดาวัลย์ สะอึ้งทอง. (2564). *แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วัชรินทร์ ชาคำฤทธิ์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนวัดอุดมรังสี (ป.ปีติวรรณอุปถัมภ์)*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิไลลักษณ์ ฐักิจ. (2566). *การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วีรวัฒน์ การณวงษ์. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. (2564). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สมศักดิ์ ฉัตรประยูร. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครู
ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สรพรเพชญ์ ไตรรงค์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.

สุธารส ไชยศิลป์. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจ เขต 1.
การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยพะเยา.

สุพจน์ รมณี. (2567). แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช-
วิทยาลัย.

สุภิญญา กองสวรรค์. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
นเรศวร.

หยาดทิพย์ ชีซอง. (2564). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
การจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อมรรัตน์ ไทรเมือง. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อรรถพล ประเสริฐสังข์. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อรวดี ศรีชาย. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อิตติขาม เจะหะ. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

3) บทความวารสารวิจัย

กขกร กันภัย และสาโรจน์ เผ่าวงศ์. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. *วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา*, 2(1), 28-42.

กมลณี สาหลัง และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนในเขตอำเภอสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. *วารสารศิลปการจัดการ*, 9(2), 130-144.

จักรี จันดี และมีศักดิ์ แสงศิลา. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 7(1), 155-167.

เจนวจิ ศิริสมบัติ. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำบึงขันธ์. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 7(2), 573-586.

ฐนพร จันทรมั่น และคณะ. (2564). ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารสิทธิมนุษยชน*, 22(2), 205-218.

เดือนใจ มุลยะ และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดจันทบุรี. *วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 8(2), 237-250.

ธรรมรัตน์ เม่งพัฒน์ และคณะ. (2565). ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2), 65-76.

นราวิชญ์ คำแพง และคณะ. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(6), 185-197.

ปัญญา ศิริโชติ และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่*, 3(2), 515-534.

รัฐนันท์ วันทอง และมิตภาณี พุ่มกล่อม. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. *วารสารอุบลปริทรรศน์*, 6(3), 545-560.

ลัดดาวัลย์ สอึงทอง และวัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(2), 73-86.

ศศิญาภรณ์ นิติสุข และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. *วารสารเสียงธรรมจากมหาพน*, 11(1), 185-197.

สิริกร เขตกิจ และคณะ. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. *วารสารชัยภูมิปริทรรศน์*, 8(1), 162-163.

สุดารัตน์ พรหมแก้ว และคณะ. (2565). สะเต็มศึกษากับทักษะการสอนของครูในศตวรรษที่ 21. *วารสาร
ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 37(3), 159-167.

สุพจน์ รามณี และคณะ. (2567). แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่
21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารรมณีเชษฐาราม วัจฉม
มณี*, 7(3), 573-587.

สุริสา ไวแสน และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2565). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 41(2), 59-66.

อำนาจ ไชยสงค์ และคณะ. (2565). ทักษะดิจิทัลของครูที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม. *วารสารครุศาสตร์*,
19(1), 163-174.

4) เว็บไซต์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ.2567*. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2567, จาก [http://www.nst1.go.th
/home/wp-content/uploads/2024/04/แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
2567_compressed.pdf](http://www.nst1.go.th/home/wp-content/uploads/2024/04/แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ2567_compressed.pdf).

2. ภาษาอังกฤษ

1) Books

Bellanca, James A. and Brandt, Ron. (2010). *21st Century Skills: Rethinking How Students
Learn*. Indiana: Solution Tree Press.

Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). Harper & Row.

- Daft, R.L. (2002). *Essentials of Organization Theory and Design*. New York: McGraw-Hill.
- Davis, K. I., & Thomas, P. I. (1989). *Human characteristic and school learning*. NY: McGraw Hill.
- Fiedler, F. E. (1967). *A theory of leadership effectiveness*. McGraw-Hill.
- Glickman, C. D. (1990). *Supervision of instruction: A developmental approach* (2nd ed.). Allyn & Bacon.
- Halpin, A. (1998). *Reasoning with law*. Hart Publishing.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. Determinining. (1970). *Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.
- Likert, R. (1961). *The Method of Constructing and Attitude Scale: Reading in Attitude Theory and Measurement*. New Yor: Wiley & Son.
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. C. (2004). *Educational administration: Concepts and practices* (4th ed.). Wadsworth/Thomson Learning.
- Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (2002). *The leadership challenge* (3rd ed.). Jossey-Bass.
- Lussier, R. N., & Achua, C. F. (2001). *Leadership: Theory, application, skill development*. South-Western College Publishing.
- McEwan, E. K. (2003). *7 steps to instructional leadership* (2nd ed.). Corwin Press.
- Tead, O. (1970). *The art of leadership*. McGraw-Hill.
- Ubben, G. C., & Hughes, L. W. (1987). *The principle: Creative leadership for effective schools*. Boston: Allyn and Bacon.
- Yukl, G. (2006). *Leadership in organization*. (6th Edition). New Jersey: Prentice-Hall.

2) Thesis

Anderson, M. E. (2000). *Effective instructional leadership behaviors of secondary school principals*, Unpublished doctoral dissertation, University of Oregon.

Cavazos, J. M. (1999). *The instructional leadership of high school principals in successful Hispanic majority high schools*, Unpublished doctoral dissertation, University of Texas at Austin.

McIlvain, S. M. (1986). *The development of instructional leadership of elementary school principals in an in-service training program*, Unpublished doctoral dissertation, University of Southern California.

Yamada, M. Y. (2000). *The responsibility and competency of the instructional leadership of school administrators in Fresno, California*, Unpublished doctoral dissertation, University of Southern California.

3) Journals

Gulcin, N.S. & Nadica, C. (2021). New trends in 21st Century English learning. World Conference on Education Sciences: New Trend and Issues in Educational Sciences. *Interdisciplinary Research Review*, 1(1), 439-445.

Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. *The Elementary School Journal*, 86(2), 217-247.

Heck, Ronald H. Terry J. Larsen and George A. Marcoulides. (1990). Instructional Leadership and School Achievement: Validation of a Causal Model. *Educational Administration Quarterly*, 26(2), 94-98.

Luterbach, K.L. & Brown, C. (2011). Education for the 21st century. *International Journal of applied Educational Studies*, 11(1), 14-32.

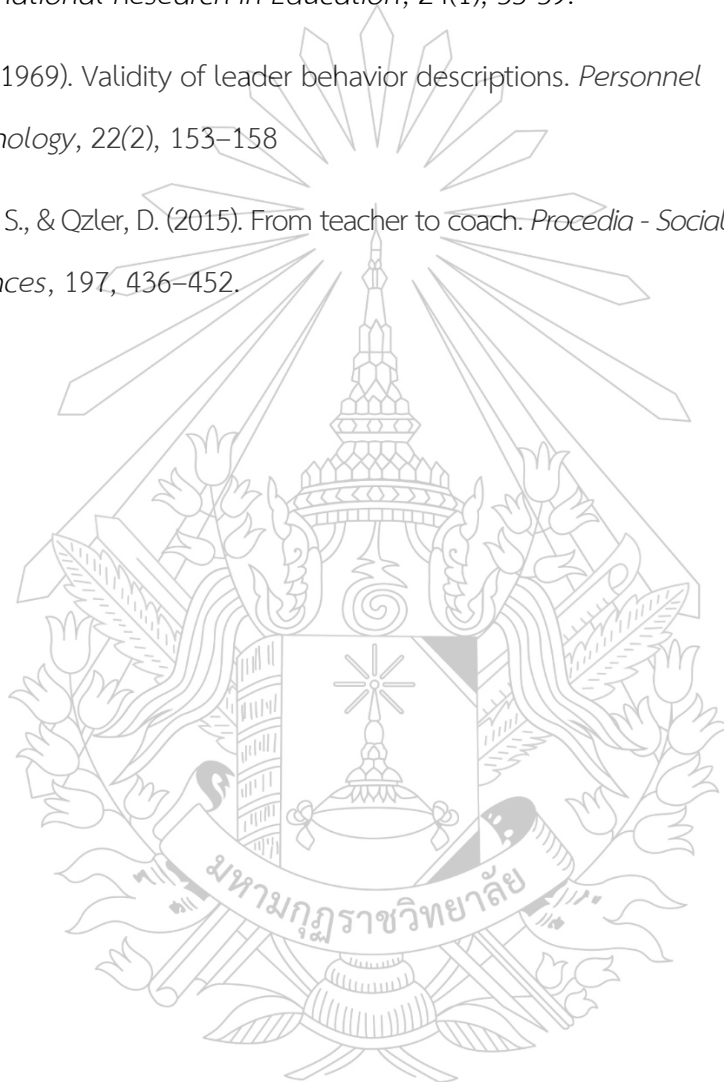
MacNeill, N., Cavanagh, R. F., & Silcox, S. (2003). Pedagogic principal leadership. *Management in Education*, 17(4), 14-17.

O'Donnell, R. J., & White, G. P. (2005). Within the curriculum: School council members' perceptions of the principal's instructional leadership. *NASSP Bulletin*, 89(643), 54–71.

Shahrill, M., K. Wood, and N. M. H. Morsidi. (2022). The Teaching and Learning of Mathematics Practices in the 21st Century: Empowering the Need to Change. *International Research in Education*, 24(1), 35-39.

Stogdill, R. M. (1969). Validity of leader behavior descriptions. *Personnel Psychology*, 22(2), 153–158

Tuzel Kandiller, S., & Qzler, D. (2015). From teacher to coach. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 197, 436–452.

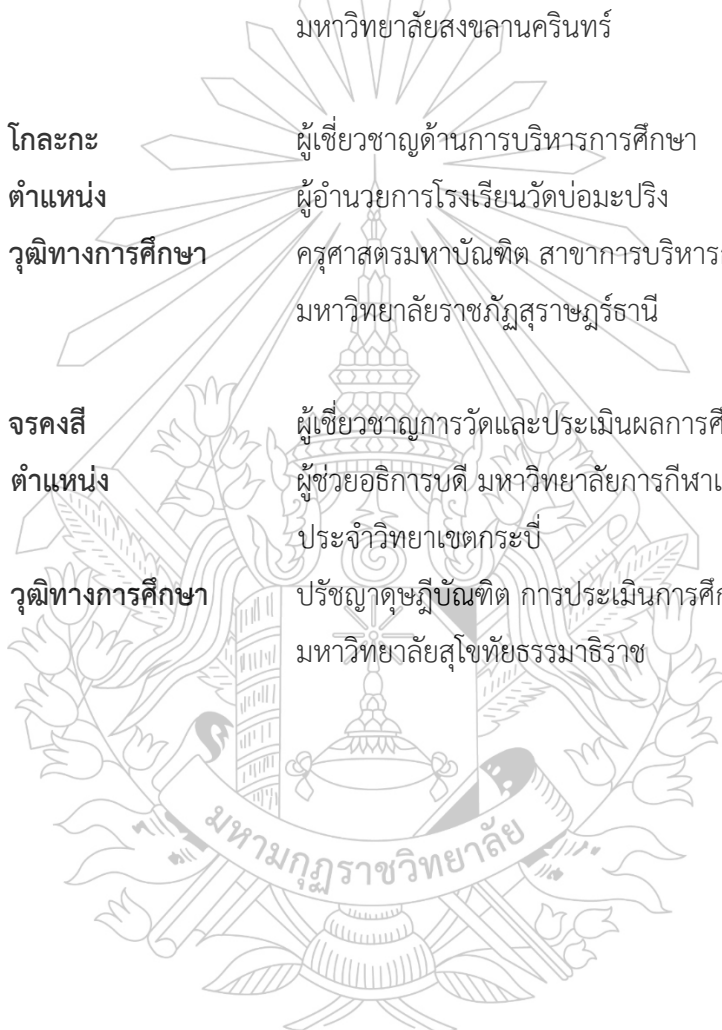

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

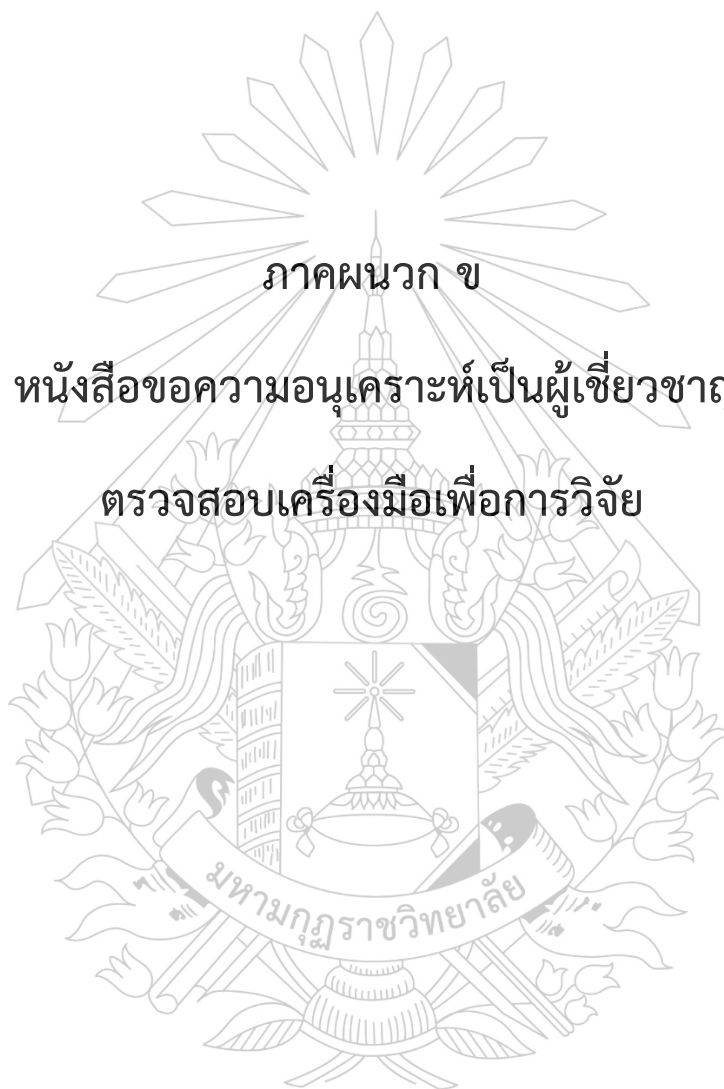
1. นายทวงศ์ บุญทองสังข์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขาศรีวิชัย
 วุฒิทางการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. นายสาโรจน์ โกละกะ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อมะปริง
 วุฒิทางการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
3. ผศ.ดร.ยานี จรคงลี ผู้เชี่ยวชาญการวัดและประเมินผลการศึกษา
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ
 ประจำวิทยาเขตกระบี่
 วุฒิทางการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การประเมินการศึกษา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม

จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

โทร. ๐-๗๕๕๐-๕๑๒๘-๕ www.ssc.mbu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุมัติคร่าห้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายทวงศ์ บุญทองสังข์

ด้วย นางสาวเบญจวรรณ ทิศาวงค์ นักศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ ๒๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE SKILLS OF TEACHERS IN THE 21st CENTURY UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” โดยมี ผศ.ดร.สันติ อุณจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมารเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมมาโคกราช

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๕๐-๕๑๒๘

ทรง

 ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา

ที่ ยว ๗๔๑๖(๒)/ว ๐๑๐๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๕๐-๕๑๒๔-๕ www.ssc.mbu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เจริญพร นายสาโรจน์ โกสะกะ

ด้วย นางสาวเบญจวรรณ ทิศาวงค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำทงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ ๒๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE SKILLS OF TEACHERS IN THE 21st CENTURY UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” โดยมี ผศ.ดร.สันติ อุณจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุมัติขอคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร
(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมมาโคกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๕๐-๕๑๒๔

ทว
PZ.
อ.อ.วิภาดาพร

ที่ อว ๗๙๓๖(๒)/ว ๐๑๐๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครปฐม ๗๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๕๑๒๘-๕ www.ssc.mbu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เจริญพร ผศ.ดร.ยานี จรุงสิ

ด้วย นางสาวเบญจวรรณ ทิศวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการ ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ ๒๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครศรีธรรมราช เขต ๒ (ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE SKILLS OF TEACHERS IN THE 21st CENTURY UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” โดยมี ผศ.ดร.สันติ อุณจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของ เครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็น ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๘๐-๕๑๒๘

พมว

ผู้ได้รับมอบหมาย

ที่ อว ๗๙๑๖.๒/ว ๐๐๐๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราช
๑๓๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพูน อำเภอกะพ้อ
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๓๕๔๐-๗๖๒๘-๕ www.sscmbu.ac.th

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒

ด้วย นางสาวเบญจวรรณ ทิศวางค์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ ๒๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒ (ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING THE SKILLS OF TEACHERS IN THE 21st CENTURY UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)" โดยมี ผศ.ดร.สันติ อุบลจะนำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา นั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวเบญจวรรณ ทิศวางค์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมนาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูวรชัยวัฒน์ พว.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา

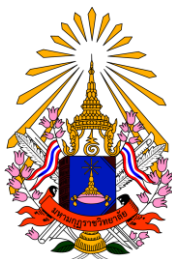
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๕

ภาคผนวก ง

เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ตอนที่ 3 ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความคิดเห็นของตนเองให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่าน โดยข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามจะเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ และนำเสนอเป็นภาพรวมของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เท่านั้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวเบญจวรรณ ทิศาวงศ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ น้อยกว่า 31 ปี

☐ 31 – 40 ปี

☐ 41 – 50 ปี

☐ 51 – 60 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์การทำงาน

☐ ต่ำกว่า 10 ปี

☐ ตั้งแต่ 10 – 20 ปี

☐ ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 1 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

5. ตำแหน่งฝ่ายงานปัจจุบัน

- ☐ กลุ่มบริหารงานวิชาการ
- ☐ กลุ่มบริหารงานบุคคล
- ☐ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ
- ☐ กลุ่มบริหารงานทั่วไป

6. ตำแหน่งวิทยฐานะปัจจุบัน

- ☐ ครูผู้ช่วย
- ☐ ครูไม่มีวิทยฐานะ
- ☐ ครูชำนาญการ
- ☐ ครูชำนาญการพิเศษ
- ☐ ครูเชี่ยวชาญ
- ☐ ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

7. กลุ่มสาระการเรียนรู้

- ☐ การศึกษาปฐมวัย
- ☐ ภาษาไทย
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ☐ การงานอาชีพ
- ☐ ภาษาต่างประเทศ
- ☐ ศิลปะ
- ☐ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ☐ สุขศึกษาและพลศึกษา

ตอนที่ 1 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

8. อำเภอนับสังกัดของสถานศึกษา

- ☐ อำเภอทุ่งสง
- ☐ อำเภอทุ่งใหญ่
- ☐ อำเภอฉวาง
- ☐ อำเภอนาบอน
- ☐ อำเภอบางขัน
- ☐ อำเภอพิปูน
- ☐ อำเภอช้างกลาง
- ☐ อำเภอฉ่ำพรรณรา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความในแบบสอบถามต่อไปนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน 3) ด้านการนิเทศ 4) ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ และ 5) ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร จำนวน 27 ข้อ

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามประเด็นที่กำหนดให้ต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ตามระดับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	อยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	อยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน เพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางกลยุทธ์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู และบุคลากรทางการศึกษา					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเอกลักษณ์ของสถานศึกษาร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู และบุคลากรทางการศึกษา					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากครู และบุคลากรทางการศึกษาในการสร้างความเข้าใจร่วมกัน					
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการทบทวนเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยเป็นประจำทุกปีการศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบ และควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดในสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลในสังคม					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการดำเนินการปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา โดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3. ด้านการนิเทศ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้คำแนะนำ คำปรึกษา แก่ครูผู้สอน					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจ ครูผู้สอนให้มีการพัฒนาทางด้านวิชาชีพครูอยู่เสมอ					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมแก้ปัญหา แสวงหาแนวทางร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตาม และประเมินผลคุณภาพผู้เรียนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการประเมินผู้เรียนไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร					
4. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียน การสอน					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของครู					
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับในคุณค่าความสำเร็จของนักเรียน					
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาวิชาชีพครูที่จำเป็นต่อครู					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายในสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายนอกสถานศึกษา					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (ต่อ)						
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคล ร่วมกันกับครูในโรงเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความในแบบสอบถามต่อไปนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

1) ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน 2) ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน 3) ทักษะด้านการสอน 4) ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี และ 5) ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ จำนวน 33 ข้อ

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามประเด็นที่กำหนดให้ต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ตามระดับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน						
1	ครูมีการปรับวิธีในการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับทักษะของนักเรียน					
2	ครูมีความเชี่ยวชาญเนื้อหาที่รับผิดชอบในการสอน					
3	ครูมีการวิเคราะห์เนื้อหาที่รับผิดชอบในการสอน					

ข้อ	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน (ต่อ)						
4	ครูมีการประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทางอย่างรอบคอบ สำหรับการจัดการเรียนการสอน					
5	ครูมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง					
6	ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน					
2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน						
1	ครูมีการจัดการปัญหาต่าง ๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี					
2	ครูมีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กรให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสูงสุด					
3	ครูมีกระบวนการตัดสินใจในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้องค์กรได้ประโยชน์สูงสุด					
4	ครูมีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่าย					
5	ครูมีการแก้ไขปัญหาให้กับตนเอง โดยการใช้ความรู้ที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม และตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยม					
6	ครูมีการรู้จักยับยั้งชั่งใจ					
7	ครูเป็นคนที่มีเหตุผล					
8	ครูรู้จักเลือกการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม					
9	ครูรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อตนเอง					
10	ครูรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลต่อผู้อื่น					
3. ทักษะด้านการสอน						
1	ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้					
2	ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน					
3	ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียน					
4	ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามคุณลักษณะของผู้เรียน					
5	ครูมีการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมเทคโนโลยี					

ข้อ	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3. ทักษะด้านการสอน (ต่อ)						
6	ครูมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
7	ครูมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย					
4. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี						
1	ครูมีการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้					
2	ครูมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี					
3	ครูมีการเรียนรู้เทคนิควิทยาการใหม่ที่ทันสมัย					
4	ครูมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหา และถ่ายทอดสารสนเทศ ที่ถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์					
5	ครูมีวิสัยทัศน์ในการเลือกใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนา นักเรียน					
5. ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้						
1	ครูมีการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ตรงระหว่างเพื่อนครู					
2	ครูมีการนำประสบการณ์ของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน					
3	ครูมีการนำนวัตกรรมของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน					
4	ครูมีการสะท้อนความคิดร่วมกัน จนเกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน					
5	ครูมีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					

ภาคผนวก จ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย

สรุปผลการพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อ

กับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence)

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

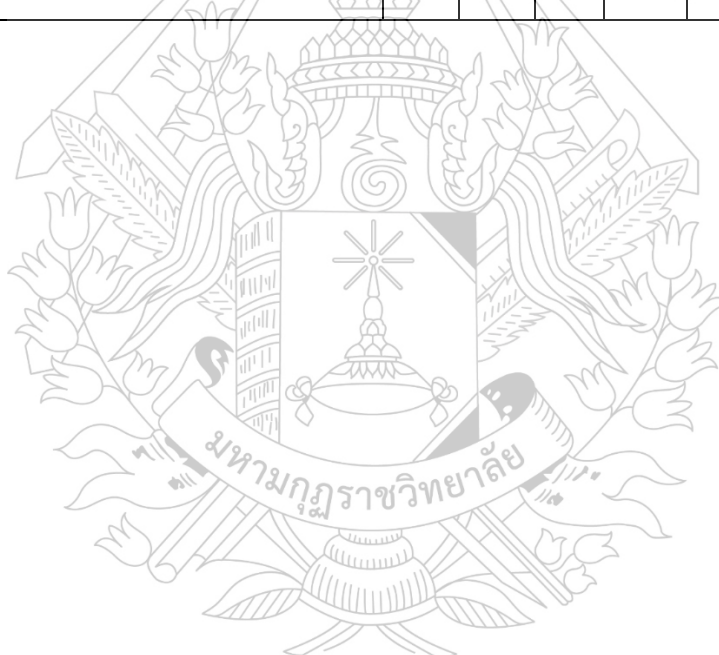
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ใช้ได้	ใช้ ไม่ได้
		1	2	3				
1. ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย								
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	✓	
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีกรอบระยะเวลาในการ ดำเนินงานภายในสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	✓	
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน เพื่อสร้าง แนวทางในการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้อง รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	✓	
4	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางกลยุทธ์ร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู และบุคลากร ทางการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	✓	
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเอกลักษณ์ ของสถานศึกษาร่วมกันระหว่างผู้บริหาร สถานศึกษากับครู และบุคลากรทางการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	✓	
6	ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากครู และบุคลากรทางการศึกษาในการสร้างความ เข้าใจร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1	✓	
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน								
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีการทบทวนเนื้อหา โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เป็นประจำทุกปีการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	✓	

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ใช้ได้	ใช้ ไม่ได้
		1	2	3				
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน (ต่อ)								
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบ และควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมด ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	✓	
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ ของบุคคลในสังคม	+1	+1	+1	3	1	✓	
10	ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจาก ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในการดำเนินการปรับปรุง พัฒนา หลักสูตร ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	✓	
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารหลักสูตร ของสถานศึกษา โดยมีหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	+1	+1	+1	3	1	✓	
12	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้คำแนะนำ คำปรึกษา แก่ครูผู้สอน	+1	+1	+1	3	1	✓	
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้ความช่วยเหลือ ทางด้านแนวทางในการจัดการเรียนการสอน แก่ครูผู้สอน	+1	+1	+1	3	1	✓	
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจ ครูผู้สอนให้มีการพัฒนาทางด้าน วิชาชีพครูอยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1	✓	

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ใช้ได้	ใช้ ไม่ได้
		1	2	3				
3. ด้านการนิเทศ								
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีการร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมแก้ปัญหา แสวงหาแนวทางร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	✓	
16	ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามและ ประเมินผลคุณภาพผู้เรียนเป็นประจำ อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	✓	
17	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการประเมิน ผู้เรียนไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการ พัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	✓	
4. ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้								
18	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดสภาพ แวดล้อมที่เหมาะสมใน การจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	✓	
19	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	✓	
20	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	✓	
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับ ในคุณค่าความสำเร็จของครู	+1	+1	+1	3	1	✓	
22	ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้รางวัล ยอมรับ ในคุณค่าความสำเร็จของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	✓	
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร								
23	ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนา วิชาชีพครูที่จำเป็นต่อครู	+1	+1	+1	3	1	✓	

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ใช้ได้	ใช้ ไม่ได้
		1	2	3				
5. ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร (ต่อ)								
24	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	✓	
25	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	✓	
26	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพครูภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	✓	
27	ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคลร่วมกันกับครูในโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1	✓	

ข้อ	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ใช้ได้	ใช้ ไม่ ดี
		1	2	3				
1. ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน								
1	ครูมีการปรับวิธีในการจัดการเรียนรู้ ให้ เหมาะสมกับทักษะของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	✓	
2	ครูมีความเชี่ยวชาญเนื้อหาที่รับผิดชอบ ในการสอน	+1	+1	+1	3	1	✓	
3	ครูมีการวิเคราะห์เนื้อหาที่รับผิดชอบ ในการสอน	+1	+1	+1	3	1	✓	
4	ครูมีการประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทาง อย่างรอบคอบ สำหรับการจัดการเรียน การสอน	+1	+1	+1	3	1	✓	
5	ครูมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ จริงผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติด้วย ตนเอง	+1	+1	+1	3	1	✓	
6	ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	✓	
2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน								
7	ครูมีการจัดการปัญหาต่าง ๆ รอบตัวได้ เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	3	1	✓	
8	ครูมีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นในองค์กรขอให้สำเร็จลุล่วงได้อย่าง สูงสุด	+1	+1	+1	3	1	✓	
9	ครูมีกระบวนการตัดสินใจในการเลือก ทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้องค์กรได้ประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	3	1	✓	
10	ครูมีการถ่ายทอดเนื้อหาที่ซับซ้อนให้ เข้าใจง่าย	+1	+1	+1	3	1	✓	

ข้อ	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ใช้ได้	ใช้ ไม่ได้
		1	2	3				
2. ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน (ต่อ)								
11	ครูมีการแก้ไขปัญหาให้กับตนเอง โดยการใช้ ความรู้ที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม และตัดสินใจ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยม	+1	+1	+1	3	1	✓	
12	ครูมีการรู้จักยับยั้งชั่งใจ	+1	+1	+1	3	1	✓	
13	ครูเป็นคนที่มีเหตุผล	+1	+1	+1	3	1	✓	
14	ครูรู้จักเลือกการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	✓	
15	ครูรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลต่อตนเอง	+1	+1	+1	3	1	✓	
16	ครูรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลต่อผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1	✓	
3. ทักษะด้านการสอน								
17	ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐาน การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	✓	
18	ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน	+1	+1	+1	3	1	✓	
19	ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	✓	
20	ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตาม คุณลักษณะของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	✓	
21	ครูมีการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรม เทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1	✓	
22	ครูมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	✓	
23	ครูมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1	✓	

ข้อ	ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ใช้ได้	ใช้ ไม่ได้
		1	2	3				
4. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี								
24	ครูมีการเข้าถึงและเลือกแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้	+1	+1	+1	3	1	✓	
25	ครูมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1	✓	
26	ครูมีการเรียนรู้เทคนิควิทยาการใหม่ที่ทันสมัย	+1	+1	+1	3	1	✓	
27	ครูมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสร้างเนื้อหา และถ่ายทอดสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมและสร้างสรรค์	+1	+1	+1	3	1	✓	
28	ครูมีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อและนวัตกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียน	+1	+1	+1	3	1	✓	
5. ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้								
29	ครูมีการรวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ตรงระหว่างเพื่อนครู	+1	+1	+1	3	1	✓	
30	ครูมีการนำประสบการณ์ของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน	+1	+1	+1	3	1	✓	
31	ครูมีการนำนวัตกรรมของตนเองมาทดลองแลกเปลี่ยน แบ่งปันกัน	+1	+1	+1	3	1	✓	
32	ครูมีการสะท้อนความคิดร่วมกัน จนเกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	✓	
33	ครูมีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1	✓	
รวม					100			

ภาคผนวก ฉ
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

สรุปผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ
ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

1. ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 แยกเป็นรายด้าน

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	Cronbach's Alpha	N of Items (27)
ด้านการกำหนดพันธกิจและเป้าหมาย	.976	6
ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	.964	5
ด้านการนิเทศ	.972	6
ด้านการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้	.967	5
ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร	.964	5

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21	Cronbach's Alpha	N of Items (33)
ทักษะด้านการเรียนรู้ของนักเรียน	.970	6
ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน	.988	10
ทักษะด้านการสอน	.969	7
ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี	.975	5
ทักษะด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้	.960	5

2. ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
 ของผู้บริหารสถานศึกษา กับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.997	60

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวเบญจวรรณ ทิศวงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	30 มกราคม 2538
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลยุพราชฉวาง
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 36 หมู่ 3 ตำบลนาแ้ว อำเภอดง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ผลงานตีพิมพ์	-
รางวัลที่ได้รับ	

